

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
(EĞİTİM YÖNETİMİ VE TEFTİŞİ PROGRAMI)

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI'NA BAĞLI OKULLARDA NORM KADRO
UYGULAMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ
(Ankara İli Örneği)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mehmet Emin Düzgün

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Nejla Tural

Ankara
Mayıs, 2004

ÖNSÖZ

Bu çalışma, Milli Eğitim Bakanlığı'nın (MEB) resmi örgün ve yaygın eğitim kurumlarında uyguladığı norm kadro düzenlemesini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Araştırma mevcut durumu saptamaya yönelik betimsel bir çalışma olarak tasarlanmıştır.

Araştırma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde "Giriş" başlığı altında problem, amaç, önem ve sınırlılıklar verilmiştir.

İkinci bölümde norm kadro kavramı, süreçleri, niteliksel ve niceliksel olarak norm kadronun belirlenme süreçleri, norm kadro sürecinin temel işlemleri olan örgüt çözümlemesi, iş düzenlemesi, iş çözümlemesi, iş betimlemesi, görev tanımı kavramları açıklanmaya çalışılmıştır. Kamu kesiminde norm kadroya ilişkin politikalar, MEB'in norm kadro düzenlemesi, karşılaşılan sorunlar, demokratik kitle örgütlerinin özellikle Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası'nın (Eğitim Sen) konuya yaklaşımları incelenmiştir.

Üçüncü bölümde "Yöntem" başlığı altında araştırmanın modeli, evreni, verilerin toplanması ve çözümlenmesi başlıkları verilmiştir.

Dördüncü bölümde "Bulgular ve Yorum" ele alınmıştır. Önce Türkiye geneli ile ilgili 1999-2000 öğretim yılma ait istatistikler, sonra Ankara ili okullarının istatistikleri karşılaştırılmıştır.

Beşinci ve son bölümde sonuç ve öneriler verilmeye çalışılmıştır.

Bu çalışma sırasında başta engin hoşgörüsü ve sabrı ile tezi bitirmeme yardımcı olan tez danışmanı hocam Sayın Prof. Dr. Nejla Tural olmak üzere destek ve katkılarını esirgemeyen Sayın Seher Setan'a, Sayın Hüdayi Altıntaş'a, Sayın Hakan Kaya'ya ve Sayın Seyfullah Bolat'a en içten teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

Mehmet Emin Düzgün

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Bu çalışma jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ ÇALIŞMA RAPORU olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Meral Uysal

Üye : Prof. Dr. Nejla Tural (Danışman)

Üye : Prof. Dr. İncayet Pehlivan Aydın

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Meral Uysal
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI	v
ÖNSÖZ	vi
ÖZET	vii
ABSTRACT	ix
İÇİNDEKİLER	xi
ÇİZELGELER LİSTESİ	xiii
BÖLÜM I	
GİRİŞ	1
Problem	1
Amaç	7
Önem	8
Sınırlılıklar	8
Kavramlar	8
BÖLÜM II	
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	10
A. Norm Kadro Kavramı, Norm Kadro Süreçleri	10
Norm Kadronun Amaç ve Yararları	11
Norm Kadro Düzenleme Süreci	13
B. Norm Kadroların Niteliksel Yöntemlerle Belirlenme Süreci	14
Örgüt Çözümlemesi	14
Örgüt Çözümlemesinin Aşamaları	15
Norm Kadro Çalışmalarında İş Düzenlemesinin Önemi	17
İş Çözümlemesi	18
İş Çözümlemesi Planı	20
İş Çözümlemesi Teknikleri	20
İş Betimlemesi	22
İş Yönergesi	22
İş Yüğü	23
Görev Tanımı	24

C. Norm Kadroların Niceliksel Yöntemlerle Belirlenme Süreci	26
Norm Kadro Kılavuzunun Hazırlanması	29
Kamu Kesiminde Norm Kadro Düzenlemesine İlişkin Politikalar	30
Anayasa	30
Kanunlar	30
Kalkınma Planları	31
Yönetmelikler ve Genelgeler	32
Uluslararası Anlaşmalar	35
D. Eğitim İşgörenlerine İlişkin Normlar	35
Müdür	35
Müdür Başyardımcısı	36
Müdür Yardımcısı	36
Okulöncesi Öğretmeni	38
Sınıf Öğretmeni	38
Genel Bilgi ve Meslek Dersleri Öğretmeni	38
Atölye ve Laboratuvar Dersleri Öğretmeni	40
Rehber Öğretmen	41
Geçici Görevlendirme	44
MEB’de Norm kadro Uygulama Süreci	45
Demokratik Kitle Örgütlerinin Norm Kadro Uygulamasına Yaklaşımları	49
BÖLÜM III	
YÖNTEM	52
Araştırmanın Modeli	52
Verilerin Toplanması	52
Verilerin Çözümlemesi	52
BÖLÜM IV	
BULGULAR VE YORUMLAR	53
Türkiye’de Öğretmen Dağılımına İlişkin Bulgular	53
Ankara İline Ait Bulgular	61
BÖLÜM V	
SONUÇ VE ÖNERİLER	126
Sonuç	126

Öneriler	126
KAYNAKÇA	128

ABSTRACT
THE EVALUATION OF NORM STAFF APPLICATIONS IN SCHOOLS
AFFILIATED WITH MINISTRY OF NATIONAL EDUCATION
(Ankara Sample)

Düzgün, Mehmet Emin

Master of Arts, MA, Department of Educational Sciences

Supervisor : Prof. Dr. Nejla Tural

May 2004, 132 pages

The aim of this study is to evaluate “the norm staff arrangements” that were carried out by the Ministry of National Education in 1999. The population of this study consists of personel of the formal and informal educational institutions in Turkey and in Ankara. The research has been designed to determine the present situation in a descriptive way. The situation before and after the application of norm staff which has been carried out by the Ministry of Education since 1999 has been compared. Dispersions of the teachers and other education staff before and after the application of the norm staff being carried out by the Ministry of Education have been compared. That whether the application has made any differences or not. The statistics about the dispersion of the teachers (before and after the application of norm staff) in 1999 –2000 and 2000-2001 academic years were taken from the Ministry of Education and Ankara Office of the National Education. They have been examined and compared. Firstly, the statistics of 1999-2000 academic year which was the year before the application of the norm staff in academic year, one year after the application of the norm staff have been compared. The academic year of 2000-2001 has been accepted as the application year, thus it has not been analyzed. Later the statistics of the statistics obtained in 1999-2000 and 2001 – 2002 academic years of Ankara have been compared in

a more detailed way. Hence, the similarities and the differences between the statistics concerning either all around Turkey or just Ankara have been evaluated. According to the results of the research, the application of the norm staff was successful, even though some difficulties had taken place. Main purpose of the norm staff application was to overcome the inert capacity. However it didn't take place successfully within the towns of Ankara Metropolitan Municipality resulting in an increase in a more number of teachers in coordinator schools, in the educational districts and in depo schools.

ÖZET

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI'NA BAĞLI OKULLARDA NORM KADRO UYGULAMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ (Ankara İli Örneği)

Düzgün, Mehmet Emin
Yüksek Lisans, Eğitim Bilimleri Bölümü
Tez Danışmanı: Prof. Dr. Nejla Tural
Mayıs 2004, 132 Sayfa

Bu çalışmada Milli Eğitim Bakanlığı'nda (MEB) 1999 yılından bu yana uygulanmakta olan norm kadro düzenlemesinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma mevcut durumu saptamaya yönelik betimsel bir çalışma olarak tasarlanmıştır. 1999 yılından beri MEB tarafından uygulanmakta olan norm kadro uygulamasının öncesi ve sonrası öğretmen ve diğer eğitim işgörenlerinin dağılımları incelenmiş; norm kadro uygulamasının bir farklılık yaratıp yaratmadığı değerlendirilmek istenmiştir. Bunun için MEB'in ve Ankara Valiliği Milli Eğitim Müdürlüğü'nün 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına ait (norm kadro uygulaması öncesi ve sonrası) öğretmen dağılımına ilişkin istatistikler incelenmiştir. Önce Türkiye'de norm kadro uygulanmasından önceki yıl olan 1999-2000 öğretim yılına ait istatistikler ile uygulanmaya başlamasından bir yıl sonraki 2001-2002 öğretim yılına ait istatistikler karşılaştırılmıştır. Arada kalan 2000-2001 öğretim yılı uygulama yılı olarak kabul edilmiş ve üzerinde çalışılmamıştır. Daha sonra daha ayrıntılı olarak Ankara iline ait aynı yıllara ait istatistikler karşılaştırılmıştır. Böylece gerek Türkiye genelinde gerekse Ankara özelinde istatistikler arasında benzerlik ve farklılıklar değerlendirilmiştir. Bu araştırmadan elde edilen bulgulara göre, norm kadro uygulaması Ankara ili örneğinde büyük oranda başarıya ulaşmış, fakat çeşitli güçlüklerle karşılaşmıştır. Esas amacı atıl kapasiteyi ortadan kaldırmak olan norm kadro düzenlemesi Ankara büyükşehir belediye sınırları içinde yer alan ilçelerde

tersi bir sonuç vermiş, daha fazla sayıda öğretmenin eğitim bölgeleri koordinatör okulları ve depo okullarında birikmesine, böylece atıl kapasitenin artmasına yol açmıştır.

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu başlık altında araştırmanın problemi, amacı, önemi ve sınırlılıkları yer almaktadır.

Problem

Türkiye’de Milli Eğitim Bakanlığı’na (MEB) bağlı örgün ve yaygın okullarda 1999 yılından bu yana norm kadro düzenlemesi uygulanmaya başlanmıştır. Araştırmanın problemine geçmeden önce bazı tanımların açıklanmasına gerek duyulmuştur.

Eğitim sözcüğünün sözlük anlamını Alaylıoğlu ve Oğuzkan (1976, 82) "yeni yetişen kuşakları toplum hayatına hazırlamak amacıyla onların gerekli bilgi, beceri ve anlayış kazanmalarına ve kişiliklerini geliştirmelerine yardım etme etkinliği", "insan davranışında yetenek, istidat, karakter ve bilgi bakımından belli gelişmeler sağlamak amacı ile yürütülen etkiler sistemi", "her kuşağa, geçmişe ait bilgi ve tecrübeleri planlı ve bir biçimde verme veya kazandırma eylemi" olarak açıklamaktadırlar.

Güvenç (1991, 287) eğitimi "kültürleme" kavramı ile açıklamaktadır. Kültür süreçleri arasında en önemlisi ve evrenseli sayılan kültürleme, kişinin doğumundan ölümüne değin kendi toplumunun kültür içeriğini öğrenmesi, toplumca istenen, beklenen insan olması sürecidir. Kültürleme, insanın yaşamının her alanını kapsar. Eğitim ise amaçlı olarak yapılan kültürlemedir. Bu nedenle eğitimciler eğitimi kasıtlı kültürleme süreci olarak tanımlamaktadırlar (Fidan ve Erden, 12).

Eğitim sözcüğü üç anlamda kullanılmaktadır. Bunlar; bir toplumsal sistem olarak eğitim, bir eylemin sonucu, ürün olarak eğitim ve bir süreç olarak eğitimidir. Toplumsal bir sistem olarak eğitim kurumunun yapısı ve kuralları vardır. Formal ve informal, örgün ve yaygın, laik ve dinsel olanlarıyla bunların tümü bir ülkedeki eğitimin niteliğini belirler. Eğitim sözcüğünün ikinci anlamı bir eylemin sonucu, bir ürün olarak kullanılmaktadır. Bununla eğitim sisteminin insanlara kazandırmaya çalıştığı bilgi, beceri ve tutumları, ne ölçüde verdiği anlatılmak istenmektedir. Üçüncü olarak eğitim sözcüğü bir süreci dile getirir. Eğitim süreci de formal ve informal, örgün ve yaygın eğitimin niteliğiyle ilgilidir. (Tanilli, 1992, 11-13).

Eğitimin belli amaçlara göre planlı ve kontrollü olarak yapılan şekli formal, gelişigüzel, kendiliğinden oluşan şekli informal eğitim olarak adlandırılır (Fidan ve Erden, 23).

Eğitimin amaçlarının gerçekleşme düzeyi okullara bağlıdır. Okul, en basitinden en karmaşık olanına kadar çeşitli bilgi ve beceriler ile alışkanlıkların düzenli bir şekilde öğretildiği ve kazanıldığı yer olmasının yanı sıra öğrenci, öğretmen ve yöneticilerden oluşan bir eğitim topluluğu olarak tanımlanmaktadır (Oğuzkan, 1976, 221-222).

Okul, eğitimin amaçlarını gerçekleştirmek üzere kurulmuş bir açık sistemdir. Okul bir formal eğitim örgütüdür. Türkiye’de formal eğitim sistemi örgün ve yaygın olmak üzere iki alt sisteme ayrılmaktadır. Örgün eğitim, belirli yaş grubundaki ve aynı düzeydeki bireylere, amaca göre hazırlanmış programlarla, okul çatısı altında düzenli olarak yapılan eğitimidir. Bu eğitim türünde genel, mesleki ve teknik eğitim programları uygulanır. Yaygın eğitim, örgün eğitim sistemine hiç girmemiş, herhangi bir kademesinde bulunan veya öğrenim kademelerinden birinden ayrılmış olan bireylere ilgi ve gereksinme duydukları alanlarda yapılan eğitimidir. Bu eğitim değişik yaş grupları ve düzeylerdeki bireylere amaçlarına uygun hazırlanmış programlarla, programların gerektirdiği ortam ve sürelerde verilen eğitimidir. Halk eğitimi, yetişkin eğitimi, hizmet öncesi meslek eğitimi ve hizmet içi eğitim de bu alt sistemin öğeleridir (Taymaz, 1997 ,3).

Okulun örgüt özellikleri şunlardır: Okulun en önemli ve açık özelliği, üzerinde çalıştığı hammaddesi toplumdan gelen ve topluma giden insan oluşudur. Okulda çeşitli değerler vardır ve bunlar birbirleri ile çatışır. Okulun başlıca görevi çatışan sosyal, politik ve ekonomik değerleri uzlaştırmak ve dengelemektir. Okul ürününü değerlendirmek zordur. Okulun üretim hataları hemen fark edilemez ve topluma karışır. Okul özel bir çevredir. Okul çevredeki bütün formal ve informal örgütlerin ya yön verdiği ya da etkilediği bir örgüttür. Okul kültür değişmesini sağlayan başlıca örgüttür. Okul bürokratik bir örgüttür. Okulun kendine özgü bir havası vardır (Bursalıoğlu, 1994, 32-34).

Okulun görevleri şunlardır: Sosyal görevi çocuğu sosyalleştirmek, yani çocuğa kültürü aşılaktır. Okul kültürü hem korur hem değiştirir. Okulun

politik görevi yetiştirdiği kuşağın toplumdaki devlet sistemine bağlılık göstermesini ve liderlik yetenekleri olan öğrencilerin seçilmesi ve eğitilmesini gerçekleştirmektedir. Okulun ekonomik görevi ise ekonominin beyingücü ve insangücü gereksemesini karşılamaktır (Bursalıoğlu, 1994 ,35).

Eğitim hizmetinin üretiminde kullanılan, işleyen, işlenen, kullanılan ve teknoloji gibi çeşitli girdiler; insan kaynakları ve fiziksel girdiler olarak ikiye ayrılabilir. İnsan kaynaklarının başında öğretmen, okul ve eğitim yöneticisi, eğitim uzmanı, denetçi ve eğitimci olmayan işgörenler gelmektedir. Diğer girdi türü, fiziksel kaynaklardır. Bunların başında okul binası olmak üzere, derslikler, işlikler, laboratuvarlar, çok amaçlı salonlar, eğitsel kol odaları, uygulama bahçesi gibi yerler gelir (Tural, 2002, 15). Fiziksel kaynakların kullanımına yön verenlerin de emek üretim faktörü düşünüldüğünde, insan kaynakları yönetiminin önemi ortaya çıkar (Tural ve Karakütük, 2000, 171).

Guest'e (Akt: Yüksel, 2000, 7) göre insan kaynakları yönetiminin tanımı için üç tip yaklaşım bulunmaktadır:

- a. Genel olarak insan kaynakları yönetimini işgören yönetime verilen yeni ad olarak ele alan yaklaşımlar,
- b. İnsan kaynakları yönetimini işgören yönetiminden farklı görüp, insan kaynakları yönetiminin bir kurama dayandırılması gerektiğini, kuram geliştirmenin de sosyal bilimlere dayanılarak mümkün olabileceğini ileri süren yaklaşımlar,
- c. Stratejik insan kaynakları yönetimidir.

Örgütlerde en önemli kaynak olarak insan ögesi kabul edilmektedir. Örgütlerdeki insan kaynağı esas, diğer maddi kaynaklar ise ikincil derecede önem taşımaktadır. Açıkalın'a (1994, 3) göre insan kaynağı, örgütlerin yarışma ortamında üstünlük sağlayabilmek için kullanabilecekleri potansiyel kaynaktır. İş yaşamının niteliğinin, bireyin işine ilişkin yakınmalarının, örgütteki verimlilik sorunlarının temel nedeni insan kaynağı ve onun yönetiminden kaynaklanmaktadır. İnsan kaynakları yönetimi örgütün bir alt sistemidir. İnsan kaynakları hem örgütün içinden hem de örgütün içinde yer aldığı çevre ile sürekli etkileşim içinde bulunmasından dolayı açık sistem özelliği taşır.

İnsan kaynakları yönetiminin iki temel amacından söz edilebilir: Bunlar verimliliği arttırmak ve iş yaşamının niteliğini yükseltmektir. İnsan kaynakları yönetimi herhangi bir örgütsel ve çevresel ortamda insan kaynaklarının örgüte, bireye ve çevreye yararlı olacak şekilde, yasalara da uyularak, etkin yönetilmesini sağlayan işlev ve çalışmaların tümüdür (Sadullah, 2002, 2).

Genel olarak planlama, bir örgütün amaçlarını gerçekleştirme için gereken girdilerin sağlanma ve kullanma yollarının kararlaştırılması sürecidir. Bu genel tanıma göre insangücü planlaması da, bir örgütün amaçlarını gerçekleştirebilmesi için gereken insangücü girdisinin sağlanma ve kullanma yollarını kararlaştırma sürecidir. Bazı yazarlar norm kadro ile insan kaynakları planlaması kavramlarını eş anlamlı olarak kullanmaktadırlar; bazı yazarlara göre ise insan kaynakları planlaması kavramı daha geniş bir içeriğe sahiptir. Bu görüşe göre norm kadro, işgücü planlamasının merkezini oluşturur (Tikici, 1989, 9-10).

İnsan kaynakları planlamasının amaçları; örgütlerde insan kaynakları envanterinin hazırlanması, örgütün gelişme planları doğrultusunda insangücü gereksiniminin saptanması, yaratılan parasal ve ekonomik sermayenin kârlılığı üzerinde rol oynayan işgören maliyetinin kontrolü, üretimde artış sağlanması, işgörenlerin içinde bulunduğu fiziksel ve moral koşulların iyileştirilmesi, işgörenler ya da temsilcilerinin katkısıyla ücret normlarını saptamak ve nesnel ölçütlere göre işleri değerlendirerek ücret düzeylerinin belirlenmesi, insan bilimlerinden yararlanarak karşılıklı saygı ilkesi doğrultusunda işgörelere eğitim programları uygulanmasıdır.

Bu amaçlar, yeterli işgörenin örgüt amaçlarını gerçekleştirecek ortamda çalışması, işgörenlerin bilgi ve becerilerinin uygun ölçüde kullanılması, böylece örgütün insan kaynağının etkili biçimde kullanılması biçiminde özetlenebilir (Sabuncuoğlu, 1994,53; Bingöl, 1996, 65). İnsan kaynakları planlamasının; insan kaynağını işe alma, seçim süreci, iş çözümlemesi, insan kaynakları bilgi sistemleri, insan kaynaklarının eğitimi gibi çalışmaları kapsadığı söylenebilir. İnsan kaynaklarının kullanılmasında ise insan kaynakları (insangücü) envanteri, insan kaynakları beceri envanteri, işgören değişim hızının belirlenmesi gibi araçlardan yararlanılabilir. İnsan

kaynakları planlamasında; iş yükü çözümlenmesi ve kariyer planlaması yöntemleri uygulanabilir (Sabuncuoğlu, 1994, 55-70). İnsan kaynakları planlaması sürecine giren etkinlikler de örgütsel felsefe ve misyon, dış (işgücünün yapısı, yasal düzenlemeler, ekonomik ve coğrafi koşullar ile rekabet durumu) ve iç (iş çözümlenmesi, beceri çözümlenmesi) çevresel etmenlerin incelenmesi, insan kaynaklarının kestirimleridir (Bingöl, 1996, 67-76). İnsan kaynakları planlamasının nitel, nicel, zamansal ve yerel boyutu vardır. Bu işlevin amacı; örgütün gereksinim duyduğu nitelik ve nicelikte işgörenin istenilen yer ve zamanda istihdam edilmesini sağlamaktır. Bunu gerçekleştirmek için çeşitli yöntemler yardımıyla, olan işgören sayısı ile olması gereken işgören sayısının denkliği amaçlanmaktadır (Kaynak, 2002, 85).

Eğitim sisteminde yer alan insan kaynakları; doğrudan eğitim hizmetini üreten öğretmenler, eğitim hizmetini yürüten okul ve eğitim yöneticileri, bu hizmetlerin üretimine ve yürütülmesine katkıda bulunan eğitim uzmanları ve eğitim ortamının oluşturulmasına katkıda bulunan eğitimci olmayan işgörenlerdir (Başaran, 1996, 123). Bunlar arasında öğretmenler eğitimin en temel insangücü girdisidir. Eğitim hizmetinin üretimini bizzat öğretmenler yapar.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) süper süper sistem olarak merkez, taşra ve yurtdışı örgütlerinden oluşmaktadır. MEB'in taşra örgütüne bağlı okullarda ülke çapında öğretmen dağılımında dengesizlik bulunmaktadır. Bir yandan öğretmensiz veya yetersiz sayıda öğretmenle eğitim ve öğretim hizmeti vermeye çalışan okullar, diğer yanda aylık karşılığı okutmakla yükümlü ders saatlerini dolduramayan öğretmenlerin varlığı bilinen bir gerçektir. Bu dengesizliği gidermenin çözüm yolu olarak MEB 10 Ağustos 1999 tarihli Resmi Gazete'de MEB'e bağlı okul ve kurumların yönetici ve öğretmenlerin norm kadrolarına ilişkin yönetmelikle norm kadro düzenlemesini yürürlüğe sokmuştur.

Örgütün oldukça büyük olması ve taşraya yayılması insangücü planlamasının merkezden yapılmasını gerektirmektedir. Ancak MEB merkez ve taşra örgütleri ile ilgili bir norm kadro çalışması yapılmadığı gözlenmiştir.

Eğitim hizmetinin üretilmesine ve yürütülmesine katkıda bulunan eğitim uzmanlarından yalnızca rehber öğretmen (psikolojik danışman ve rehber) bu kapsama alınmış olup diğer eğitim uzmanları (program geliştirmeci, ölçme değerlendirmeci, halk eğitimci, özel eğitimci) dışarıda tutulmuştur. Eğitim hizmeti ortamının oluşturulmasına yardımcı olan eğitimci olmayan işgörenlere (büro görevlisi, hizmetli, teknisyen, kaloriferci, aşçı, gece bekçisi, usta öğretici) hiç yer verilmemiştir. Uygulama öncesi yapılması gereken stratejik plan yapılmamıştır. Yine uygulamaya sert biçimde geçilmiş ve pilot uygulama yapılmamıştır.

MEB'e bağlı örgün ve yaygın okullarda norm kadro düzenlemesi uygulanmaya başlamasından sonra eğitim, öğretim ve bilim hizmetleri kolunda örgütlü ve yetkili bulunan Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası (Eğitim Sen) buna karşı çıkmış ve tepki göstermiştir. Eğitim Sen'in eleştirilerinin temelinde norm kadro uygulamasının istihdamı daraltması ve eğitimde özelleştirmenin bir adımı olması düşüncesi yatmaktadır.

Norm kadro ile ilgili gerek üniversitelerde gerekse Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü (TODAİE), Devlet Personel Başkanlığı (DPB), Milli Prodiktivite Merkezi (MPM) gibi kamu kuruluşlarında yapılan lisansüstü uzmanlık tezleri bulunmaktadır.

Bu araştırmalar daha çok norm kadro sorunsalını ana yönleriyle ele alan çalışmalardır ve norm kadro düzenlemesinin temelini oluşturan iş çözümlenmesi, görev tanımı ve iş etüdü teknikleri ile ilgilidir. Tezin adında norm kadro terimi geçen çalışmalar Tikici (1989), Özdüzgün (1992) ve Ün (1992) ile norm kadro düzenlemesinin MEB'de uygulaması hakkındaki Güler'in çalışmalarıdır.

Tikici (1989) norm kadro düzenlemesinin hizmetiçi eğitim ile ilişkilendirilmesi ve Kamu İktisadi Teşebbüslerinde (KİT) örnek uygulama başlıklı doktora tezinde; norm kadro düzenlemesi ile ilgili temel kavramları açıklamış, görüşme ve anket yöntemini uygulamıştır. Araştırma ile KİT'lerde hizmetiçi eğitimle norm kadro düzenlemesinin ilişkilendirilmediği sonucuna varılmıştır.

Özdüzgün (1992) ve Ün (1992) tarafından DPB'de ayrı ayrı yapılan uzmanlık tezlerinde norm kadro düzenlemesi ile ilgili olarak temel kavramların açıklaması yapılmıştır. Özdüzgün (1992) norm kadro düzenlemesine yönetim kavramları açısından yaklaşmış ve tarihsel gelişim içinde sorunu ele almıştır. Ün (1992) kamu kurum ve kuruluşları açısından norm kadro düzenlemesinin önemi ve gerekliliği üzerinde durmuştur. Her iki çalışmada ortak olarak kamu kurum ve kuruluşlarında norm kadro düzenlemesinin bilimsel yöntemlerle yapılması gerektiği vurgulanmıştır.

Özel olarak MEB'i konu alanı seçen araştırma olarak; Güler'in yüksek lisans tezinde eğitim bölgeleri ve norm kadro uygulamalarının eğitim olanaklarına etkisi ele alınmıştır. Araştırmanın amacı, okullardaki insan ve fiziksel kaynakların atıl durumdan kurtarılarak, ortak kullanıma açılması ve bu konuda yönetici ve öğretmen görüşlerinin belirlenmesini sağlamaktır. Araştırma İstanbul ili resmi örgün ve yaygın ilköğretim ve ortaöğretim okullarını kapsamaktadır. Araştırma ilişkisel türden tarama yöntemiyle yapılmıştır. Sonuç olarak norm kadro uygulamasının İstanbul ilindeki resmi okullarda olumlu bir etkisinin olduğu ortaya çıkmıştır.

Bu çalışmada norm kadro düzenlemesinin kuramsal temelleri irdelenmiş, niteliksel ve niceliksel olarak norm kadro belirlenmesi süreçleri üzerinde durulmuştur. Norm kadro düzenlemesinin diğer işlemleri olan iş ve performans değerlendirmesi konuları ele alınmamıştır. Daha sonra norm kadro düzenlemesinin MEB'deki uygulaması üzerinde durulmuştur. Bu çalışma bir etki değerlendirmesi çalışmasıdır.

Bu araştırmanın problemini; MEB'e bağlı örgün ve yaygın okullarda görevli öğretmenler ve okul yöneticileri için yürürlüğe giren, norm kadro uygulamalarının, belge incelenmesi üzerinde söz konusu amaca ulaşmada ne denli etkili olduğudur.

Amaç

Bu araştırmanın amacı, MEB'deki norm kadro uygulamasının başlangıç yılı olan 1999-2000 öğretim yılı öğretmen dağılımı ile uygulamanın sürdüğü 2001-2002 öğretim yılındaki öğretmen dağılımını betimlemek ve karşılaştırmaktır. Bu amaçla şu sorulara yanıt aranmıştır:

1. MEB'de norm kadro uygulamasının temel gerekçeleri nelerdir?
2. MEB'de norm kadro uygulamasında nasıl bir süreç izlenmiştir?
3. Türkiye genelinde öğretmenlerin dağılımı nasıldır? MEB'in norm kadro düzenlemesi öncesi ve sonrası öğretmenlerin dağılımları arasında bir fark var mıdır?
4. Ankara ili özelinde ilçeler ve okullar itibariyle, öğretmenlerin norm kadro uygulaması öncesinde ve sonrasındaki dağılımları arasında fark var mıdır?
5. Norm kadro uygulamasında Ankara ili düzeyinde karşılaşılan sorunlar nelerdir?

Önem

Bu araştırmanın önemi, MEB'de başlatılan norm kadro uygulamasına ilişkin araştırmalardan biri olmasından kaynaklanmaktadır.

1. Kuramsal alana katkısı açısından araştırma, 1999 yılından bu yana MEB tarafından yürütülen norm kadro düzenlemesi hakkında fazla bilimsel araştırma yapılmamış olması araştırmayı önemli kılmaktadır. Araştırma ile, bir işgören/insan kaynağı planlaması tekniği olan norm kadro uygulamasının kuram-uygulama arasındaki farkı ortaya konmuştur.

2. Uygulama açısından araştırma, MEB tarafından yürütülen norm kadro düzenlemesinin nasıl uygulandığı varsa yanlışlık ve eksiklerin nasıl düzeltilebileceği konularında MEB'e ve alanla ilgili araştırma yapmak isteyenlere katkı sunacaktır. Araştırma sonunda elde edilecek bilgiler, norm kadro uygulamasında yaşanan sorunların saptanması ve bunların çözümünde kullanılabilecektir.

Sınırlılıklar

1. Araştırma, MEB'de norm kadro çalışmalarının başladığı 1999 yılı ile 2002 yılı Haziran ayı arasında yapılan uygulamalar ile sınırlıdır.
2. Araştırma Ankara ili 2002-2003 öğretim yılına ait öğretmen ve öğrenci istatistikleri ve öğretmen başına düşen öğrenci sayısı karşılaştırmaları ile sınırlıdır.

Kavramlar

Bu çalışmanın anahtar sözcükleri norm kadro ve öğretmen başına düşen öğrenci sayısı kavramlarıdır.

Norm Kadro

Norm, kural olarak benimsenmiş, yerleşmiş ilkeye ya da yasaya uygun durum olarak tanımlanmıştır. Kadro sözcüğü ise bir örgütün yönetim, yönlendirme ya da denetim işlerini yürütenler ve bunların görev, yetki ve sorumluluklarının tümüdür. Kadro kişi, görev, yetki ve sorumluluklarının sayısı, nitelik ve aşamalarıyla gösteren çizelgedir (Püsküllüoğlu, 1994, 560).

Norm kadro, bir örgüt ya da birimin, daha önceden saptanmış olan görevlerini, kullanmış oldukları teknoloji de göz önünde tutularak etkin ve etkili biçimde yerine getirebilmeleri için gereksinim duydukları optimal kadronun nicelik ve nitelik olarak belirlenmesidir (Timur, 1990, 152).

Norm kadro düzeni, iş çözümlenmeleri ve görev tanımlarına dayanılarak yapılan değerlendirmeler sonucunda, kurumların hizmet birimleri ve yerleri itibarıyla ihtiyaç duydukları kadroların sayısal ve niteliksel açıdan belirlenmesi, standart bir ölçüye bağlanmasıdır (Tutum, 1998, 181).

Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı

Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı, sınıf mevcudu kavramı ile eş anlamlıdır. Bir sınıfta öğretmen-öğrenci ilişkilerinde bir etkileşiminin kurulması, öğretmenlerin öğrencilerini daha yakından gözleme fırsatını yakalaması, tek tek öğrencilerin sorunlarının belirlenmesi ve bu sorunların çözümü öğretmen başına düşen öğrenci sayısının uygun olmasına bağlıdır. Türkiye’de MEB bu sayıyı en fazla 30 olarak belirlemiştir (MEB, 2002a, 48). Bu sayının üstündeki bir sınıf mevcudu eğitimin niteliğini düşürmektedir. Ancak bu sayıdan çok küçük sınıflarda da etkili ve verimli bir eğitim yapılamaz. Bu nedenle öğretmen başına düşen öğrenci sayısının 30’u aşmaması, fakat bu sayıdan da çok az olmaması (Okul tür ve özelliğine göre 10 ve 20 arası olması) gerekmektedir.

Robinson’a (1986) göre, sınıf büyüklüğü etkin bir öğrenme ortamı yaratacak pek çok etmeden biridir. Yapılan araştırmalar, yalnız optimal mevcutlu sınıflarda öğrencilerin daha büyük kazançlar sağlayacağı savını desteklemektedir (MEB, 2002a, 49).

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu başlık altında norm kadro, örgüt çözümlemesi, iş, çalışma, meslek, görev, kadro, iş düzenlemesi, iş çözümlemesi, iş betimlemesi, insangücü planlaması gibi konular ve kavramların kavramsal çerçevesi oluşturulmaya çalışılmıştır.

A. Norm Kadro Kavramı, Norm Kadro Süreçleri

Norm kadro kavramının terimsel anlamı üzerinde durulmuş ve norm kadro düzenlemesi kadroların niteliksel ve niceliksel olarak belirlenmesi biçiminde ele alınmıştır.

Norm Kadro Kavramı

Norm kadro terimini anlayabilmek için önce bu terimi oluşturan sözcüklerin anlamını açıklamak gerekir.

Püsküllüoğlu (1994, 777) norm ve kadro sözcüklerinin sözlük anlamlarını verirken Fransızca kökenli norm sözcüğüne karşılık olarak "düzgü" sözcüğünü önerirken; İtalyanca kökenli kadro sözcüğüne Türkçe bir karşılık önermemiştir. Norm, kural olarak benimsenmiş, yerleşmiş ilkeye ya da yasaya uygun durum olarak tanımlanmıştır.

Kadro sözcüğü ise bir örgütün yönetim, yönlendirme ya da denetim işlerini yürütenler ve bunların görev, yetki ve sorumluluklarının tümüdür. Kadro kişi, görev, yetki ve sorumluluklarının sayısı, nitelik ve aşamalarıyla gösteren çizelgedir (Püsküllüoğlu, 1994, 560).

Yönetim bilimi açısından ise norm kadro kavramı şöyle açıklanmaktadır:

Norm sözcüğü, standart, örnek, tip anlamına gelir. Norm kadro standart hale getirilmiş, tiplendirilmiş kadro demektir. Norm kavramının bir işgören kümesini temsil özelliği ve bir ölçü birimi olma özelliği vardır. Bir kadronun tiplendirilmesi, standart hale getirilmesi ise bir ölçü birimi olma özelliğine kavuşturulmasıdır. Kadro, bir kişinin tam zamanlı ya da yarı zamanlı olarak çalıştırılmasını gerektiren ödev, yetki ve sorumluluklar kümesidir. Kadro ayrıca, bunları yerine getirecek kişide bulunması gereken nitelikleri gösterir. Dolayısıyla kadro, herkesin serbestçe oturabileceği boş bir koltuk değil, ancak belli niteliklere sahip

kişilerin doldurabileceği bir hizmet yeridir. Kadronun standart bir ölçü birimi olabilmesi, ancak bu nitelikleri taşımasına bağlıdır. Norm kadro düzeni, iş çözümlenmeleri ve görev tanımlarına dayanılarak yapılan değerlendirmeler sonucunda, kurumların hizmet birimleri ve yerleri itibariyle ihtiyaç duydukları kadroların sayısal ve niteliksel açıdan belirlenmesi, standart bir ölçüye bağlanmasıdır. Norm kadro düzeni, kurumlarda gereksiz işgören birikimlerini, keyfi görevlendirmeleri insangücü savurganlığını engeller ve kişilerin niteliklerine uygun görevlerde kullanılmasına olanak verir (Tutum, 1998, 180-181).

Kalkandelen (1997,34) norm kadro düzenlemesini bir örgütte benzer nitelikteki ödevlerden oluşan görevlerin yürütülmesine olanak veren itibari yapının amaca göre belli bir tip halinde düzenlenmesi olarak ifade etmektedir. Aynı yazar (Kalkandelen,1976, 22) norm kadro düzenlemesi kavramının kısaca kadrolama kavramı ile eş anlamlı olduğunu belirtmektedir.

Devlet Personel Başkanlığı (DPB) norm kadro kavramını kamu kurum ve kuruluşlarının amaçlarını etkin ve verimli bir şekilde yerine getirebilmeleri için gereksinim duydukları optimal, diğer ifade ile gereksinimden ne az ne de fazla kadronun nitelik ve sayısal olarak tespit edilmesi olarak tanımlamaktadır (DPB, 1998).

Norm kadro sayısının tam ve sağlıklı bir şekilde belirlenebilmesi için, öncelikle kurum ve kuruluşlarda örgüt çözümlenmesinin yapılması gerekmektedir (DPB, 1998, 3). Norm kadro düzenleme çalışmaları; yeni bir örgüt kurulurken ya da yeniden yapılandırılırken yapılır.

Bu tanımlardan ortak yanları bir araya getirerek aşağıdaki tanımlamayı yapmak mümkündür. Norm kadro, bir örgüt ya da birimin, daha önceden saptanmış olan görevlerini kullanmış oldukları teknoloji de göz önünde tutularak etkin ve etkili biçimde yerine getirebilmeleri için gereksinim duydukları optimal kadronun nicelik ve nitelik olarak belirlenmesidir (Timur, 1990, 152).

Norm Kadronun Amaç ve Yararları

Örgütün yeniden yapılandırılmasının amaçlarını şöyle özetlemek mümkündür. Yeniden belirlenen amaç veya amaçlara ulaşmak, değişen politikalara uyum sağlamak, değişen çevre koşullarına uyum sağlamak, yeni teknoloji almak, örgütün sunduğu hizmetten yararlananların sayısında meydana gelen artışa yanıt vermek, yeni hizmetler vermek ya da ürünler üretmek, verimlilik ve etkinlik sağlamaktır (Timur, 1990, 141).

Özdüzgün (1992, 15) norm kadro düzenlemesinin amaçlarını altyapıya ilişkin olanlar ve işgören işlemlerine ilişkin olanlar diye ikiye ayırmaktadır. Norm kadro düzenlemesi altyapıya ilişkin olarak; iş çözümlenmeleri yoluyla işlerin, gerçek karakterleri ile başka işlerden farklılıklarını da gösterir biçimde tanınmasına ve işlerin çeşitli etmenler karşısındaki durumlarının belirlenmesine, iş tanımlaması ve değerlendirmesi yapılabilmesi için gerekli malzemenin sağlanmasına, iş performanslarının belirlenmesi ile insangücü ve örgüt planlamasının yapılmasına yardımcı olur, olanak sağlar. İşgören yönetimine ilişkin olarak da; çeşitli işgören işlemlerinin tarafsız, adil, verimlilik ve ekonomiklik gereklerine uygun bir biçimde yürütülmesine böylece bilimsel yönetim düzeninin kurulmasına yardımcı olur.

Kalkandelen (1997, 38-41) norm kadronun kayırmayı reddeden ve yeterlik esasına dayalı bir uygulama olarak norm kadronun sağlayacağı yararların aynı zamanda norm kadronun amaçları olduğunu belirterek bunları şöyle sıralamaktadır:

1. Kadro unvanlarına açıklık getirir ve farklı anlamaları önler.
2. Eşit işe eşit ücret sisteminin kurulmasına yardım eder.
3. İşgören ihtiyaçlarının tahmin edilmesine ve saptanmasına olanak verir.
4. İşgören giderlerinin gerçeğe en uygun biçimde saptanmasına, çeşitli seçeneklerle ilgili mali portrenin hesaplanmasına, bütçenin gerçekçi bir karakter kazanmasına olanak verir.

Norm kadro düzenlemesinin işgören yönetimi açısından öngörülen yararları ise şöyle belirtilebilir; uygun niteliklerde işgörenin bulunup işe alınması, kadro gereklerine uygun nitelikte personelin bulunmaması halinde bunların yetiştirilmesi, işgörenin eğitim ihtiyacının saptanması, işgörenin etkinliğinin değerlendirilmesi, kadro ilerlemesi ve derece yükseltilmesinin liyakat sistemi kurallarına uygun olarak ve kadro ödevlerinin etkinliğini artırıcı biçimde yürütülebilmesi, nakil, karşılıklı yer değiştirme, güdüleme ve öteki işgören işlemleri, istatistiklerin ve işgörene ilişkin konularda alınacak kararlar için gerekli verilerin hızlı ve güvenilir nitelikte çıkarılması, arasındaki anlaşmazlıkları ortadan kaldırılması ve ortak amaçlara dönük uyumlu bir çalışma ortamı yaratıp geliştirmektir.

Eğitim örgütleri açısından, norm kadro düzenlemesinin amaçlarından birisi de eğitimde eşitliği dikkate alan uygulamaları başlatmaktır. Tural'a (2002, 145) göre eğitim örgütleri açısından kaynakların dağılımında eşitlik sorununa yaklaşıldığında eğitimsel niteliklerin üretimi sürecinde, kaynaklar tam ve etkin bir biçimde kullanılmış ve etkinlikte önemli gelişmeler sağlanmışsa, eğitim finansmanında önemli bir koşul gerçekleşmiş demektir. Ancak etkinlikteki gelişmeler, üretilen eğitim hizmetinin adil dağılımını güvenceye almaz. Alexander, eşitlik kavramının en geniş anlamda adil yargılama, hakkaniyet, insanlık, ahlak ve hak kavramlarını düşündürdüğünü; adalet kavramının bir tür hakkaniyet olduğunu, hatta hakkaniyet düşüncesinin doruğu olduğunu belirtir (Akt: Tural, 2002, 146-147).

Norm Kadro Düzenleme Süreci

Norm kadro süreci, örgüt çözümlemesi, iş çözümlemesi, görev tanımları ve görev gerekleri ile norm kadro sayısının saptanması aşamalarından oluşmaktadır. Norm kadro sayısının sağlıklı bir biçimde saptanabilmesi için, öncelikle kuruluşlarda örgüt çözümlemesinin yapılması gerekmektedir.

Kadroların nitelik olarak belirlenmesi, örgütte bulunması gereken kadrolar ile bu kadrolara atanacak işgörende aranacak nitelikler belirlenmiş olur. Bu çalışmalar iş çözümlemeleri ve iş çözümlemelerine dayalı olarak yapılan görev tanımlamalarından oluşmaktadır.

Kadroların niceliksel olarak belirlenmesi ise, örgütlerin gereksinim duydukları kadro sayılarının belirlenmesi amacıyla yapılan çalışmalardır. Bu çalışmalar iş etütleri aracılığı ile yapılan çeşitli ölçüm ve hesaplamalarla belirlenmektedir (Ün, 1992, 11).

Norm kadro düzenlemesinin kuramsal temelleri Taylor'un bilimsel yönetim hareketine kadar uzanır. Taylor, yirminci yüzyılın başlarında iş çözümlemesini bir yönetim tekniği olarak geliştirmiştir. Verimliliği artırmak için iş ve yöntem araştırmalarından hareket ederek, parça başı ücret sistemi, iş değerlendirme, işgören seçme ve yerleştirme teknikleri, çalışmaların yakından ve ayrıntılı olarak kontrolü konularını ele alırken, bu çalışmaların başlangıç aşamasını ve temelini iş çözümlemeleri oluşturmuştur (Uyargil, 1990, 120).

Taylor böylece zaman etüdü olarak adlandırılan iş ölçümü tekniğinin gelişmesine katkıda bulunmuştur. Gilbert ise, iş veriminin artırılması üzerinde durmuş, bunun için kullanılan araçlardan ve çalışanlar tarafından harcanan emekten tasarruf edilmesi noktasından hareket etmiştir. Taylor ve Gilbert, yorgunluğun azaltılması ve üretimin işçi sayısı değişmeksizin artırılması üzerinde durmuşlardır. Yönetim bilimindeki insan ilişkileri hareketi döneminde iş çözümlemesine ilgi göreceli olarak azalmış ve 1960'lı yıllarda psikolog ve davranış bilimcilerin örgüt araştırmalarında iş değişkenine ilgisi yeniden artmıştır. 1980'li yıllar, iş çözümlemelerinin daha geniş bir perspektifle ele alınma gereğinin hissedildiği ve bu doğrultuda çalışmaların yapıldığı yıllar olmuştur (Özdüzgün, 1992, 4).

Günümüzde ise yeni dünya düzeninin küreselleşme politikaları sonucunda yapısal dönüşüm programları yürürlüğe girmiştir. Bu bağlamda toplam kalite yönetimi, sıfır hatalı üretim, esnek çalışma, tam ve yarı zamanlı çalışma, eve iş götürüp çalışma gibi yeni politikalar ve uygulamalar ağır basmaya başlamış olup insan kaynakları yönetimi kuram ve uygulama olarak yeniden ele alınmaya başlanmıştır.

B. Norm Kadroların Niteliksel Yöntemlerle Belirlenme Süreci

Kadroların niteliksel olarak belirlenmesine ilişkin çalışmalarda örgütlerde bulunması gereken kadrolar ve bu kadrolara atanacak işgörende aranan nitelikler belirlenir. Bu çalışmalar örgüt çözümlemesi, iş çözümlemesi ve iş çözümlemelerine dayanan görev tanımlarıdır (Tikici, 1989; Özdüzgün, 1992; Ün, 1992; DPB, 1998) .

Örgüt Çözümlemesi

Örgüt çözümlemesi, kamu kuruluşlarında hizmetlerin eksik yürütülmesi, zamanında yürütülememesi, teknolojik değişikliğin yapı değişikliğini zorunlu kılması ya da sunulan hizmetlerin nitel ve nicel değişimleri gerektirmesi durumlarında yapılan ve örgütsel etkililiği artırmayı amaçlayan bir yöntemdir. Örgüt çözümlemesi çalışmalarında örgütün amaçları ve bu amaçları gerçekleştirme düzeyi irdelenir. Örgüt çözümlemesi, norm kadro düzenlemesinin ilk adımıdır.

Örgüt Çözümlemesinin Aşamaları

Örgüt çözümlemesinin aşamaları; örgütün amaç ve politikalarının belirlenmesi, örgütün görevlerinin belirlenmesi, örgüt modelinin belirlenmesi olarak ele alınmıştır.

1. Örgütün Amaç ve Politikalarının Belirlenmesi

Kamu kuruluşlarında dış çevreye ilişkin en önemli konu yasal düzenlemelerdir. Çözümleme çalışmasında yapılması gereken ilk iş bu yasal düzenlemeleri inceleyerek örgütün amacının saptanmasıdır. Örgütsel amaçların ölçülebilir duruma indirgenmesi gerekir. İkinci işlem ise amacın gerçekleştirilebilmesi için politikanın belirlenmesidir. Bu politikalar üst düzey yöneticilerce belirlenir (DPB, 1998, 7).

2. Örgütün Görevlerinin Belirlenmesi

Örgüt çözümlemesi yapılırken amaçlar ile görevlerin ayrıntılı olarak incelenmesi zorunludur. Örgütün amaçları ile bu amaçların gerçekleştirilmesine yönelik görevler arasında tutarlılık sağlanmalıdır. Amaçlar örgüte ait işlevler bütünüdür. Görevler ise tek tek sayılarak gruplandırılır (DPB, 1998, 7).

3. Örgütün Modelinin Belirlenmesi

Örgüt modeli, yönetim, üretim, alışveriş, yaşatma ve uyarılma alt sistemlerinden oluşur. Örgüt modelinin üç boyutu örgütsel amaçlar (görev alanları), yönetim süreçleri ve karar süreçlerinden oluşur (Başaran, 1982, 58).

4. Örgütün Şemasının Oluşturulması

Örgüt şeması oluşturulurken araç olarak iş çözümlemesinden yararlanılır. Görevlerin ayrılması ve birleştirilmesi, birimlerde kaç kişinin bulunacağı, işe alınacaklarda aranacak nitelikler belirlenir. Örgütlerdeki sıradizinsel yapı, yatay ve dikey bağlantılar örgüt şemasında gösterilir. Örgüt şeması, genellikle örgütlerin kuruluş yasalarının ekinde yer alır (DPB, 1988, 8).

MEB’de örgüt çözümlemesinin yapıldığı temel metin “Milli Eğitim Bakanlığı’nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun”dur (1992). Bu yasanın amacı, anayasa, Öğretim Birliği Yasası, Milli Eğitim Temel Yasası ile

kalkınma planları ve programları doğrultusunda, ulusal eğitim hizmetlerini yürütmek üzere MEB'in kurulması, örgütsel ve görevsel esaslarını düzenlemektir (Madde 1).

MEB'in görevleri şöyle sıralanmıştır:

1. Atatürk devrim ve ilkelerine ve anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı, Türk ulusunun ulusal, ahlaki, manevi, tarihsel ve kültürel değerlerini değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren, ailesini, vatanını, ulusunu seven ve daima yüceltmeye çalışan insan haklarına ve anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaş olarak yetiştirmek üzere, MEB'e bağlı her kademedeki öğrenim kurumlarının öğretmen ve öğrencilerine ait bütün eğitim ve öğretim hizmetlerini planlamak, programlamak, yürütmek, izlemek ve denetlemek,
2. Okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim ve her çeşit örgün ve yaygın eğitim kurumlarını açmak ve yüksek öğrenim dışında kalan öğretim kurumlarının diğer bakanlık, kurum ve kuruluşlarınca açılmasına izin vermek,
3. Türk yurttaşlarının yurt dışında yapılacak eğitim ve öğretimi ile ilgili hizmetleri düzenlemek ve yürütmek,
4. Diğer bakanlık, kurum ve kuruluşlarca açılan ve yüksek öğretim dışında kalan örgün ve yaygın eğitim kurumlarının denklik derecelerini belirlemek, program veya yönetmeliklerini birlikte hazırlamak ve onaylamak,
5. Türk Silahlı Kuvvetleri'ne bağlı ortaöğretim kurumlarının program, yönetmelik ve öğrenim denklik derecelerinin belirlenmesi konularında işbirliğinde bulunmak,
6. Yüksek öğretimin ulusal eğitim politikası bütünlüğü içinde yürütülmesini sağlamak için Yüksek Öğretim Yasası ile MEB'e verilmiş görev ve sorumlulukları yerine getirmek,
7. Okullarda beden eğitimi, spor ve izcilik eğitimi ile ilgili hizmetleri yürütmek,

8. Yüksek öğrenim gençliğinin barınma, beslenme gereksinimlerini ve maddi yönden desteklenmelerini sağlamaktır (Madde 2).

MEB örgütü; merkez, taşra ve yurt dışı örgütleri ile bağlı kuruluşlardan oluşur (Madde 3).

MEB merkez örgütü, Bakanlık makamı, Talim ve Terbiye Kurulu, ana hizmet birimleri, danışma, ve denetim birimleri ile yardımcı birimlerden oluşur (Madde 4).

Taşra örgütü ise il ve ilçe milli eğitim müdürlüklerinden oluşur (Madde 53).

Norm Kadro Çalışmalarında İş Düzenlemesinin Önemi

Bir örgüt, birden çok insanın işbirliği yapmasını gerektiren işler olduğu için kurulur. Örgütün amaçlarını gerçekleştirebilmesi için bu bir araya gelen insanların kendi aralarında işbölümü yapmaları gerekir. İşbölümü yapmanın belli bazı kuralları vardır. Herkesin yeterli olduğu görevde çalışması, işgörenler arası iş yükü dengesi, işin çalışma süresini aşmaması ya da bu süreden eksik kalmaması gibi kurallar bunlardandır.

Çalışma: Örgütün amaçları bir çalışma süreciyle gerçekleştirilir. Çalışma, belli bir ürünü elde etmek için yapılan, kendi içinde bütünlük gösteren işler kümesidir. Çalışmayı oluşturan işler, uğraş konuları ve kullandıkları araçlar, yöntemler yönünden birbirinden ayrılırlar. Aynı üretim sürecinin içinde olsa bile işlerin konusu birbirinden değişiktir. Bir işin konusu sınıfta öğretimi yapmak ise, başka bir işin konusu öğrencilerin rehberlik hizmetlerini yürütmektir (Başaran, 1985, 37-38).

İş: Bir sonuç elde etmek için belli bir güç harcayarak nesnelere biçim ve nitelik kazandırmak etkinliğidir. İş, bir örgütün çalışma alanının temel parçasıdır. Örgütün her işinin hedefi birleşerek örgütün amaçlarını (ürünlerini) oluşturur (Başaran, 1985, 38).

Görev: Özel amaçlara ulaşmak için işi tamamlayan, belli başlı parçalara denir (Ataay, 1990, 135). Görev, bir işin gerçekleştirilmesi için bir işgörene iş yükü kapsamı içinde verilen işlem ve eylemlerdir (Başaran, 1982, 39).

Görev≅Ödenek (Kadro): Her görev belli bir ödeme karşılığında yapılır. Başka bir deyişle bir görevin yapılabilmesi için örgütçe ücret ve ek yararlarından oluşan bir ödemenin yapılması gerekmektedir. Örgüt bir görevin yapılması için bütçesinden belli bir ödenek ayırır. Böylece her görev aynı anda bir ödenek (kadro) demektir. Kadro, örgütün amaçlarını gerçekleştirmek için bir araçtır. Geniş amacı ile kamu hizmetlerinin yürütülmesini sağlayan bir mekanizma, dar anlamı ile ise, belli, amaçlara yönelik örgüt birimlerine kamu hizmetlerinden düşen bölümlerdir. Diğer bir deyişle kadro amacı, hedefi, sorumlusu ve yürütücüsü belirli ve sınırlı olan görevler bütünüdür (Ersan, 1975, 41).

Makam: Bir görevin örgüt sıradizindeki yeridir. Başka bir deyimle her örgütsel görev aynı zamanda bir makamdır (Başaran, 1985, 55).

Meslek: Belli bir amaca ulaşma bakımından birlikte gruplanabilen esas görevlerin yeterli benzerlikte olanlarının toplanması ile oluşan bütündür (Ataay, 1990, 136). Başaran'a (1985, 38) göre meslek, toplumda birden çok örgütte bulunabilen ve birbirine benzer işlerden oluşan bir uğraş alanıdır. Bir meslek elemanının sahip olması gereken üç temel öge bilgi, beceri; doğru iş alışkanlıkları ve tutumlardan oluşur. Bir uğraşın meslek sayılabilmesi için şu unsurları taşıması gerekir: Bir meslek dalı, toplumun kaçınılmaz olan bir gereksinimini karşılar. Meslek kişinin salt kendi doyumunu için değil, aynı zamanda başkalarının yararı için de yaptığı bir uğraştır. Meslek istemli bir eğitimle kazanılmış özel bilgi ve becerilere dayalıdır. Meslek dalları araştırma ve deneylerle geliştirilerek zamanla kendine özgü tekniklere sahip olurlar. Meslekler kazanç elde etmek için yapılan uğraşlardır. Meslek olarak kabul edilecek bütün uğraş alanlarının kendine özgü değer ve etik ilkeleri vardır ve bu mesleğin üyeleri bu değer ve ilkeler doğrultusunda davranırlar (Pehlivan Aydın, 2001, 71-72).

İş Çözümlemesi

Bir örgütün norm kadrosunun niteliksel olarak belirlenmesine yönelik çalışmalarda kullanılan temel işlemlerden ilki, norm kadro tespitine yönelik diğer işlemlerin de temelini oluşturan iş çözümlemesidir. Örgütlere ait birimlerin görevlerini yürütecek işgörende bulunması gereken nitelikler ile personelin görev, yetki ve sorumlulukları önemli ölçüde iş çözümlemesi ile yapılır.

İş çözümlenmesi ile ilgili sözcüklerin tanımını verdikten sonra iş çözümlenmesinin tanımına geçebiliriz. İş çözümlenmesi işgören yönetiminde, bir iş hakkında bütün bilgileri elde edebilme yöntem ve tekniğidir. Bu süreç, bir işi oluşturan görevlerin ayrıntılı olarak incelenmesi ve tanımlanması ile başlar, sonra da işin gereklerinin (beceri, bilgi, fiziksel ve zihinsel çaba), işin gerektirdiği sorumlulukların (insanlardan, araç-gereçten, hizmetten yararlananlardan), iş koşullarının belirlenmesiyle tamamlanır. İş çözümlenmesi, işi yapan kişinin sahip olması gereken niteliklerin (yaş, cinsiyet, eğitim, deneyim) saptanması için de temel oluşturur. İş çözümlenmesi, işgören seçme ve yerleştirmede, personelin eğitim gereksiniminin belirlenmesinde ve yükseltilmesinde kullanılabilir. Bu yöntem, ayrıca, işlerin birbirine göre, göreceli karşılaştırmasının yapılması, işler arasında beceri, sorumluluk ve ücret farklılıklarının belirlenmesi gibi etmenleri dikkate alan iş değerlendirmesi için de bir yardımcı olarak kullanılabilir (Ergun, 1998, 120).

Kalkandelen (1997, 111) zaman açısından iş çözümlenmesinin örgütler kurulurken, gerektiğinde ve her beş yılda bir yapılabileceğini belirtirken; Başaran (1985, 46) iş çözümlenmesi, ya örgütün kurulması sırasında ya da örgütün yenileştirilmesi sırasında yapıldığını vurgulamaktadır.

Başaran'a göre (1985, 43-45) iş çözümlenmesi bir işin yapılış sürecinin irdelenerek özelliklerinin tanınmasıdır. İş çözümlenmesinin amacı, iş yönergesi ve görev tanımı hazırlanırken gerekli bilgileri toplamaktır. Zaman ve devrim incelemesinde bir işin en kestirme yoldan nasıl yapılması gerektiği araştırılmaktadır. Oysa iş çözümlenmede bir işin ne nicelikte, ne nitelikte, ne kadar sürede yapılmakta olduğu bulunmaya çalışılır. İş çözümlenmeye ilkin örgütte hangi işlerin bulunduğu saptanmasıyla başlanmalıdır. İşlerin neler olduğunun bulunmasında temel kaynak örgütün üretim planı ile yönetim planıdır.

Üretim planı, örgütte belli bir süre içinde üretilecek ürünün nicelik ve nitelik olarak üretileceğini gösterir. Yönetim planı, örgütün üretim işlerine destek işlerini gösterir. İş çözümlenmesine ilkin üretim işlerinden başlanmalıdır. Bu işlerin çözümlenmesi yapılırken bunlara hangi tür destek işlerin gerektiği ortaya çıkarılmalıdır.

İş çözümlemesinin yararları altyapıya ilişkin olanlar ile işgören işlemlerine ilişkin olmak üzere ikiye ayrılabilir. Altyapıya ilişkin olarak iş/görevlerin gerçek karakterleri ile diğerlerinden farklılıklarını da gösterir biçimde tanınması, görev tanımı ve değerlemesi için gerekli malzemenin sağlanması, performansın saptanması, insangücü ve örgüt planlamasının yapılmasına yardımcı olur. İşgören yönetimine ilişkin çeşitli işlemlerin yansız, adil, nitelikli, verimli ve ekonomik biçimde yürütülmesine, bilimsel bir yönetim düzeninin kurulması ve işlemesine yardımcı olur. İş çözümlemesinin işgören yönetimine ilişkin olarak yardımcı olacağı bazı işlemler aşağıya çıkarılmıştır. Sınıflama ve kadrolama, adil bir aylık/ücret sisteminin kurulması, işgörenin seçimi, yerleştirilmesi, yetiştirilmesi, eğitilmesi, değerlemesi, yükseltilmesidir (Kalkandelen, 1997, 107-110).

İş Çözümlemesi Planı

Bir işin çözümlenmesi amacıyla yapılan planda genellikle şu özellikler için bilgi toplanır: İşin adı, işin işlem ve eylemleri, iş için kullanılan makine, araç ve gereçler, işin yapıldığı ortam, işin başka işlerle ilişkisi, işi yapan işgörenlerde gözlenen özellikler, işin yapılmasıyla elde edilen sonucun değeri, işin uygulama sorunlarıdır (Başaran, 45-46).

İş Çözümlemesi Teknikleri

Bir örgütte işlerin çözümlenmesi, ya örgütün kurulması sırasında ya da örgütün yenileştirilmesi sırasında yapılır. Örgütün yenileşmesi için yapılacak işlerden biri de örgütün işlerinin yeniden çözümlenerek gereksizlerin atılması, eksik olanlarının tamamlanması, gereken yeni işlerin kurulmasıdır.

İş çözümlemesinde kullanılan teknikleri üç kümede toplamak olanaklıdır (Başaran, 1985, 46-50).

1. İşyeri dışında kullanılan teknikler. Bu tür teknikler bir iş için örgütte işin yapıldığı yere gitmeden gereken bilgileri toplamaya yarayan tekniklerdir. Örgütün kurulması sırasında, henüz daha işin gözlenmesi olanaksız olduğundan bu teknikler yoluyla toplanan bilgilere dayanılarak işin iskeleti oluşturulmaya çalışılır. İşyeri dışında bilgi toplamaya yarayan tekniklerden en önemlileri şunlardır:

a. İşin nasıl yapıldığını gösteren yönergelerin incelenmesi. İş yönergeleri örgütün üreteceği ürünün nasıl üretileceğini gösteren teknoloji bilgileridir. Hizmet üreten örgütler için bu tür yönergeler bulunmayabilir. Böyle olduğunda bu tür bilgiler, işin konusuna ilişkin bilimsel çalışmaların incelenmesiyle sağlanabilir.

b. İşte kullanılan makine, araç, gereç yönergelerinin incelenmesi. Kullanış yönergeleri bir makinenin, aracın, gerecin adım adım nasıl kullanılacağını gösteren kılavuzlardır. Bunların incelenmesiyle işin nasıl yapıldığına ilişkin bir kesim bilgiler toplanabilir.

c. Başka örgütlerde benzer işleri inceleme. Başka örgütler incelenirken aynı ürünü üreten örgüt olabileceği gibi değişik ürün üreten aynı işi yapan örgüt de olabilir.

ç. Üretim raporlarının incelenmesi. Üretim raporları, belli bir dönemde ne kadar ürünün üretildiğini, bunların niteliğini, üretim kusurlarını, üretim sorunlarını, üretim için ne kadar işgücünün (insangücünün, elektrik, makine, araç ve benzerlerinin güçlerinin) kullanıldığını ya da kullanılmadığını bildiren yazılı belgelerdir. Üretim raporlarının yıllara, dönemlere göre karşılaştırılarak incelenmesi, üretim düşüşlerinin, çıkışlarının çözümlenmesi, bu ürünlerin üretilmesinde kullanılan işler hakkında örgüte özgü gerçek bilgileri toplamaya büyük katkıda bulunur. Ayrıca denetim raporları da bu amaç için kullanılabilir.

2. İşyerinde kullanılan teknikler. İşyerinde kullanılan teknikler şunlardır.

a. Gözlem. İş çözümlemede kullanılan gözlem yöntemi, önceden hazırlanmış bir plana göre işyerinde işin nasıl yapıldığının adım adım saptanmasıdır.

b. Görüşitsel araçlarla durum saptama. Bir işin yapılışının film, fotoğraf, ses alma makineleri gibi görüşitsel araçlarla saptanması iş çözümlemede çok yararlı olmaktadır.

3. İşgörenin anlatımına dayanan teknikler. Bu tür teknikler, doğrudan işi yapan işgörenlerin yaptıklarını anlatmasına ilişkin tekniklerdir.

a. Görüşme. İş çözümlemede kullanılan görüşme, önceden hazırlanan bir plana göre işgörenin işini nasıl yaptığına ilişkin bilgilerin toplanmasıdır. Bir işi yapanlarla ayrı ayrı görüşme yapmak genel bir uygulamadır. Ama bir işi yapanlarla kümesel görüşme yapmanın yararları da vardır. En iyisi ilkin bir işi yapanlarla tek tek görüşme yapmak daha sonra işin belirsiz olan yönleri için küme görüşmesi yapmaktır. Kimi kez yalnız iş yapanlarla değil işle ilgili olanlarla da görüşme yapmak gerekir. Bir işin başka işlerle ilişkisini, bağını tanımak için bu işlerde çalışanlarla görüşülmelidir. Bu başka kişiler kimi kez müşteriler de olabilir.

b. Soruşturma. İş çözümlemede kullanılan soruşturma, gözlem ya da görüşme sorularının yazılı olarak işi yapanlara verilmesi, bunların yanıtlarının toplanmasıdır. Soruşturma da gözlem ve görüşme gibi planlı uygulanan bir yöntemdir.

c. Günlük tutma. İş çözümlemede kullanılan günlük tutma, bir işi yapan işgörenlerin belli bir süre her gün ne yaptıklarının yazılmasıdır. Kimi işlerde yapılanların saati saatine, kimilerinde aşama aşama, kimilerinde bir gün içinde yapılanların kaydedilmesi gerekmektedir

İş Betimlemesi

İş betimlemesi, işin çözümüyle elde edilen bilgilerin düzenli bir metine dönüştürülmesidir. İş betimi, iş çözümlemesi kadar ayrıntılı değildir, iş çözümlemesinde elde edilen bilgilerin bir özetidir (Başaran, 1985, 50).

İş Yönergesi

İş yönergesi iki bölümden oluşur. Birinci bölümde bir iş için nelerin yapılması gerektiği adım adım açıklanır. İkinci bölümde de bu işi yapacaklarda bulunması gereken yeterlikler belirtilir. Bir iş için nelerin yapılacağına saptanmasında asıl kaynak iş çözümlemeye dayandırılmış iş betimidir. İş yapacaklarda aranacak nitelikler, işin nasıl, ne ölçüde, ne kadar sürede yapılacağına ilişkin bilgiler çözümlenerek ortaya çıkartılmalıdır. Bir işe gereken insangücünün yeterliliğini saptamada işin yapılması için gereken bilginin, beceri düzeyinin iyi kestirilmesi gerekmektedir (Başaran, 1985, 52-53).

İş Yüğü

İş yüğü bir işgörenin belli bir çalışma süresi içinde bir edimi elde etmek için gerçekleştireceğı ödevlerdir. İş yükünün hesaplanmasında, işgörenin gerek belli bir ürünü üretmek gerekse örgütün değışik etkinliklerine katılmak için yapacağı tüm çabalar değerlendirilmelidir. Öğretmenin haftalık iş yükünü hesaplarken ödevlerin (bir dönemde haftalık ders saati, okuttuğı her sınıfta öğrenci sayısı, okuttuğı dersin niteliğı (kuramsal, uygulamalı), dersler için yaptığı hazırlık sayısı, denetlediğı-yönettiğı öğrenci etkinlikleri, okul yönetimine katkısı, mesleki etkinliklere katılması, toplumun eğitim etkinliklerine katılım vb) karşısına yükün ölçülmesi için ölçüler ve ölçekler konulmalıdır (Başaran, 1985, 53). Öğretmenlerin iş yüğü kavramı, öğretim yüğü kavramı olarak da tanımlanmaktadır. Öğretim yüğü; bir öğretmenin ders vermek, ders hazırlığı yapmak, ödev düzeltmek ve okuldaki eğitim çalışmalarına katılmak için haftada harcadığı zamanın saat olarak tutarıdır (Demirel, 1993, 73).

MEB'de öğretmen ve okul yöneticilerinin iş yüğü hesaplanırken haftalık ders saatleri önemli bir yer tutmaktadır. Haftalık ders saatleri aylık karşılığı ders görevi ve ek ders görevi olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. İlköğretim, ortaöğretim ve özel eğitim okullarında müdür, müdür başyardımcısı ve müdür yardımcıları haftada 6 saate kadar, okulöncesi ve sınıf öğretmenleri haftada 18 saat, genel bilgi ve meslek dersleri öğretmenleri haftada 15 saat, atölye ve laboratuvar öğretmenleri haftada 20 saat aylık karşılığı ders görevi ile yükümlüdürler (MEB, 1999, 1177-1181).

Müdür, müdür başyardımcısı ve müdür yardımcıları ile halk eğitim merkezi ve akşam sanat okulu rehber öğretmenlerine haftada; ders niteliğinde yönetim görevi ile ders dışı hazırlık ve planlama karşılığı ek ders saatleri toplamı ile branşındaki emsali öğretmenin okutabileceğı en fazla ek ders, ders dışı hazırlık ve planlama görevi karşılığı ek ders saatleri arasındaki fark, genel bilgi ve meslek dersleri öğretmenlerine 6 saati zorunlu olmak üzere haftada 15 saate, atölye ve laboratuvar öğretmenlerine 20 saati zorunlu olmak üzere 24 saate kadar branşlarında ek ders görevi verilebilir. Ders niteliğindeki yönetim görevi, ders dışı hazırlık ve planlama, sınav görevi, belleticilik, işletmelerde meslek eğitimi, ders dışı izcilik, beden eğitimi ve spor çalışmaları, halk oyunları ve güzel sanatlarda yapılan çalışmalar, ders kitabı ve eğitim aracı hazırlama işleri de ek ders görevleri arasında sayılmıştır.

Görev Tanımı

Görev tanımı, norm kadronun niteliksel olarak belirlenmesine yönelik temel işlemlerin ikincisini oluşturmaktadır. Görev tanımı iş çözümlemesine oranla daha kısa ve özlü tutulur.

Görev tanımı, bir işgörene yapılması için verilen işlemlerin, eylemlerin, yüklenen sorumluların, verilen yetkilerin gösterildiği bir belgedir. Örgütün insangücü planı görev tanımlarına dayandırılmak zorundadır. Açık görevlere işgören alma görev tanımlarına göre yapılmalıdır. İş değerlendirme ve sınıflandırmada görev tanımları kullanılır. Eşit işe eşit ücret ödeme yapmada görev tanımları önemli belgelerdir. İşgörenin ediminin değerlendirilmesinde görev tanımı kullanılmalıdır. İşgörenin hizmetçi eğitimi görev tanımına göre düzenlenip yapılır.

Başaran'a göre (1985, 56-58) bir görev tanımında aşağıdaki bölümler bulunmalıdır:

1. Görevin kimliği. Bu bölümde görevin adı, varsa sıra sayısı, görevin bağlı olduğu birim, yapıldığı bölüm, görevin ilişkin olduğu işin adı, sınıfı gibi bilgiler bulunmalıdır. Bir işin adının doğru konulması kadar bir görevin adının doğru konulması da önemlidir. Görevin adının yanlış konulması birçok anlaşmazlıklara, karışıklıklara yol açabilir.

2. İşlemler ve eylemler. Bu bölümde ilkin yapılacak işlem ve eylemlerin kısa bir özetini koymak ilk anda görevin ne olduğunu anlamaya yardım etmektedir. Bu özetten sonra görevi oluşturan işlem ve eylemler, sırasıyla tek tek gösterilmelidir. İşlem ve eylemler, görevi yapan işgörenden belli bir düzeyde edim elde edilebilmesi için yapması beklenen davranışlardır. Bu davranışlar da işgörenin yapacağı eylemlerden ve işlemlerden oluşur.

3. Çalışma koşulları. Bu bölümde görevin yapıldığı ortamın olağanüstü durumları gösterilmelidir. Çalışma koşullarından üzerinde durulabilecekler, işin güçlüğü, yerinin sağlık kurallarına aykırılığı, kaza olma olasılığı, görevin gece yapılması, çalışma saatinin uzun olma zorunluğu, kirlilik, yıpratıcılık durumları ve benzerleridir. Ayrıca kullanılan makinelerden, araçlardan doğan olağanüstü durumlar gösterilmelidir.

4. Sorum ve yetki. Bu bölümde görevi yapanın yönetme yetkileri, sorumluları yer almalıdır. Bunlardan dolayı kime hesap vereceği, gerektiğinde kendiliğinden yükleneceği sorumlular gösterilmelidir.

5 İlişkiler. Bu bölümde görevin, işi oluşturan öbür görevlerle ve örgüt içindeki başka görevlerle nasıl bir ilişki içinde bulunacağı; bağlanacağı üst görevler; kendine bağlanacak alt görevler gösterilmelidir.

6. Ödeme. Bu görevi yapmaktan dolayı, işgörene yapılacak her türlü ödemenin alt ve üst sınırı derece ve gösterge olarak belirlenmelidir. Bu sınır içinde ilerlemenin koşulları konulmalıdır. Ayrıca işgörene yüksek ediminden dolayı uygulanacak özendiriciler de burada yer almalıdır.

7. İşgörenin nitelikleri. Bu bölümde, görevin yapılması için işgörende aranacak öğrenim, deneyim, kişilik özellikleri belirlenmelidir. Kimi kez işgörende aranacak nitelikler, bilişsel, devinimsel ve duyuşsal yeterlikler olarak belirlenir. Daha çok bir uzmanlık çalışması gerektiren bu yeterlikler belirlendiğinde görev tanımı, işgörenin hizmet içi eğitim programında kullanılabilir. Kimi kez de işgörende aranacak zihinsel ve bedensel özellikler bu bölümde yer almaktadır.

8. Yetişme. Bu bölümde, işgörenin işe girdiğinde ve işini sürdürürken, hangi tür hizmet içi eğitim etkinliklerinden geçeceği gösterilmelidir.

9. Yükselme. Görev tanımlarının bu bölümüne yükselme koşulları ile hangi görevlere yükselme olanağının bulunduğu yazılmalıdır.

Öğretmenlik görev tanımı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun "Öğretmenlik Mesleği" başlığını taşıyan üçüncü kısmında açıklanmıştır. Bu kanuna göre öğretmenlik, Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini içeren bir uzmanlık mesleğidir. Öğretmenlik mesleğine hazırlık; genel kültür, özel alan bilgisi ve pedagojik formasyon ile sağlanır. Öğretmenlerin bu nitelikleri kazanmaları için yüksek öğrenim görmeleri esastır. Yüksek öğrenim düzeyleri (Önlisans, lisans ve lisansüstü) arasında yatay ve dikey geçiş olanaklarının sağlanacağı hükme bağlanmıştır (Madde 43).

Öğretmenlerin nitelikleri, hizmet öncesi eğitimi, seçimi, hizmetiçi eğitimleri, daha üst bir eğitim görmeleri ve yükselmeleri ile ilgili yetkili birim MEB'dir (Madde 45,48,49).

MEB tarafından hazırlanan "Öğretmen Yeterlilikleri" çalışması, iş ve işlemleri gösteren görev tanımı içinde yer alan bir belgedir.

MEB'de insan kaynaklarının diğer işlemleri olan ödeme, işe alma, performans değerlendirme, özendirme ve yetiştirme ile ilgili yasal yönetsel metinler bulunmaktadır. Fakat bu metinler bir sistem bütünlüğü göstermemektedir.

C. Norm Kadroların Niceliksel Yöntemlerle Belirlenmesi Süreci

Kadroların niceliksel olarak belirlenmesi, örgütün amaçlarını gerçekleştirme için gereksinim duydukları kadro sayılarının bulunması için yapılan çalışmalardır. Bu çalışmalar sonucunda örgütün hangi biriminde, hangi unvanla, ne kadar sayıda kadro çeşitli ölçüm ve hesaplamalarla istihdam edileceği belirlenir.

Bu yöntemlerden birincisinde, iş yükü, gerekli zaman (saat) cinsinden saptanır ve bu şekilde belirlenen saat cinsinden iş yükünün personelin çalışma performansına bölünmesiyle norm kadro sayısı belirlenir. İkinci yöntemde ise iş yükü miktar cinsinden saptanır ve bunun kadronun ortalama standart performansına bölünmesiyle norm kadro sayısı belirlenir.

a. İş Yükünün Gerekli Zaman (Saat) Cinsinden Bulunması:

Gerekli zaman (saat) cinsinden iş yükünün bulunabilmesi için öncelikle, yapılan iş ölçümleri sonucunda ele alınan her iş için ortalama miktar ve zamanın hesaplanması gerekir. Böylece her unvan altında yer alan görevler için ortalama standart performans elde edilmiş olur.

Daha sonra her unvan altında yer alan görevlerin, belli bir zamanda, ele alınan kuruluştaki miktarlarının bilinmesi gerekir. Burada zaman, kuruluşun etkinlik dönemidir ve genellikle bir yıldır. İş yüklerinin belirlenmesinde geçmiş dönemdeki miktarlar dikkate alınabileceği gibi, gelecek dönem için hedeflenen miktarlar da gözönünde bulundurulabilir (DPB, 1998, 83-84).

Öğretmenler açısından saat kavramı ders saati olarak kullanılmaktadır.

b. Çalışma Performanslarının Belirlenmesi: Ele alınan kuruluştaki görevli personelin belli bir zaman dilimindeki çalışma sürelerini bulmak amacıyla yapılan çalışmalardır. Belirlenecek olan çalışma performansı, personelin net çalışma süresine eşittir. Net çalışma süresi ise brüt çalışma süresinden, personelin çalışmadığı sürelerin çıkarılması ile hesaplanır. Brüt çalışma süreleri genellikle yasalarla ve sözleşmelerle belirlenen süredir. Bu süre, ülkemiz kamu kesiminde çalışanların işçi veya memur olmasına göre değişmektedir. Brüt çalışma süresi, yıllık olarak, hafta sonu ve resmi tatiller dışında kalan süreye eşittir. Ülkemizde yaklaşık olarak yılda 250 gündür (DPB, 1998, 85).

MEB'de öğretim yılı 1 Eylül'de başlayıp ertesi takvim yılının 31 Ağustos'unda biter. Ders yılı ise derslerin başladığı günden kesildiği güne kadar olan zaman dilimidir. Ders yılı ortalama 180 işgünü olarak planlanır.

c. Norm Kadro Sayısının Saptanması: Örgütlerde ele alınan her unvana ait gerekli zaman (saat) cinsinden iş yükünün, çalışma performansına bölünmesi suretiyle o unvandaki norm kadro sayısı belirlenir. Kurumların tüm birimlerinde her unvana ait gerekli zaman cinsinden iş yükleri, hesaplanan çalışma performansına bölünerek tüm kurumun norm kadro sayısı saptanmış olur. Bu örnek sonuçlandırılarak ele alınan kurumun evrak birimindeki memur unvanlı norm kadro sayısı şöyle belirlenebilir:

$$\frac{\text{Gerekli Zaman (Saat) Cinsinden İş Yükü}}{\text{Norm Kadro Sayısı}} = \frac{80.000}{5\text{'tir}}$$

$$\text{Çalışma Performansı} = 1.600\text{'dür.}$$

Bu şekilde, ele alınan kurumun evrak kayıt işlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi için 5 memura gereksinim duyduğu saptanmış olur.

2. Norm kadro sayısının saptanmasına ilişkin ikinci yöntem, birinci yöntemle benzerlik göstermektedir. Bu yöntemin uygulanmasında öncelikle kadroların standart performanslarının; daha önceki yöntemde belirtildiği şekilde iş ölçümü yapılarak ya da iş ölçümü yapılmaksızın, aynı unvandaki birden çok kadronun performansları toplamının kadro sayısına bölünmesi veya ele alınan kadronun çeşitli dönemlerdeki performansı miktarlarının toplanarak, elde edilen sonucun dönem sayısına bölünmesiyle saptanması gerekmektedir.

Daha sonra ise, saptanan bu performanslar, yine bundan önceki yöntemde değinildiği şekilde tespit edilen miktar cinsinden iş yüküne oranlanarak norm kadro sayısı saptanmaktadır.

Bu yöntemlerden ilki daha çok ölçümü yapılabilen işler için kullanılmakta, ikinci yöntem ise ölçümü zorluk gösteren işlerde uygulanmaktadır (DPB, 1998, 85-87).

Kuramsal olarak bir işletmede ya da kuruluşta yapılmakta olan tüm işlerin, tüm öğelerinin standart zamanlarının toplamı, o işletmenin ya da kuruluşun toplam iş yükünü saat açısından ortaya koyar. Saat açısından elde edilen toplam iş yükünün bir işçinin günlük mesaisi olan 8 saate bölünmesi suretiyle söz konusu işletmenin ya da kuruluşun personel gereksinimi, diğer bir anlatımla norm kadrosu niceliksel olarak saptanmış olur (Timur, 1986, 155).

Norm kadronun niceliksel olarak belirlenmesinde iş etüdü tekniğinden yararlanılır. İş etüdü kavramı Britanya Standartları Enstitüsü tarafından şöyle tanımlanmaktadır. Gelişme olanağı yaratabilmek amacıyla, belirli bir olayı ya da etkinliği ekonomiklik ve etkinlik yönünden etkileyen tüm kaynakları ve etmenleri dizgisel olarak araştırmaya yönelik ve insan çalışmasını geniş kapsamda inceleyen bir teknik olup, özellikle yöntem etüdü ve iş ölçümü teknikleri için kullanılan genel bir terimdir. Almanya İş Etütleri Merkez Birliği'ne göre ise iş etüdü, iş sistemlerinin incelenmesi ve düzenlenmesine ilişkin yöntem ve deneyimlerin, çalışan kişinin iş yapabilme gücünü ve gereksinimlerini de göz önünde tutarak, işin iyileştirilmesi ve işletmenin daha ekonomik çalışmasını sağlamak amacıyla uygulanmasıdır (Akal, 1991).

Her iki tanımdan da anlaşıldığı gibi iş etüdü, düşük verimliliğe neden olan etmenlerin ortadan kaldırılması suretiyle verimliliğin artırılmasında kullanılan en önemli tekniktir (Akal, 1991).

İş etüdü, hareket/yöntem etüdü ve iş ölçümü olmak üzere iki ana teknikten oluşur. Hareket/yöntem etüdü işin en kısa yoldan, en kolay şekilde ve en az yorgunlukla nasıl yapılabileceğini inceler. İş ölçümü ise işin yapılışı için gerekli zaman standartlarını inceler (Yüksel, 2000, 91-92). Hareket/yöntem etüdü daha kolay ve etkin yöntemlerin geliştirilmesi, uygulanması ve maliyetlerin düşürülmesi amacı ile bir işin yapılışındaki mevcut ve önerilen yolların dizgesel olarak kaydedilmesi ve eleştirilerek incelenmesidir.

Britanya Standartlar Enstitüsü'nün tanımına göre iş ölçümü; nitelikli bir işgörenin, tanımlanmış bir işi, belirlenmiş bir çalışma hızı ile gerekli zamanı belirlemek amacıyla hazırlanmış tekniklerin uygulanmasıdır. İş ölçümünün temel teknikleri iş örnekleme ve zaman etüdü olarak ikiye ayrılmaktadır:

1. İş örnekleme; Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) tanımlamasına göre belli bir etkinliğin oluş yüzdesi istatistiksel örnekleme ve rasgele gözlemler yoluyla belirleme yöntemidir. Britanya Standartlar Enstitüsü'ne göre ise belli bir zaman aralığında tek tek ya da grup olarak işgörenin, işlemin ya da makinelerin art arda gözlemlerinin yapıldığı tekniktir.

2. Zaman etüdü iş ölçümü tekniklerinden en yaygın olarak kullanılanıdır. ILO'nun tanımına göre belirli koşullar altında belli bir işin öğelerinin zamanını ve derecesini kaydederek ve bu yolla toplanan verileri çözümleyerek, o işin tanımlanan bir çalışma hızında yapılabilmesi için gereken zamanı belirlemede kullanılan bir iş ölçümü tekniğidir. Britanya Standartlar Enstitüsü'nün tanımına göre ise, nitelikli bir işgörenin belirli koşullar altında belirli bir çalışma hızında, belirlenmiş öğeleri yerine getirebilmek için harcadığı zamanı belirtmek düzenlenmiş, bu zamanların bir zaman ölçümü aracı kullanarak doğrudan gözlem yoluyla kaydedildiği bir iş ölçümü tekniğidir.

Norm Kadro Kılavuzunun Hazırlanması

Norm kadro sayısının saptanmasından sonra sıra kuruluşun "norm kadro kılavuzu"nun oluşturulmasına gelir. Norm kadro kılavuzu, genel olarak bir kurum veya kuruluşun mevcut kadroları ile norm kadrolarını unvan ve adetler itibarıyla örgüt ve birim düzeyinde gösteren bir belgedir. Norm kadro sayısının saptanmasına ilişkin işlemler sonucunda elde edilen veriler ayrıntılı olarak ve açıklamalarıyla birlikte norm kadro kılavuzunda gösterilmektedir.

1999 yılında MEB'e Bağlı Okul ve Kurumların Yönetici ve Öğretmenlerinin Norm Kadrolarına İlişkin Yönetmelik yayımlanmış ve "Norm Kadro Uygulama Kılavuzu" çıkarılarak uygulamaya ilişkin yapılacak çalışmalar ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

Kamu Kesiminde Norm Kadro Düzenlemesine İlişkin Politikalar

Norm kadro düzenlemesinin genelde tüm kamu kurum ve kuruluşları, özelde MEB için anayasal, yasal, siyasal ve yönetsel dayanakları şunlardır:

Anayasa

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'na göre devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzel kişiliklerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür ve memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir (Madde 128).

Kanunlar

Türkiye'de kamu kurum ve kuruluşlarındaki işgören rejimi çeşitli kanunlarla belirlenmiştir.

1. Devlet Memurları Kanunu . Bu kanuna göre kadrosuz memur çalıştırılmaz. Milli güvenliğe ilişkin kadrolardan gizli kalması gerekenler dışında kalan tüm memur kadroları Genel Kadro Kanununda gösterilir (Madde 33).

Devlet memurluğu için kurumlarınca önerilen kadrolar Maliye Bakanlığı, Devlet Personel Başkanlığı ve ilgili kurumlarca birlikte hazırlanır (Madde 34).

Bu kanuna tabi memurlar genel idare, teknik, sağlık ve yardımcı sağlık, eğitim ve öğretim, avukatlık, din, emniyet, yardımcı, mülki idare amirliği ve milli istihbarat olmak üzere on hizmet sınıfına ayrılmıştır (Madde 36).

2. Devlet Personel Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname: Bu kanun hükmündeki kararname ile DBP'ye kamu kurum ve kuruluşlarına iş analizi, görev tanımı, norm kadro sayısının belirlenmesi konularına ilişkin kuramsal bilgiler ile uygulamada kullanılabilecek yöntemleri ve görevleri verilmiştir. DPB kamu kesiminin norm kadro düzenlemesi çalışmalarını yürütmek amacıyla kurulmuştur.

3. Genel Kadro Usulü Kanunu: Ulusal güvenlik açısından gizlilik taşıyanlar dışında tüm memurlar bu kanunda nicelik ve nitelikleriyle gösterilmek zorundadır.

4. Bütçe Kanunları: Her yıl Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) tarafından çıkarılan bütçe kanunları ile devletin kadro planlaması yapılmakta ve kurallara bağlanmaktadır.

5. Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planının Bir gereği olarak 3797 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun: Bu kanunun 62. maddesine (Değişik:03/04/1998-4359 K/12) göre MEB'e tahsis edilmiş bulunan serbest kadrolar; MEB, Maliye Bakanlığı (MB) ve Devlet Personel Başkanlığı'nca (DPB) birlikte hazırlanacak norm kadro sayılarının tespit edileceği yönetmeliğe uygun olarak merkez ve taşra birimleri, öğretmen kadroları ise branşlar bazında okul ve kurumlar itibariyle dağıtılır. Bu yönetmelikte, dağıtım cetvellerinin vizesine ilişkin usul ve esaslar ayrıca belirlenir. İl milli eğitim müdürlüklerine, bu kanunun 61. maddesine çerçevesinde aylıksız izne ayrılma talebinde bulunan öğretmenlerin izin verilmeden önce atamalarında kullanılmak amacıyla yeterli sayıda boş öğretmen kadroları tahsis edilir. Kapatılan veya norm kadro sayısı azalan okul ve kurumların ihtiyaç fazlası boş öğretmen kadroları il milli eğitim müdürlüklerine aktarılır. Norm kadro sayısının değişmesi dışında kadroların dağılımı değiştirilemez (Madde 62). Yukarıdaki maddede sözü edilen aylıksız izin talebi ise öğretmenlerin atanmak istedikleri ilde eğer ihtiyaç yoksa kendilerine üç yıl aylıksız izin verilir. Ancak, aylıksız izne ayrılan öğretmenlerin üç yıl sonuna kadar istedikleri yere atamalarının yapılamaması halinde durumlarına uygun boş öğretmen kadrolarına öncelikle atanırlar. Öğretmenlerin atandıkları ildeki görev yerleri, görev yeri belirleme kurulunun hizmet puanları ölçüt alınarak yapacağı değerlendirmeye bağlı olarak, il milli eğitim önerisinin önerisine göre valilerce belirlenir (Madde 61).

Kalkınma Planları

Planlı döneme geçildikten sonra yapılan tüm kalkınma planlarında kamu kesimindeki işgören planlaması bir sorun alanı olarak ele alınmış ve çözüm önerileri geliştirilmiştir. Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planında

elemanların tam kapasite ile kullanılması üzerinde durulmuştur. İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planında örgüt piramidinin görev, yetki ve işlev bağlarına göre düzenlenmesinin sağlanması öngörülmüştür. Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında yönetimi geliştirmekten sorumlu birimlerin kurulması istenmiştir. Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında Merkezi Hükümet Teşkilatı Araştırma Projesi (MEHTAP) hazırlanmıştır. Beşinci ve Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planlarında insangücü planlaması yapılması öngörülmüştür. Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planında kamuda aşırı ve dengesiz istihdamın azaltılmasına çalışılacağı kararlaştırılmıştır. Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planında tüm kamu kurum ve kuruluşları için norm kadro düzenlemesi öngörülmüştür (DPT, 1963, 457; 1967, 157; 1973; 1979, 296-297; 1985; 2000, 192,193).

Yönetmelikler ve Genelgeler

Bakanlar Kurulu'nun 2000/1658 sayılı kararı. 20.12.2000 tarih ve 24266 sayılı Resmi Gazete'de "Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Yapılacak Norm Kadro Çalışmalarında Uyulacak Usul ve Esaslar" başlığı ile yayımlanmıştır. Bu kararda kamu kaynaklarının verimli kullanılması, kamu hizmetlerinin (Gerçek iş yüklerine göre) gerektirdiği unvanda, nitelikte ve sayıda işgören istihdamının sağlanabilmesi amacıyla; genel ve katma bütçeli kurumla, bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşları, kanunlarla kurulan fonlar, kefalet sandıkları, sosyal güvenlik kuruluşları, genel ve katma bütçenin transfer tertibinden yardım alan kuruluşlar, il özel idareleri, belediyeler ile bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmeler, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıkları, özelleştirme programına alınmış kamu payı ağırlıklı kuruluşlar, kamu bankaları ile diğer kamu ve kuruluşları memur, işçi ve sözleşmeli işgören kadro ve pozisyonlarına ilişkin norm kadrolarını tespit etmeleri istenmektedir.

Biri yürürlük, biri yürütme olmak üzere 13 maddeden oluşan bu Bakanlar Kurulu kararında tüm kamu kurum ve kuruluşlarının norm kadro düzenlemelerini nasıl yapacakları basamakları ile açıklanmıştır.

Buna göre, norm kadro çalışmalarında göz önünde bulundurulması gereken aşamalar şunlardır:

1. Norm kadro çalışmalarına, öncelikle kamu kurum ve kuruluşlarının amaçları doğrultusunda, bu amaçlara en etkin ve verimli ulaşılmasını

sağlayacak şekilde örgüt çözümlemesi yapılarak başlanır. Bundan sonra, örgütteki her birim için gerekli kadro/pozisyonun iş çözümlemesi ve iş ölçümleri yapılır (İhale yoluyla gördürülen hizmetler dahil). İş çözümlemeleri ve iş ölçümlerine göre de her bir kadro/pozisyonun görev tanımları ve bu kadro/pozisyonlarda çalıştırılacaklarda aranacak nitelikler (iş gerekleri) ile bu birimler için gerekli kadro/pozisyon sayısı (Norm Kadro) belirlenir (Madde 1).

2. Örgüt çözümlemesi, kuruluşun varolan amaç ve görevleri esas alınarak ve birimlerin amaca uygun olmayan görevlerinin ayıklanması, herhangi bir birimin kaldırılması, birleştirilmesi, değiştirilmesi veya yeniden kurulması biçiminde yapılır (Madde 2).

3. İş çözümlemesi çalışmalarında anket tekniğinden mutlaka yararlanılır (Madde 3).

4. Kuruluşlar, örgüt çözümlemesi, iş çözümlemesi ve iş ölçümü çalışmalarında DPB tarafından hazırlanan "Norm Kadro El Kitabı"ndan yararlanırlar ve çalışmalarının her aşamasında DPB'den danışmanlık hizmeti alabilirler (Madde 4).

5. Bu çalışmalar, her kuruluşun merkez, taşra ve diğer örgütlerindeki tüm birimleri kapsayacak biçimde yapılır (Madde 6).

6. Bu çalışmalar, DPB ve Maliye Bakanlığınca kurumlar düzeyinde belirlenen takvime göre, 2001-2003 yılları arasında tamamlanır (Madde 8).

7. Kuruluşlarca kadrolara ilişkin hazırlanan görev tanımları ile norm kadro sayılarına ilişkin bilgi ve belgeler, her bir unvan için uygulanmış (doldurulmuş) anket formunun bir örneği, norm kadro çalışmalarının aşamalarında uygulanmış bulunan teknikleri gösteren bilgi ve belgeler ile diğer bilgiler dahil olmak üzere, çalışmaları yürütenlerce onaylanmış olarak ilgili kurumlarca geciktirilmeksizin Maliye Bakanlığı ile DPB'ye gönderilir (Madde 9).

8. Bu bilgi ve belgeler Maliye Bakanlığı ve DPB ile ilgili kuruluş temsilcilerinden oluşturulan komisyonca konuyla ilgili mevzuat çerçevesinde incelenerek norm kadro çalışmaları sonuçlandırılır. Buna göre saptanan kadroların/pozisyonların nitelikleri göz önüne alınarak, kuruluşlar, varolan personelini, gerektiğinde eğiterek bu kadrolarla/pozisyonlarla ilişkilendirirler (Madde 10).

9. Norm kadro çalışmaları sonuçlandırılmadıkça veya yasayla, uluslararası anlaşmalarla ya da Bakanlar Kurulu kararı ile öngörülmedikçe, kuruluşlar, kadro ihdası ve serbest bırakma isteminde bulunamazlar (Madde 11).

Yukarıdaki Bakanlar Kurulu Kararının nasıl uygulanacağını ayrıntılı olarak açıklayan ve kamu kurum ve kuruluşlarının norm kadro çalışmalarını takvime bağlayan 2001/39 sayılı Başbakanlık Genelgesi. Bu genelge 11 Temmuz 2001 tarih ve 24495 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. Bu genelge ile açıklanan takvime göre MEB’in norm kadro çalışmalarını 30 Haziran 2002 tarihine kadar bitirmesi istenmektedir.

1999 yılında MEB’e Bağlı Okul ve Kurumların Yönetici ve Öğretmenlerinin Norm Kadrolarına İlişkin Yönetmelik (NKY) yayımlanmıştır (MEB, 1999a). MEB’de norm kadro düzenlemesini bu yönetmelik ayrıntılı olarak açıklamaktadır.

Norm kadro düzenlemesinin temel ilkeleri şunlardır:

1. Okul ve kurumlarda yönetim, eğitim ve öğretim hizmetlerinin gerekli ve yeterli işgörence yürütülmesi;
2. İşgören boyutunda atıl kapasite yaratılmaması, var olan atıl kapasitenin ihtiyaç duyulan okul ve kurumlara yönlendirilmesine zemin oluşturarak verimliliğe dönüştürülmesi;
3. Eğitim yönetiminin her sürecinde, edinilen çağdaş teknolojiden en etkin ve verimli biçimde yararlanılmasının gerekliliği;
4. Bir öğretmene düşecek haftalık ders yükünün yasal boyutta öngörülen sınırlar içinde kalması;
5. Okul ve kurumların tür ve derecelerine göre her bir sınıf, şube veya gruptaki öğrenci sayısının uluslararası normlarda kabul edilen sınırlar içinde olması olarak belirlenmiştir (Madde 5).

30/11/2003 tarih ve 25302 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “MEB’e Bağlı Okul ve Kurumların Yönetici ve Öğretmenlerinin Norm Kadrolarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” ile norm kadro uygulamasında bazı değişiklikler yapılmıştır.

Bu değişiklikle eğitim kamuoyunda norm kadro düzenlemesinin öğretmen ve yönetici sayılarının belirlenmesinde yüksek tutulan rakamlara

yönelik eleştiriler dikkate alınmış, okul ve kurumların yönetici kadroları için belirlenen öğrenci sayıları aşağı çekilmiştir (Madde 6, 8). Özel eğitim okullarında öğrenci sayısına göre belirlenen öğretmen sayısı yükseltilmiştir (Madde 2). Örgün ve yaygın eğitim okul ve kurumlarında, genel bilgi ve meslek dersleri haftalık toplam ders yükü aşağı çekilmiştir (Madde 3, 4, 5, 6, 7).

Bu çalışma yukarıda anılan yönetmelik değişikliğinden önceki dönemi kapsadığından yapılan düzenlemeler üzerinde durulmamıştır.

Uluslararası Anlaşmalar

MEB açısından Türkiye, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'ne (OECD) üye ülkelerin birçoğu ile birlikte, Milli eğitimin hedeflerine ulaşmasında belirleyici olan yeniden yapılanma ve reform çalışmalarına başlamış bulunmaktadır. Bu çalışmalardan biri de Milli Eğitimi Geliştirme Projesidir (MEGP) .

MEGP ile ilgili İkraz Anlaşması, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Dünya Bankası arasında 18 Mayıs 1990 tarihinde imzalanmış ve 10 Temmuz 1990 tarih ve 20570 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (MEB, 2002b, 1).

MEGP'in üç önemli amacı vardır. Bu amaçlardan öğretmen eğitiminde kaliteyi ve geçerliliği artırarak OECD ülkelerindeki standartlara ulaşmanın bir alt amacı olarak öğretmen açığı olan bölgelerdeki okullara ders yükü az olan öğretmenleri yeniden dağıtımı hedeflenmiştir (MEB, 2002b, 2).

D. Eğitim İşgörenlerine İlişkin Normlar

NKY ile okul yöneticileri ve öğretmenlerin norm kadroları ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

Müdür

NKY MEB'de kapsama dahil okul ve kurumların her biri için bir müdür norm kadrosu verileceği; ancak, özel eğitim kurumları hariç bünyesinde 6-8. sınıfları bulunmayan ilköğretim kurumlarından öğrenci sayısı 150'den az olanlarla, birleştirilmiş sınıf uygulaması yapılan köy okullarına müdür norm kadrosu verilmeyeceği; birden fazla okul ve kurumun aynı bünyede yer aldığı kurumlar için bir müdür norm kadrosu verileceği hüküm altına alınmıştır (Madde 6).

Müdür Başyardımcısı

Müdür başyardımcılığı norm kadrosuna kapsama dahil okul ve kurumlardan yatılı veya pansiyonlu okullara, öğrenci sayısı 500 ve daha fazla olan her türdeki Anadolu liselerine, fen liselerine, çok programlı liselere, işletmelere beceri eğitimi için en az 100 öğrenci gönderen mesleki ve teknik öğretim okullarına; bünyesinde ilköğretim okulu ve lisenin birlikte bulunduğu özel öğretim okullarına; müdür yardımcısı sayısı üç ve daha fazla olan her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarına bir müdür başyardımcısı norm kadrosu verilir. Birden fazla okul ve kurumun bir müdüre bağlı olarak örgütlendiği kurumlar için ise yukarıda belirtilen koşullarda sadece bir müdür başyardımcısı norm kadrosu verilir (Madde 7).

Müdür Yardımcısı

Kapsama dahil okul ve kurumlardan anaokullarında öğrenci sayısı 100-201'e kadar 1, 201 ve daha fazla 2; ilköğretim okullarında öğrenci sayısı 801'e kadar 2, 1501 ve daha fazla 3 müdür yardımcısı norm kadrosu verilir. Ortaöğretim okullarında öğrenci-çırak sayısı 601'e kadar 1, 601-1501'e kadar 2, 1501-2001'e kadar 3, 2001 ve daha fazla 4 müdür yardımcısı norm kadrosu verilir.

Özel eğitim okul ve kurumlarında (hastane okulları hariç) öğrenci sayısı 51'e kadar 1, 51-126'ya kadar 2, sonra gelen her 100 öğrenci için 1 müdür yardımcısı norm kadrosu verilir. Olgulaşma enstitüleri, pratik kız sanat okulları ve mesleki eğitim merkezlerinde (akşam sanat okulu statüsünde olanlar dahil) öğrenci çırak sayısı 501'e kadar 1, 501-1001'e kadar 2, 1001 ve daha fazla 3 müdür yardımcısı norm kadrosu verilir.

Halk eğitim merkezlerinde (akşam sanat okulu statüsünde olanlar dahil) merkezin bulunduğu ilin (halk eğitim merkezi bulunan ilçeler hariç) veya ilçenin toplam nüfusu 100.001'e kadar 1, 100.001-300.001'e kadar 2, 300.001 ve daha fazla olanlar 3; eğitim araçları ve donatım merkezlerinde (akşam sanat okulu statüsünde olanlar dahil) merkezin bulunduğu ilin (eğitim araçları ve donatım merkezi bulunan ilçeler hariç) veya ilçenin nüfusu 500.001'e kadar 1, 500.001 ve daha fazla olanlar 2 müdür yardımcısı norm kadrosu verilir.

Rehberlik ve araştırma merkezlerinde her merkez için 1 müdür yardımcısı norm kadrosu verilir. Ayrıca rehberlik ve araştırma merkezleri dışındaki okullardan yatılı veya pansiyonlu okullar, döner sermayeli okullar, tam gün tam yıl eğitim uygulaması yapılan okullara her özellik için bir müdür yardımcısı norm kadrosu verilir. Ancak bir kurumdaki müdür yardımcısı sayısı hiçbir şekilde 5'i geçemez (Madde 8).

Müdür yardımcılığı norm kadrosu Çizelge 1'de gösterilmiştir.

Çizelge 1: Müdür Yardımcısı Norm Kadrosu

Özellikler	Öğrenci Sayısı										Öğrenci /Çıracak Sayısı			Nüfus						
	50'ye kadar	51-125	Sonraki her 100	100-200	201'den fazla	600'e kadar	601-1500	800'e kadar	801-1500	1501-2000	1501'den fazla	2001'den fazla	500'e kadar	501-1000	1001'den fazla	100001'e kadar	100001-300001'e kadar	500001'e kadar	300001 ve daha fazla	500001'den fazla
Anaokulları				1	2															
İlköğretim Okulları								1	2		3									
Ortaöğretim Okulları						1	2			3	4									
Özel Eğitim Okul ve Kurumları	1	2	1																	
Olgunlaşma Ens.-Pratik Kız San.Okul.- Çıracaklık Eğitim Merkezleri												1	2	3						
Halk Eğitim Merkezleri															1	2		3		
Eğitim Araçları ve Donatım Merkezleri																		1		2
Rehberlik ve Araştırma Merkezleri	Her Merkez için 1 Müdür Yardımcısı norm kadrosu verilir.																			

Kaynak: MEB (1999c, 8).

Okulöncesi Öğretmeni

Okulöncesi öğretmen norm kadrosu, çocuk sayısı 10'dan az 20'den fazla olmamak üzere anaokulu, anasınıfı ve uygulama sınıflarında oluşturulan her grup için bir öğretmen norm kadrosu verilir. Ancak her bir grubun azami çocuk sayısı dolmadan yeni grup açılmaz. Tek anasınıfı ve uygulama sınıfından oluşa sınıflarda çocuk sayısı en fazla 25'e kadar yükseltilebilir. Özel eğitim kapsamında açılan anaokulu ve anasınıflarında çocuk sayısı 7'ye kadar 1, 7-13'e kadar 2, 13-19'a kadar 3 öğretmen norm kadrosu verilir. Bundan sonraki norm kadronun verilmesinde aynı esas uygulanır. Zihinsel engelliler gruplarında bu şekilde saptanan norm kadro sayısı bir misli artırılır (Madde 9).

Sınıf Öğretmeni

Sınıf öğretmeni norm kadrosu, ilköğretim okullarında öğrenci sayısı 10'dan az 30'dan fazla olmamak koşuluyla her sınıf ve şube için 1, özel eğitim okul ve kurumları ile özel sınıflarda görme, işitme ve ortopedik engelliler için açılan her sınıf ve şube için 1, zihinsel engelliler için her sınıf veya şube için 2, iş eğitimi merkezleri ile mesleki eğitim merkezlerinde her grup için 1, otistik çocuklar için açılan kurum veya sınıflarda her iki öğrenci için 1, hastane ilköğretim okulları için 2, üstün yetenekliler için açılan sınıflarda 1 öğretmen norm kadrosu verilir (Madde 10).

Genel Bilgi ve Meslek Dersleri Öğretmeni

Genel bilgi ve meslek dersleri öğretmeni norm kadrosu, örgün ve yaygın eğitim okul ve kurumlarından; köy statüsünde bulunan yerleşim merkezlerindeki ilköğretim okullarının 6, 7 ve 8. sınıflarındaki; şube sayısı 7'ye kadar olanlar için; genel bilgi kapsamına giren Türkçe, Matematik, Fen Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Yabancı Dil ve İş Eğitimi branşlarının her birinden 1, şube sayısı 7 olanlar için; Türkçe branşından 2, Matematik, Fen Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Yabancı Dil, İş Eğitimi, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi branşlarından her birinden 1, şube sayısı 8 olanlar için; Türkçe, Matematik ve Yabancı Dil branşlarının her birinden 2, Fen Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi branşlarının her birinden 1, şube sayısı 9 olanlar için Türkçe, Matematik ve Yabancı Dil branşlarının her birinden 2, Fen Bilgisi, Sosyal Bilgiler, İş Eğitimi, Beden Eğitimi, Müzik, Resim-İş, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi branşlarının her birinden 1 öğretmen norm kadrosu verilir.

Şube sayısına göre genel bilgi ve meslek dersleri öğretmenleri norm kadrosu Çizelge 2'de gösterilmiştir.

Çizelge 2 : Şube Sayısına Göre Genel Bilgi ve Meslek Dersleri Öğretmenleri Norm Kadrosu

Dersin Adı	Şube Sayısı			
	7'ye kadar	7	8	9
Türkçe	1	2	2	2
Matematik	1	1	2	2
Fen Bilgisi	1	1	1	1
Sosyal Bilgiler	1	1	1	1
Yabancı Dil	1	1	2	2
Resim-İş				1
Müzik				1
Beden Eğitimi				1
İş Eğitimi	1	1	1	1
Din Kültürü		1	1	1
Toplam	6	8	10	13

Kaynak: MEB (1999c, 11).

Köy statüsünde bulunan yerleşim merkezlerindeki ilköğretim okullarından 6, 7 ve 8. sınıflarındaki şube sayısı 10 ve daha fazla olanlar ile diğer örgün ve yaygın eğitim kurumlarının (halk eğitim merkezleri hariç) genel bilgi ve meslek dersleri kapsamına giren Türkçe, Matematik, Fen Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Yabancı Dil, İş Eğitimi, Resim-İş, Beden Eğitimi ve Müzik branşlarından ders yükü 31 saate kadar olanlar için 1, bunların dışında kalan branşlarda ders yükü 8-30 saat olanlar için 1, ders yükü 31-42 olması halinde 2, ders yükünün 42'den fazla olması halinde her 21 saat için 1 öğretmen norm kadrosu verilir. Bu şekildeki hesaplama sonrasında artan ders yükünün en az 15 saat olması halinde ilave olarak 1 öğretmen norm kadrosu daha verilir.

Ancak Anadolu ve fen lisesi statüsündeki okullar hariç, aynı yerleşim merkezinde bulunan okul ve kurumların branşlar itibariyle öğretmen norm kadrosunun belirlenmesinde; o yerleşim merkezindeki (birden fazla eğitim bölgesi oluşturulmuşsa her bir eğitim bölgesindeki) okul ve kurumların aynı branşlardaki haftalık ders yükü toplamı dikkate alınır. Belirlenen kadroların okul ve kurumlar itibariyle dağıtımı, toplama dahil edilen her bir okul veya kuruma o branştaki ders yükü en fazla olandan başlanılarak her 21 saate 1 kadro olacak şekilde yapılır. Bu şekilde yapılacak dağıtımda artan norm

kadro, bakiye ders yükü en fazla olan okul veya kuruma verilir. Eğitim bölgeleri oluşturulmamışsa, 1'den fazla merkez ilçesi bulunan illerdeki her bir ilçe ayrı yerleşim merkezi olarak değerlendirilir (Madde 11).

Ders saati sayısına göre genel bilgi ve meslek dersleri öğretmenleri norm kadrosu Çizelge 3'te verilmiştir.

Çizelge 3: Ders Saati Sayısına Göre Genel Bilgi ve Meslek Dersleri Öğretmenleri Norm Kadrosu

Dersin Adı	Öğretmen Sayısı								
	30 saat'e kadar	8-30 saat	31-42 saat	57-64 saat	81-86 saat	101-108 saat	122-129 saat	Devam eden 21 ve 21 saatin katları	Artan en az 15 saat
Türkçe	1	-	2	3	4	5	6	1	1
Matematik	1	-	2	3	4	5	6	1	1
Fen Bilgisi	1	-	2	3	4	5	6	1	1
Sosyal Bilgiler	1	-	2	3	4	5	6	1	1
Yabancı Dil	1	-	2	3	4	5	6	1	1
İş Eğitimi	1	-	2	3	4	5	6	1	1
Resim-İş	1	-	2	3	4	5	6	1	1
Beden Eğitimi	1	-	2	3	4	5	6	1	1
Müzik	1	-	2	3	4	5	6	1	1
Diğer Dersler	-	1	2	3	4	5	6	1	1

Kaynak: MEB (1999c, 11-12).

Atölye ve Laboratuar Dersleri Öğretmeni

Atölye ve laboratuar dersleri öğretmeni norm kadrosu, örgün ve yaygın eğitim okul ve kurumlarında (halk eğitim merkezleri hariç) atölye ve laboratuar dersleri için haftalık toplam ders yükü 15-41 saate kadar 1, 45-81 saate kadar 2, 81-121 saate kadar 3, 121-161 saate kadar 4, 161-201 saate kadar 5, ders yükünün 200'den fazla olması halinde her 40 saat için 1 öğretmen norm kadrosu verilir. Bu şekilde hesaplama sonrasında artan ders yükünün en az 20 saat olması halinde ilave olarak 1 öğretmen norm kadrosu verilir. Ancak Anadolu statüsündeki okullar hariç aynı yerleşim merkezinde bulunan okul ve kurumların branşlar itibariyle öğretmen norm kadrosunun belirlenmesinde o yerleşim merkezindeki (birden fazla eğitim bölgesi

oluşturulmuşsa eğitim bölgesindeki) okul ve kurumların aynı branşlardaki haftalık ders yükü toplamı dikkate alınır. Belirlenen kadroların okul ve kurumlar itibariyle dağıtımı, toplama dahil edilen her bir okul ve kuruma o branştaki ders yükü en fazla olandan başlanarak her 40 saate 1 kadro olacak şekilde yapılır. Bu şekilde yapılacak dağıtımda artan kadro, bakiye ders yükü en fazla olan okul veya kuruma verilir. Eğitim bölgeleri oluşturulmamışsa birden fazla merkez ilçesi bulunan illerdeki her bir ilçe ayrı yerleşim merkezi olarak değerlendirilir (Madde 12).

Atölye ve laboratuvar dersleri öğretmeni norm kadrosu Çizelge 4'te verilmiştir.

Çizelge 4: Atölye ve Laboratuvar Dersleri Öğretmeni

Dersin Adı	Öğretmen Sayısı						
	40 saat'e kadar	45-80 saat	100-120 saat	140-160 saat	180-200 saat	Devam eden 40 ve 40 saatin katları	Artan en az 20 saat için
Atölye ve Laboratuvar	1	2	3	4	5	1	1

Kaynak: MEB (1999c, 12).

Rehber Öğretmen

Rehber öğretmen norm kadrosu, rehberlik ve araştırma merkezleri için; merkezin bulunduğu il veya ilçenin nüfusu 200.000'e kadar olan yerler için 4, sonra gelen her 100.000 nüfus için 1 rehber öğretmen kadrosu verilir. Bu şekilde yapılacak hesaplama sonunda artan nüfusun en az 50.000 olması halinde 1 rehber öğretmen kadrosu daha verilir. Okul rehberlik servisleri için 6-8. sınıfları bulunan ilköğretim kurumları ile ortaöğretim ve özel eğitim kurumlarından öğrenci sayısı 150 ve daha fazla olanların (ilköğretim kurumlarında okulöncesi ile 1-5. sınıf öğrenci sayıları hariç) her birine 1 rehber öğretmen norm kadrosu verilir. Buna öğrenci sayısının 500 ve 500'ün katlarına ulaşması halinde her defasında 1 rehber öğretmen norm kadrosu eklenir. Bir eğitim bölgesinde her okulda en az 1 rehber öğretmen norm kadrosu doldurulmadan 2. ve müteakip norm kadrolar atamalarda kullanılmaz (Madde 13).

Rehber öğretmen norm kadrosu Çizelge 5'te gösterilmiştir.

Çizelge 5: Rehber Öğretmen Norm Kadrosu

Branşı	Öğretmen Sayısı					
	150 ve daha fazlası için	Öğrenci sayısı 500 ise	Öğrenci sayısı 1000 ise	Öğrenci sayısı 1500 ise	Öğrenci sayısı 2000 ise	Sonra gelen her 500 için
Rehber Öğretmen	1	2	3	4	5	1

Kaynak: MEB (1999c, 14).

Okul ve kurumların yönetici ve öğretmen norm kadrolarının belirlenmesinde dikkate alınacak hususlar şunlardır. 6. maddenin son fıkrasında belirtilen durumlar hariç, müdür norm kadrosu verilmeyen hiçbir okul ve kuruma, müdür başyardımcısı ve müdür yardımcısı norm kadrosu verilmez. İlköğretim okullarında müdür yardımcısı norm kadrosunun belirlenmesinde esas alınan öğrenci sayısına, o okulun ana sınıfı, uygulama sınıfı ve alt özel eğitim sınıfı öğrencileri de dahil edilir. Branşlar itibariyle haftalık ders yükünün hesaplanmasında Talim ve Terbiye Kurulu kararına göre o branş içinde aylık karşılığı okutulması gereken dersler birlikte dikkate alınır. Öğretmenlerin, öğrenci sosyal ve kişilik hizmetleri kapsamında yaptıkları görevleri ile bölüm, atölye ve laboratuvar şeflerinin atölyelerdeki makine ve teçhizatın bakımı, onarımı ve öğretime hazır halde bulundurulması kapsamında yaptıkları görevlerden, ilgili mevzuatına göre haftalık azami ek ders saatleri içinde sayılan süreleri de dikkate alınır. Mesleki ve teknik örgün eğitim kurumlarında uygulamalı atölye ve laboratuvar derslerine ilişkin ders yükü, haftalık ders çizelgesine göre her bir sınıfta okutulan ders miktarının grup sayısı ile çarpımı sonucunda bulunur. Ancak her şubede 3'ten fazla grup oluşturulamaz ve her grup 12 öğrenciden az olamaz. Anadolu teknik lisesi, teknik lise, endüstri meslek lisesi, kız meslek lisesi, pratik kız sanat okulu ve benzeri tek müdüre bağlı olarak faaliyet gösteren okul ve kurumların; yönetici norm kadrolarının belirlenmesinde bu okul ve kurumların öğrenci sayılarının toplamı, müdür yardımcısı norm kadrolarının okul veya kurumlara dağılımında

her bir okul ve kurumun kendi öğrenci sayısı esas alınır. Öğretmen norm kadrolarının belirlenmesinde bu okul ve kurumlardaki toplam ders saati sayısı, verilecek norm kadroların bu okul ve kurumlara dağılımında her bir okul ve kurumun o branştaki ders saati sayısı esas alınır. Yaygın eğitim enstitüsü, mesleki ve teknik açık öğretim okulu, açık lise ve açık ilköğretim okulu, 1. akşam sanat okulu, 2. akşam sanat okulu, 6. akşam sanat okulu, eğitim araçları ve donatım merkezleri ile bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak benzeri kurumların eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfından bu yönetmelikle düzenlenmeyen yönetici ve öğretmen görev unvanlı personelin norm kadroları Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığının uygun görüşlerde alınarak MEB tarafından belirlenir. Bu kurumları norm kadro sayılarının değişikliğinde de aynı yöntem izlenir, branşlardaki değişikliklere bağlı düzenleme MEB tarafından yapılır (Madde 15).

Her bir okul ve kurumda bulunması gereken yönetici ve branşlara göre öğretmen sayısının belirlenmesine esas olmak üzere il milli eğitim müdürlüklerince düzenlenen norm kadro tespit çizelgeleri valiliklerce MEB'e gönderilir.Yapılacak inceleme sonrasında her bir okul ve kurumun yönetici ve branşlar itibariyle öğretmen norm kadro sayıları; MEB tarafından onaylanması ile birlikte yürürlüğe girer. MEB tarafından onaylanan norm kadro çizelgeleri, onaylanmasını takip eden 15 gün içinde il milli eğitim müdürlükleri ve saymanlıklara gönderilir. Tahakkuk memuru ile saymanlar; yönetici ve öğretmenlerin her türlü mali haklarının ödenmesinde okul ve kurumları yönetici ve branşlar itibariye belirlenen öğretmen norm kadro sayısı çerçevesinde işlem yapmaktan sorumludur (Madde 17).

Okul ve kurumları norm kadro sayılarının bu yönetmelikte yer alan norm kadro kriterleri çerçevesinde değişmesi halinde bu değişikliğe konu olan okul ve kurumların norm kadro sayıları Haziran ayında 16 ve 17. maddeler doğrultusunda yeniden belirlenir. Yeni okul ve kurum açılması halinde bu okul ve kurumların norm kadroları yukarıdaki süreler beklenmeksizin belirlenir. Bu belirleme sonucunda okul ve kurumlarda oluşacak yönetici ve öğretmen gereksiniminin karşılanması ve gereksinimin giderilmesinde, ilgili atama ve yer değiştirme yönetmelikleri hükümleri uygulanır (Madde 18).

Okul ve kurumların bu Yönetmelik uyarınca belirlenmiş olan norm kadro sayıları yukarıdaki maddede belirtilen nedenler dışında değiştirilemez (Madde 19).

Okul ve kurumların norm kadro sayıları ve değişiklikleri onaylanmasını takiben bir ay içinde MEB tarafından, iller itibariyle Maliye Bakanlığı ve DPB'ye bildirilir (Madde 20).

MEB'e tahsis edilmiş bulunan serbest öğretmen kadro sayısının bu yönetmelik hükümleri uyarınca ülke genelinde belirlenen yönetici ve öğretmen norm kadro sayılarından fazla olması halinde, fazla durumdaki boş kadrolar Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğüne aktarılır. Bu kadrolar 15.maddenin (f) bendinde belirtilen okul ve kurumların kadro ihtiyacının karşılanmasında, 18 inci madde uyarınca norm kadro sayısının değişmesi halinde ihtiyaç duyulacak kadroların karşılanmasında, 3797 sayılı MEB'in Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un değişik 61. maddesi çerçevesinde aylıksız izne ayrılma isteğinde bulunan yönetici ve öğretmenlere aylıksız izin verilmeden önce atanmalarında, 15/11/1971 tarihli ve 7/5479 sayılı Bakanlar Kurulu çerçevesinde yurt dışında görevlendirilecek öğretmenlerin görevlendirilmeden önce atanmalarında, çeşitli kanun ve kararnamelerde yer alan hükümler uyarınca, öğretmenlerin diğer kamu kurum ve kuruluşlarında görevlendirilmelerinden önce atanmalarında kullanılmak üzere MEB onayı ile il milli eğitim müdürlüklerine, okul ve kurum bazında olmak üzere aktarılır.Yukarıda belirtilen hallerin ortadan kalkmasına bağlı olarak boşalan kadrolar ile okul ve kurumların norm kadro sayılarının bu yönetmelikte yer alan norm kadro kriterlerine bağlı olarak değişmesi durumunda ortaya çıkacak boş kadrolar Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğüne aktarılır (Madde 21).

Bu yönetmelik uyarınca belirlenen normların gerektirdiği kadro ile kadro hareketleri okul ve kurumlar itibariyle, genel hükümler göre yapılır (Madde 22).

Geçici Görevlendirme

Öğretmenler aylık karşılığı ders ve zorunlu ek ders saatlerini kendi okul ve kurumlarında dolduramamaları halinde eğitim ve öğretim alanında ihtiyaç bulunan okul ve kurumlarda geçici olarak görevlendirilebilir (Madde 23).

10/09/1998 tarihli ve 98/11668 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan MEB'e bağlı eğitim kurumları yöneticilerinin atama ve yer değiştirmelerine ilişkin yönetmeliğin 34, 35, 36, ve geçici 3. maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır. Ancak bu maddeler uyarınca yapılan işlemler ve bu işlemlere bağlı sonuçlar geçerli sayılır (Madde 24).

Norm fazlası öğretmenler emeklilik ve isteğe bağlı yer değişikliği nedeniyle boşalacak olan branşları ile ilgili norm kadrolarla zaman içerisinde ilişkilendirilmiştir. Okullarda ilişkilendirilinceye kadar bu öğretmenlere eğitim kurumlarında ders görevi verilmeye, eğitsel ve sosyal etkinliklere katkıları sağlanmaya çalışılmıştır. Ders araç ve gereci hazırlama, inceleme ve araştırma çalışmalarını yürütmek gibi eğitime yönelik diğer alanlarda hizmetlerinden yararlanılmıştır. Koordinatör okullarda fazla konumda bulunan bu öğretmenlerin il içerisinde branşlarında gereksinim bulunan okullara atanma istekleri göz önüne alınmıştır. İl dışına atanmaları da yine istekleri doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.

MEB'de Norm Kadro Uygulama Süreci

MEB'de norm kadro düzenleme süreci dört aşamadan oluşmaktadır:

1. Eğitim bölgelerinin belirlenmesi,
2. Uygulama sürecinde yer alan görevlilerin konu hakkında bilgilendirilmesi,
3. Okul ve kurumlardan alınacak bilgilere göre norm kadroların belirlenerek MEB'e gönderilmesi,
4. Norm kadroların branşlar bazında okul ve kurumlar itibarıyla MEB'ce onaylanması aşamalarından oluşmaktadır (MEB, 1999).

30 Mayıs 1996 tarih ve 6 sayılı MEB Müdürler Kurulu Kararı ile okul türlerine göre yönetici ve öğretmenlerin haftada okutmaları gereken ders saati sayısından hareketle norm kadro sayısı saptanmıştır.

MEB tarafından "Norm Kadro Uygulama Kılavuzu" çıkarılarak uygulamaya ilişkin yapılacak çalışmalar ayrıntılı olarak açıklanmıştır. NKY'nin yürürlüğe girdiği 10 Ağustos 1999 tarihinden 10 Şubat 2000 tarihine kadar devam edecek süreç sonunda NKY hükümleri uygulanmaya başlanmıştır.

Her yaştaki nüfusun eğitim ve öğretiminin sağlanabileceği değişik tür ve kademelerden oluşan okullarla, öğretilerin mesleki eğitim ve sosyal gereksinimlerinin karşılanabileceği tesislerin bulunduğu bölge eğitim bölgesidir tanımına uygun olarak, il ve ilçe milli eğitim müdürlükleri alt yapının, araç-gerecin, işgörenin, sosyal tesislerin, diğer olanakların ortak kullanımına uygun uzaklıktaki okullar grubunun yer aldığı eğitim bölgelerini 15 Ekim 1999 akşamına kadar oluşturulmuştur. Eğitim bölgelerinin hukuken geçerli olabilmesi için, il milli eğitim müdürünün teklifi ve Valinin onayı ile; okulların yerleri, okul türleri ve öğrenci sayıları, eğitim bina ve tesislerinin fiziki kapasitesi ve donanım durumları, ulaşım kolaylığı ve güvenliği, coğrafi bütünlük, iletişim ve eşgüdüm kolaylığı esas alınarak hazırlanacak haritalarda gösterilmesi gerekmektedir.

İl veya ilçe merkez nüfusu (belediye sınırları dahilindeki) 30.000 den az olan yerleşim merkezlerinde birden fazla eğitim bölgesi oluşturulmamıştır. Nüfusun 30.000 den fazla olduğu yerleşim merkezlerinde birden fazla eğitim bölgesi oluşturulabilmesi için;

- a. En az 5 örgün eğitim kurum müdürlüğünün bulunması,
- b. Örgün eğitim kurumlarındaki kayıtlı öğrenci sayısının en az 3.000 olması gerekmektedir.

Bu iki özelliğin bir arada bulunmaması halinde, eğitim bölgesi oluşturulmamıştır. Başka bir anlatımla sadece nüfus tek ölçüt olarak alınmamıştır. İki den fazla eğitim bölgesi oluşturulması gerektiğinde de bu ölçütler dikkate alınmıştır. Ancak büyükşehir statüsündeki illerin merkez veya merkez ilçelerinde 7'den, diğer yerleşim merkezlerinde 5'den fazla eğitim bölgesi oluşturulmamıştır. Eğitim bölgeleri yönergesinde belirtilen işlevlerden, sorumlu olan Koordinatör Müdür, eğitim bölgesinde bulunan ortaöğretim kurumları müdürleri arasından il milli eğitim müdürünün önerisi valiliğin onayı ile görevlendirilmiştir.

Birden fazla eğitim bölgesi bulunmayan her il ve her ilçe merkezi bir eğitim bölgesi olarak değerlendirilmiş ve koordinatörlük görevi il veya ilçe müdürlüklerince yürütülmüştür. Birden fazla okul türü bulunan il ve ilçe merkezleri dışındaki yerleşim merkezlerinde koordinatörlük görevini, ortaöğretim kurumu müdürü (birden fazlaysa en kıdemlisi), yoksa okul müdürlüğü süresi daha fazla olan müdür yürütmektedir.

Bu çalışma sonucunda Türkiye çapında oluşturulan eğitim bölgelerini gösteren Çizelge 6 'da gösterilmiştir.

Çizelge 6: İl ve İlçe Düzeyinde Eğitim Bölgeleri

İL ADI	İLÇE	EĞİTİM BÖLGESİ	TOPLAM	İL ADI	İLÇE	EĞİTİM BÖLGESİ	TOPLAM
Adana	14	18	32	Konya	32	32	64
Adıyaman	9	10	19	Kütahya	13	2	15
Afyon	18	3	21	Malatya	14	4	18
Ağrı	8	4	12	Manisa	16	15	31
Amasya	7	7	14	K.Maraş	10	12	22
Ankara	27	37	64	Mardin	10	-	10
Antalya	15	10	25	Muğla	12	6	18
Artvin	8	-	8	Muş	6	2	8
Aydın	17	7	24	Nevşehir	8	2	10
Balıkesir	19	5	24	Niğde	6	8	14
Bilecik	8	2	10	Ordu	19	23	42
Bingöl	8	5	13	Rize	12	3	15
Bitlis	7	4	11	Sakarya	14	6	20
Bolu	9	-	9	Samsun	15	9	24
Burdur	11	-	11	Siirt	7	-	7
Bursa	18	5	23	Sinop	9	-	9
Çanakkale	12	2	14	Sivas	17	5	22
Çankırı	12	-	12	Tekirdağ	9	4	13
Çorum	14	3	17	Tokat	12	12	24
Denizli	19	3	22	Trabzon	18	7	25
Diyarbakır	14	10	24	Tunceli	8	-	8
Edirne	9	4	13	Şanlıurfa	11	3	14
Elazığ	11	4	15	Uşak	6	1	7
Erzincan	9	4	13	Van	12	5	17
Erzurum	19	3	22	Yozgat	14	-	14
Eskişehir	13	7	20	Zonguldak	6	3	9
Gaziantep	10	19	29	Aksaray	7	4	11
Giresun	16	2	18	Bayburt	3	-	3
Gümüşhane	6	-	6	Karaman	6	4	10
Hakkari	4	-	4	Kırıkkale	9	5	14
Hatay	13	13	26	Batman	6	3	9
Isparta	13	3	16	Şırnak	7-	7	
İçel	11	17	28	Batman	4	-	4
İstanbul	33	110	143	Ardahan	6	-	6
İzmir	29	35	64	Iğdır	4	2	6
Kars	8	-	8	Yalova	6	-	6
Kastamonu	20	-	20	Karabük	6	5	11
Kayseri	17	16	33	Kilis	4	-	4
Kırklareli	8	-	8	Osmaniye	7	4	11
Kırşehir	7	3	10	Düzce	8	-	8
Kocaeli	7	14	21	TOPLAM	936	580	1.516

Kaynak: MEB, 2001,99.

MEB'in norm kadro uygulamasında bazı sorunlarla karşılaşmış ve eğitim kamuoyunda eleştirilere uğramıştır.

Karardan etkilenecek olan öğretmen ve okul yöneticileri sürece dahil edilmemişlerdir. Bilgilendirme milli eğitim müdürleri ile sınırlı tutulmuştur. Eğitim, öğretim ve bilim hizmetleri kolunda örgütlü olan sendikalarla iletişim içine girilmemiştir.

Mevzuat açısından bakıldığında da kamu kurum ve kuruluşlarının yapılacak norm kadro çalışmalarında uyulacak usul ve esaslar başlığını taşıyan Bakanlar Kurulu kararı (2000) ile ilgili Başbakanlık genelgesine (2001) uyulmamıştır.

Yukarıda anılan Bakanlar Kurulu kararında kamu kaynaklarının verimli kullanılması, kamu hizmetlerinin gerçek iş yüklerine göre gerektirdiği unvanda, nitelikte ve nicelikte personel istihdamının sağlanabilmesi amacıyla aşağıdaki usul ve esaslara göre tespit edilmesi istenmektedir.

MEB'in norm kadro düzenlemesinde örgüt çözümü yapılmamıştır. Örgüt çözümlemesinden sonraki işlemler olan iş çözümü ve iş ölçümleri de yapılmamıştır. Yapılan çalışma yürürlükteki bazı yasalara dayandırılmıştır.

MEB'in norm kadro düzenlemesinde kurum veya kuruluşun mevcut amaç ve görevleri esas alınarak ve birimlerin amaca uygun olmayan görevlerinin ayıklanması, herhangi bir birimin kaldırılması, birleştirilmesi, değiştirilmesi veya yeniden kurulması şeklinde yapılmamıştır. MEB'in norm kadrodan anladığı öğretmen dağılımıdır. Bununla sınırlı kalmıştır.

MEB'in norm kadro düzenlemesinde merkez, taşra ve yurtdışı örgütlerindeki birimlerin hiç birini kapsamamaktadır. MEB süper süper sistem olarak merkez, taşra ve yurtdışı örgütlerinden oluşmaktadır. Örgütün oldukça büyük olması ve taşraya yayılması insangücü planlamasının merkezden yapılmasını gerektirmektedir. Fakat MEB'de insangücü planlaması taşra örgütünün en alt birimi olan okullardan, okulların yalnızca eğitim öğretim sınıfında görevli öğretmen ve okul yöneticilerinden başlatılmış ve bununla sınırlı kalmıştır.

Okul ve kurumlarda görevli öğretmenlerin norm kadrolarının belirlenmesinde temel alınan ölçüt yasal boyutta öngörülen ders yüküne göre belirlenmektedir. Birden fazla okul ve kurumun bulunduğu yerleşim yerlerinde aynı branştaki derslerin toplanarak haftalık ders yükü bulunmuş bu ders

yüküne göre öğretmen norm kadrosu belirlenmiştir. Böylece, hem öğretmenlerin yasal ders görevlerini yerine getirmeleri, hem de ek ders ücretlerinden eşit şekilde yararlanmaları amaçlanmıştır. Amaçlananla çıkan sonuç birbirini tutmamaktadır. Bir taraftan norm kadro fazlası durumuna düşen bazı öğretmenler ihtiyaç olan okullara dağıtılırken bir taraftan da bazı öğretmenler depo ve koordinatör okullarında atıl kapasite durumuna düşürülmüştür. Bu durum önceden kestirilememiştir.

Demokratik Kitle örgütlerinin Norm Kadro Düzenlemesine Yaklaşımları

Eğitim Sen, norm kadronun çözüm olmadığını, yönetmeliğin yasal dayanağı ile çeliştiğini, okulların norm kadroları belirlenirken yanlış yapıldığını, rehberliğin önemsenmediğini, öğretmenler arasında ayırım yapıldığını, MEB'in Resim-İş, Beden Eğitimi ve Müzik derslerinin önemsiz gördüğünü savunarak norm kadro düzenlemesini eleştirmiştir (Eğitim Sen, 2000, 351-354).

Eğitim Sen, norm kadro düzenlemesine ilişkin olarak önerilerini şöyle açıklamaktadır:

Çağdaş normlar ölçüsünde okulların ihtiyacını karşılayacak bir öğretmen yetiştirme politikası yaşama geçirilmelidir. Sözleşmeli öğretmenlik, vekil öğretmenlik gibi öğretmenlik mesleğini önemsizleştiren uygulamalara yönelinmemelidir. Objektif ve bilimsel ölçütler içeren bir öğretmen atama ve nakil yönetmeliği hazırlanmalı, uygulama ve denetim süreçlerine sendikaların katılımı sağlanmalıdır. Anayasa ve bağlayıcılığı bulunan uluslararası antlaşma ve sözleşmeler, çalışanların kurdukları sendikaların, kendilerini ilgilendiren konularda planlama, uygulama ve karar alma süreçlerine katılmalarının sağlanması gerekmektedir. Bu anlayış çerçevesinde NKY, sendikaların da katılacağı kurullarda yeniden ele alınmalıdır. Siyasal iktidarların ve MEB'in yıllardır yaptığı plansız, keyfiliğe ve kayırmacılığa dayanan, bazı bölge ve illerde oluşan öğretmen yığılması öğretmenler mağdur edilmeden, sürece yayılan eşit ve ilkeli bir uygulama ile giderilmelidir (Eğitim Sen, 2000, 354).

MEB ve Eğitim Sen temsilcilerinin ortak ve eşit katılımı ile oluşturulan Kamu İdari Kurumu (KİK) tarafından Ekim 2002 tarihinde aşağıdaki kararlar alınmıştır:

1. İlköğretim okullarının ilk beş sınıfındaki öğrenciler için de rehber öğretmen atanacaktır.
2. Öğretmenlerin norm kadro ile ilişkilendirilmelerinde, ders yükü ile hizmet puanı hesabında yöneticilerin keyfi tutumları önleneyecektir.

3. Norm kadro ile ilişkilendirilmeyen öğretmenlerin görev yerleri, istekleri dışında değiştirilmeyecektir.

Eğitim Sen, KİK toplantılarında NKY'nin genel bilgi ve meslek dersleri öğretmenlerinin norm kadrosunun belirlenmesine ilişkin 11. maddesinin köy statüsündeki okullarda norm belirlenmesindeki farklılığın giderilmesini önermiş, MEB bu öneriye katılmış ve değişiklik taslağı Bakanlar Kurulunda görüşülmek üzere Başbakanlık'a gönderilmiştir (MEB ve Eğitim Sen, 2002, 1).

Eğitim Sen, norm kadro düzenlemesinin MEB'in merkez, taşra ve yurt dışı örgütlerinde de uygulanmasını önermiş, MEB ise konunun Başbakanlık'a havale edildiğini açıklamıştır (MEB ve Eğitim Sen, 2002, 2).

Eğitim Sen, norm kadroya ilişkin kuralların belli görevlerde bulunanların öğretmen olan eşlerine (subay, astsubay, üst düzey bürokrat) uygulanmasını öğretmenler arasında ayrıcalık ve eşitsizlik yarattığını savunmuş, uygulamanın tüm öğretmenlere eşit biçimde uygulanmasını istemiştir. Fakat bu konu ile ilgili yasa çıktığından MEB bu konuda herhangi bir yazılı açıklama yapmamıştır.

Eğitim Sen, norm kadro tahsisinde eğitim bölgesinin değil, okulun baz alınmasını istemiş, MEB bu öneriye katılmamıştır.

Her ne kadar NKY personel boyutunda atıl kapasite yaratılmaması, var olan atıl kapasitenin ihtiyaç duyulan okul ve kurumlara yönlendirilmesine zemin oluşturarak verimliliğe dönüştürülmesi hedeflense de uygulamada tam tersi bir durum ortaya çıkmıştır. Koordinatör okullara çekilmeden önce belirli oranlarda (10-20 saat arası) derse giren öğretmenler, gönderildikleri koordinatör okullarda hiç derse girmeyerek atıl duruma düşmüşlerdir. Koordinatör okullara çekilen öğretmenlerden boşalan dersleri okullarda bulunan öğretmenler doldurduğundan; parasal olarak da öğretmenlere verilen ek ders ücretinde azalma yerine artış olmuştur. Eğitim Sen bu okullara belli oranda boş kadro tahsisi yapılarak fazla durumda bulunan öğretmenlerin burada istihdamının sağlanmasını ve okullarda meydana gelen açığın buradan kapatılmasını önermiştir (MEB ve Eğitim Sen, 2002, 4).

Eğitim Sen, işgörenlerin yer değiştirmelerinde gönüllülük, özendirme, hizmet yılının dikkate alınması, özürlerin göz önünde bulundurulması ve toplum yararının gözetilmesi ilkelerini savunarak; Türkiye ve illerin bilimsel veriler ve uzman kuruluşların bulguları dikkate alınarak bölgelere ayrılmasını savunmaktadır. Tüm özendirici önlemlere karşı gereksinme karşılanmaz ise zorunlu bölge hizmeti, karşılıklı yer değiştirme gibi önlemler alınmasını önermiştir (Eğitim Sen, 2002, 21-26).

Eğitim Sen'in norm kadro düzenlemesine karşı çıkma gerekçelerinin başında bu uygulama ile eğitimde özelleştirmenin yolunun açıldığı ve eğitim alanında istihdamı daralttığı yolundaki görüştür.

Diğer yandan Eğitim Sen norm kadro düzenlemesinin MEB merkez örgütü üst düzey yöneticilerine de uygulanmasını isteyerek bu düzenlemeyi zımnen kabul etmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu başlık altında araştırmanın yöntemi, modeli, verilerin toplanması ve çözümlenmesi ele alınmıştır.

Araştırmanın Modeli

Araştırma mevcut durumu saptamaya yönelik betimsel bir çalışma olarak tasarlanmıştır. 1999 yılından beri MEB tarafından uygulanmakta olan norm kadro uygulaması öncesi ve sonrası durum karşılaştırılmış ve MEB tarafından uygulanmış olan norm kadro öncesi ve sonrası öğretmen ve diğer eğitim işgörenleri dağılımları karşılaştırılmış; norm kadro uygulamasının bir farklılık yaratıp yaratmadığı değerlendirilmek istenmiştir.

Verilerin Toplanması

Başlangıçta araştırmayı temellendirmek amacıyla yurt içinde konuyla ilgili yapılan araştırmalar taranmıştır. MEB'in ve Ankara Valiliği Milli Eğitim Müdürlüğü'nün 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yılları (norm kadro uygulaması öncesi ve sonrası) öğretmen dağılımına ilişkin istatistikler incelenmiş ve karşılaştırılmıştır. Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı temel bir gösterge olarak alınmıştır.

Verilerin Çözümlenmesi

Önce Türkiye'de NKY'nin uygulanmasından önceki yıl olan 1999-2000 öğretim yılına ait istatistikler ile NKY'nin uygulanmaya başlamasından bir yıl sonraki 2001-2002 öğretim yılına ait istatistikler karşılaştırılmıştır. Arada kalan 2000-2001 öğretim yılı uygulama yılı olarak kabul edilmiş ve üzerinde çalışılmamıştır. Daha sonra daha ayrıntılı olarak Ankara ili için aynı yıllara ait istatistikler karşılaştırılmıştır. Böylece gerek Türkiye genelinde gerekse Ankara özelinde öğretmen dağılımına ilişkin veriler arasında benzerlik ve farklılıklar değerlendirilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde MEB'de 1999 yılından bu yana uygulanan norm kadro uygulamasının, öncesi ve sonrasına ait Türkiye geneli ve Ankara ilindeki eğitim istatistikleri karşılaştırmalı olarak verilmiştir. Ankara ili istatistikleri ilçeler ve okullara kadar inilerek ayrıntılandırılmış ve eğitim bölgeleri koordinatör okulları ve depo okullarındaki norm kadro fazlası öğretmenlerin branşlarına göre sayıları çizelgeler biçiminde gösterilmiştir.

Türkiye'de Öğretmen Dağılımına İlişkin Bulgular

Türkiye geneline ait öğretmen, öğrenci ve öğretmen başına düşen öğrenci sayıları, norm kadro düzenlemesinden önceki öğretim yılı olan 1999-2000 ve norm kadro uygulamasının sürdüğü 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Öğretim Düzeylerine Göre Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Türkiye genelinde öğretim düzeylerine göre 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına ait istatistikler Çizelge 7'de karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Çizelge 7: Türkiye'de Öğretim Düzeylerine Göre Öğrenci, Öğretmen ve öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

ÖĞRETİM DÜZEYİ	1999-2000			2001-2002		
	ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	ÖĞRETMEN BAŞINA DÜŞEN ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	ÖĞRETMEN BAŞINA DÜŞEN ÖĞRENCİ SAYISI
Okulöncesi	199028	10346	19	238240	12698	19
İlköğretim	9710052	312122	31	10139221	360700	28
Ortaöğretim	1962844	128101	15	2239135	130556	17
Genel Ortaöğretim	1120904	60880	18	1418325	64481	22
Mesleki Teknik Ortaöğretim	841940	67221	13	820810	66075	12
TOPLAM	13834768	578670	24	14855731	634510	23

Kaynak: MEB, 1999,14; 2001,124 .

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı mesleki teknik ortaöğretimde en düşük düzeyde görülmektedir. Aynı yıl, öğretmen başına düşen öğrenci sayısı ilköğretimde en yüksek düzeyde gerçekleşmiştir.

2001-2002 öğretim yılına gelindiğinde okulöncesinde bu sayı aynı kalmış, ilköğretimde öğretmen ve öğrenci sayısı artmış, fakat öğretmen başına düşen öğrenci sayısı düşmüştür. Genel ortaöğretimde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı artmış, mesleki teknik öğretimde en düşük düzeyde gerçekleşmiştir.

Her iki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde, ilköğretimde öğretmen ve öğrenci sayısı arttığı halde, öğretmen başına düşen öğrenci sayısı düzeyinde düşme olduğu görülmektedir. Bunun nedeni ortaöğretimde görevli öğretmenlerin bir kısmının norm kadro uygulamasından dolayı ilköğretime kaydırılmasıdır. Bu bağlamda norm kadro uygulamasının olumlu bir etki yarattığı söylenebilir.

Türkiye’de Okulöncesi Eğitimde Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Türkiye genelinde okulöncesi eğitimin 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına ait istatistikleri Çizelge 8’de karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Çizelge 8: Türkiye’de Okul Öncesi Eğitimde Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

EĞİTİM KADEMESİ	1999-2000			2001-2002		
	ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	ÖĞRETMEN BAŞINA DÜŞEN ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	ÖĞRETMEN BAŞINA DÜŞEN ÖĞRENCİ SAYISI
Bağımsız Anaokulu	1 010	91	11	1 512	92	16
Anasınıfı (İlköğretim Okulu Bünyesinde)	14 332	880	16	19 043	1 268	15
Uygulamalı Anasınıfı (Kız Tek.Öğ.Ok.Bün.)	1 023	139	7	1 147	143	8
Anasınıfı (Özel Eğitim Okulu Bünyesinde)	39	1	39	33	2	17
Anaokulları Toplamı	1 010	91	11	1 512	92	17
Anasınıfları Toplamı	15 394	1 020	15	20 223	1 413	14
Genel Toplam	32 808	2 131	15	43 470	1 505	14

Kaynak: MEB, 1999,15; 2001,127 .

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı kız teknik öğretim bünyesindeki uygulamalı anasınıflarında en düşük düzeyde gerçekleşmiştir. Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısı, özel eğitim okulları bünyesindeki anasınıflarında en yüksek düzeye çıkmıştır.

2001-2002 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı her iki okul türünde değişmemiştir.

Her iki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde, öğrenci sayısındaki artışa karşılık öğretmen sayısı aynı oranda artmamıştır. Bu bağlamda, norm kadro uygulamasının olumlu veya olumsuz bir etkisinin olmadığı görülmüştür.

Türkiye'deki Genel Ortaöğretimde Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Türkiye genelinde genel ortaöğretimin 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına ait istatistikleri Çizelge 9'da karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Çizelge 9: Türkiye'deki Genel Ortaöğretimde Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması (*)

OKUL TÜRÜ	1999-2000			2001-2002		
	ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	ÖĞRETMEN BAŞINA DÜŞEN ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	ÖĞRETMEN BAŞINA DÜŞEN ÖĞRENCİ SAYISI
Lise	901297	45361	20	1129238	48764	23
Çok Programlı Lise	17221	6524	15	-	-	-
Anadolu Lisesi	159467	11430	14	239979	11863	20
Fen Lisesi	9916	668	15	11082	953	12
Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	3405	391	9	5875	514	11
Anadolu Öğretmen Lisesi	29598	1743	17	32152	2387	13
TOPLAM	1120904	66117	8	1418326	64481	22

Kaynak: MEB, 1999,21, 2001,137.

(*) Kesme işaretinin bulunduğu okullarla ilgili istatistiksel veriler bulunamamıştır.

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi'nde en düşük düzeyde gerçekleşmiştir. Aynı yıl, öğretmen başına düşen öğrenci sayısı genel lise türünde en yüksek düzeyde olmuştur.

2001-2002 öğretim yılına gelindiğinde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı her iki okul türünde değişmemiştir.

Ortaöğretim toplamına bakıldığında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 2001-2002 öğretim yılında, 1999-2000 öğretim yılına göre yaklaşık üç kat artmıştır. 2001-2002 öğretim yılında genel ortaöğretimde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 1999-2000 öğretim yılına göre yaklaşık üç kat artmıştır. Bu bağlamda norm kadro uygulamasının olumlu bir etkisi olmuştur.

Türkiye'deki Mesleki Teknik Ortaöğretimde Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Türkiye genelinde mesleki ve teknik ortaöğretimin 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına ait istatistikleri Çizelge 10'da karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Çizelge 10: Türkiye'deki Mesleki Teknik Ortaöğretimde Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

OKUL TÜRÜ	1999-2000			2001-2002		
	ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	ÖĞRETMEN BAŞINA DÜŞEN ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	ÖĞRETMEN BAŞINA DÜŞEN ÖĞRENCİ SAYISI
Erkek Teknik Öğretim	351292	25705	14	348164	28999	12
Kız Teknik Öğretim	100005	13305	8	136288	13512	10
Ticaret ve Turizm Öğretimi	255346	12184	21	263538	14987	18
Din Öğretimi	134224	15922	8	71583	8482	8
Özel Eğitim	744	77	10	811	56	14
Sağlık Eğitimi	329	28	12	426	39	11
TOPLAM	841940	67221	13	820810	66075	12

Kaynak: MEB, 1999, 23, 2001,137.

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı kız teknik öğretim ve din öğretiminde en düşük düzeyde gerçekleşmiştir. Aynı yıl, öğretmen başına düşen öğrenci sayısı ticaret ve turizm öğretiminde en yüksek düzeyde olmuştur.

2001-2002 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı din öğretiminde aynı kalmış, kız teknik öğretimde artmıştır. Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısındaki en yüksek düzey ticaret ve turizm okulunda gerçekleşmiştir.

İki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde norm kadro uygulamasının olumlu veya olumsuz etkisinden söz edilemez.

Türkiye'deki Erkek Teknik Ortaöğretimde Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Türkiye genelinde erkek teknik ortaöğretim 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına ait istatistikleri Çizelge 11'de karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Çizelge 11: Türkiye'deki Erkek Teknik Ortaöğretimde Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

OKUL TÜRÜ	1999-2000			2001-2002		
	ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	ÖĞRETMEN BAŞINA DÜŞEN ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	ÖĞRETMEN BAŞINA DÜŞEN ÖĞRENCİ SAYISI
Endüstri Meslek Lisesi	260514	21418	12	249312	23525	11
Çok Programlı Lise	39043	3024	13	50176	4199	12
Teknik Lise	25571	98	260	20124	94	214
Anadolu Meslek Lisesi	3196	116	28	4269	99	43
Anadolu Teknik Lisesi	22968	1049	22	24283	1082	22
TOPLAM	351292	25705	14	348164	28999	12

Kaynak: MEB, 1999,23, 2001,138

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı Endüstri Meslek Lisesi'nde en düşük düzeyde gerçekleşmiştir. Aynı yıl, öğretmen başına düşen öğrenci sayısı Teknik Lise'de en yüksek düzeyde görülmektedir. Teknik Lise'de görülen öğretmen başına düşen öğrenci sayısındaki aşırılığın nedeni bu lisede çalışan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun kadrosunun endüstri meslek liselerinde gösterilmesinden kaynaklanmaktadır.

2001-2002 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı her iki okul türünde aynı kalmıştır.

İki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde her iki okul türünde de değişme gözlenmemektedir. Ancak Anadolu Meslek Lisesi'nde bu sayı yaklaşık iki kat artmıştır. Bu bağlamda, öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 30'u geçtiğinden olumsuz bir etkisi olmuştur.

Türkiye'deki Kız Teknik Ortaöğretimde Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Türkiye genelinde kız teknik ortaöğretim 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına ait istatistikleri Çizelge 12'de karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Çizelge 12: Türkiye'deki Kız Teknik Ortaöğretimde Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

OKUL TÜRÜ	1999-2000			2001-2002		
	ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	ÖĞRETMEN BAŞINA DÜŞEN ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	ÖĞRETMEN BAŞINA DÜŞEN ÖĞRENCİ SAYISI
Kız Meslek Lisesi	65272	11327	6	79427	10198	8
Çok Programlı Lise	11229	945	12	32043	2252	14
Kız Teknik Lisesi	488	12	41	148	3	49
Anadolu Kız Meslek Lisesi	22910	968	24	24481	990	25
Anadolu Kız Teknik Lisesi	106	53	2	189	69	3
TOPLAM	100005	13305	6	136288	13512	10

Kaynak: MEB, 1999,24, 2001,143.

1999-2000 öğretim yılında, öğretmen başına düşen öğrenci sayısı Anadolu Kız Teknik Lisesi'nde en düşük düzeyde gerçekleşmiştir. Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısı Kız Teknik Lisesi'nde en yüksek düzeyde gözlenmiştir.

2001-2002 öğretim yılında, her iki okul türünde değişiklik gözlenmemiştir.

Her iki öğretim yılı karşılaştırıldığında iki okul türünde de bir farklılık görülmemektedir. Norm kadro uygulamasının bir etkisinden söz edilemez.

Türkiye'deki: Ticaret ve Turizm Ortaöğretimde Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Türkiye genelinde ticaret ve turizm ortaöğretiminin, 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarının istatistikleri Çizelge 13'te karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Çizelge 13 Türkiye'deki: Ticaret ve Turizm Ortaöğretimde Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

OKUL TÜRÜ	1999-2000			2001-2002		
	ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	ÖĞRETMEN BAŞINA DÜŞEN ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	ÖĞRETMEN BAŞINA DÜŞEN ÖĞRENCİ SAYISI
Ticaret Meslek Lisesi	191350	7961	24	169626	9008	19
Çok Programlı Lise	26540	1974	13	55891	3772	15
Anadolu Mahalli İdareler. Meslek Lisesi	1125	65	17	691	54	13
Anadolu Ticaret Meslek L.	18358	617	30	18086	659	27
Anadolu Dış Ticaret. M. L.	1524	119	13	1429	88	16
Anadolu Sekreterlik Mes.L.	874	53	16	1912	29	66
Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi	13371	1261	11	13153	1217	11
Anadolu İletişim Meslek L.	1742	116	15	1838	118	16
Anadolu Aşçılık Meslek L.	462	18	26	912	42	22
TOPLAM	255346	12184	21	263538	14987	18

Kaynak: MEB, 1999,25, 2001,144 .

1999-2000 öğretim yılında Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi'nde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı en düşük düzeyde iken, öğretmen başına düşen öğrenci sayısı Anadolu Ticaret Lisesi'nde en yüksek düzeyde gerçekleşmiştir.

2001-2002 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük düzey Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi'nde aynı kalmış, öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu düzey ise Anadolu Sekreterlik Lisesi'nde gerçekleşmiştir.

İki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde Anadolu Ticaret Meslek Lisesi dışında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı değişmemiştir. Bu bağlamda norm kadro uygulamasının etkisi görülmemiştir.

Türkiye'deki Din Öğretiminde Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Türkiye genelinde genel ortaöğretimin 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına ait istatistikleri Çizelge 14'te karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Çizelge 14: Türkiye'deki Din Öğretiminde Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması (*)

OKUL TÜRÜ	1999-2000			2001-2002		
	ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	ÖĞRETMEN BAŞINA DÜŞEN ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	ÖĞRETMEN BAŞINA DÜŞEN ÖĞRENCİ SAYISI
İmam Hatip Lisesi	116431	14220	8	55401	7684	7
Çok Programlı Lise	6289	628	10	-	-	-
Anadolu İmam Hatip Lisesi	11504	1074	10	16182	798	20
TOPLAM	134224	15922	9	71583	8482	8

Kaynak: MEB, 1999,26, 2001,144.

(*) Kesme işaretinin bulunduğu okullarla ilgili istatistiksel veriler bulunamamıştır.

1999-2000 öğretim yılında, öğretmen başına düşen öğrenci sayısında en düşük düzey, İmam Hatip Lisesi'nde gerçekleşmiştir. Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısı, Çok Programlı Lise ve Anadolu İmam Hatip Lisesi'nde en yüksek düzeyde olmuştur.

2001-2002 öğretim yılında, öğretmen başına düşen en düşük öğrenci sayısı yine İmam Hatip Lisesi'nde gerçekleşmiştir. Çok Programlı Liselerin verilerine MEB kayıtlarında rastlanamamış, Anadolu İmam Hatip Lisesi'nde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı iki kat artmıştır.

İki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde norm kadro uygulaması olumlu bir etki yaratmıştır.

Türkiye'deki Özel Eğitimde Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Türkiye genelinde özel eğitimin 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına ait istatistikleri Çizelge 15'te karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Çizelge 15 : Türkiye'deki Özel Eğitimde Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

OKUL TÜRÜ	1999-2000			2001-2002		
	ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	ÖĞRETMEN BAŞINA DÜŞEN ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	ÖĞRETMEN BAŞINA DÜŞEN ÖĞRENCİ SAYISI
Özel Eğt. Ok.Bün.Ana Sınıfı	111	19	6	108	12	9
İşitme Engelliler İ.O.Ö.	6253	950	7	6279	962	7
Görme Engelliler İ.O.Ö.	1000	259	4	1210	318	4
Ortopetik Engelliler İ.O.Ö.	174	42	4	163	45	4
Zihinsel Engelliler İ.O.Ö.	1098	121	9	2061	396	5
İşitme Engelliler ÇPL.	673	60	11	764	49	16
Ortopetik Engelliler ML.	71	17	4	47	7	7
Eğitim Uygulama Okulu	2860	589	5	4006	809	5
Mesleki Eğitim Merkezi	1409	233	6	1386	327	4
İş Eğitim Merkezi	764	97	8	1460	176	8
Bilim ve Sanat Merkezi	122	6	20	179	93	2
TOPLAM	14535	2393	10	17663	3194	6

Kaynak: MEB, 1999,28, 2001,149.

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okullar Ortopedik Engelliler İlköğretim Okulu ile Ortopedik Engelliler Lisesi iken, öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul Bilim ve Sanat Merkezi'dir.

Bununla birlikte, 1999-2000 öğretim yılında, öğretmen başına düşen öğrenci sayısı, Görme Engelliler ve Ortopedik Engelliler İlköğretim Okulları'nda aynı kalmış, Mesleki Eğitim Merkezi'nde en düşük düzey görülmüştür. Aynı yıl, öğretmen başına düşen öğrenci sayısında en yüksek düzey İşitme Engelliler Çok Programlı Lisesi'nde görülmüştür.

İki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde norm kadro uygulaması istenen sonuçları doğurmamıştır.

Türkiye geneli ile ilgili olarak yukarıda verilen istatistiksel çizelgelerde norm kadro uygulamasının bazı öğretim düzeylerinde olumlu, bazılarında olumsuz bir etki yaptığı, bazılarında ise etkisinin olmadığı söylenebilir. Tüm öğretim aşamalarında öğrenci sayısında artış görülmektedir. Öğretmen dağılımı açısından bakıldığında sistemde var olan öğretmenlerin norm kadro uygulamasından sonra gereksinim duyulan okullara atandıkları gözlenmiştir.

Norm kadro uygulamasının eğitimin niteliğini yükseltebilmesi, öğretmen başına düşen öğrenci sayısının düşürülmesine veya diğer bir deyimle sınıf mevcutlarının uygun düzeye çekilmesine bağlıdır. Bunun için öğretmen başına düşen öğrenci sayısının 30'dan fazla, 10'den az olmaması gerekir (MEB, 2002a, 48). Özel eğitim okulları bu değerlendirmenin dışındadır.

Bu çizelgelerde dikkat çeken başka bir veri de genelde öğretmen başına düşen öğrenci sayısının dengeli ve uygun olmasıdır. Öyle ise okullarda bazı derslerin açık geçmesi nasıl açıklanabilir? Buna verilecek yanıt yerel düzeyde öğretmen dağılımının plansızlığı ve çarpıklığıdır. Bu varsayımı sınamak için Türkiye genelinde coğrafi bölgelerin ve tek tek illerin branşlar ve okullar bazında öğretmen sayılarına, öğrenci sayılarına ve öğretmen başına düşen öğrenci sayılarına bakmak gerekir. Bunun için değişik coğrafi bölgeler ve iller düzeyinde yeni araştırmaların yapılması gerekmektedir. Ankara iline ilişkin verileri içeren çizelgeler aşağıya çıkarılmıştır.

Ankara İline Ait Bulgular

Ankara ili ilköğretim okullarının ilçelere göre okul, öğrenci, derslik ve derslik başına düşen öğrenci sayıları, ilçelere göre ilköğretim ve ortaöğretim okullarının öğrenci, öğretmen sayıları, öğretmen başına düşen öğrenci sayıları 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak aşağıdaki çizelgelerde verilmiştir.

Ankara İli İlköğretim Okullarının İlçelere Göre Okul, Öğrenci, Derslik Ve Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Ankara ilçelerini merkez ve taşra olarak ikiye ayırmak mümkündür. Merkez ilçeler büyükşehir belediye sınırları içerisinde yer alan; Altındağ, Çankaya, Etimesgut, Gölbaşı, Keçiören, Mamak, Sincan ve Yenimahalle'dir. Taşra ilçeleri ise yukarıda sayılanların dışında kalan ilçelerdir.

Ankara ili ilköğretim okullarının ilçelere göre okul, öğrenci, derslik ve derslik başına düşen öğrenci sayıları karşılaştırmalı olarak Çizelge 16'da gösterilmiştir.

Çizelge 16: Ankara İli İlköğretim Okullarının İlçelere Göre Okul, Öğrenci, Derslik Ve Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

İlçe	1999-2000			2001-2002		
	Derslik Sayısı	Öğrenci Sayısı	Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Derslik Sayısı	Öğrenci Sayısı	Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı
Altındağ	1151	68709	60	1200	66445	55
Çankaya	1827	93240	51	2000	87471	43
Etimesgut	390	21791	55	438	24873	56
Gölbaşı	216	8323	38	250	9073	36
Keçiören	1488	103757	69	1613	102740	63
Mamak	1284	66251	51	1275	64597	50
Sincan	589	47017	79	663	52219	78
Yenimahalle	1280	74141	57	1452	70819	48
Akyurt	102	2886	28	107	3227	30
Ayaş	81	1766	21	89	1767	19
Bala	208	3774	18	186	4060	21
Beypazarı	199	6036	30	201	5732	28
Çamlıdere	55	1104	20	32	1048	32
Çubuk	310	10530	33	284	11347	40
Elmadağ	217	6753	31	219	7070	32
Evren	29	507	17	17	448	26
Güdül	57	1112	19	66	1019	15
Haymana	274	7935	28	327	7729	23
Kalecik	131	2425	18	104	2406	23
Kazan	103	4457	43	126	4809	38
Kızılcahamam	96	3459	36	108	3214	29
Nallıhan	218	4780	21	219	4084	18
Polatlı	480	17796	37	345	17857	51
Şereflikoçhisar	237	6964	29	185	6455	34
Toplam	11022	565513	51	11506	560509	49

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri .

Merkez ilçelerden 1999-2000 öğretim yılında derslik başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu ilçe Gölbaşı, derslik başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu ilçe Sincan'dır. Taşra ilçelerde ise derslik başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu ilçe Evren, derslik başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu ilçe Kazan'dır.

2001-2002 öğretim yılında merkez ilçelerde durum değişmemiş, taşra ilçelerinde derslik başına düşen öğrenci sayısı Gündül ilçesinde en düşük düzeyde gerçekleşirken, aynı yıl, derslik başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu ilçe Polatlı olmuştur.

Ankara ili genelinde 1999-2000 öğretim yılında 51 olan derslik başına düşen öğrenci sayısı 2001-2002 öğretim yılında 49'a düşmüştür.

Her iki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde Ankara ili çapında, ilköğretim okullarında, tüm ilçelerde norm kadro düzenlemesi öncesi ve sonrasında derslik başına düşen öğrenci sayısında düşme vardır. Bu yönüyle NKY olumlu bir durumun yaratılmasına yol açmıştır. İlköğretim okulları bakımından Altındağ, Çankaya, Mamak, Sincan, Ayaş, Yenimahalle, Beypazarı, Gündül, Haymana, Kazan, Kızılcahamam ve Nallıhan ilçelerinin derslik başına düşen öğrenci sayıları düşmüş ve Etimesgut, Gölbaşı, Keçiören, Akyurt, Bala, Çamlıdere, Çubuk, Elmadağ, Evren, Kalecik, Polatlı ve Şereflikoçhisar ilçelerinden daha avantajlı duruma gelmiştir.

Altındağ İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Altındağ ilçesi ilköğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayıları 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 17'de gösterilmiştir.

Çizelge 17: Altındağ İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Sıra No	İlköğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı I
	Birleştirilmiş Köy İ.Ö.O.						
1	Aşağı Peçenek İ.Ö.O.	78	6	13	92	5	18
2	Yukarı Peçenek İ.Ö.O.	60	4	15	64	5	13
3	Kavaklı Köyü İ.Ö.O.	73	5	15	87	5	17
1	Abdullah Tokur İlköğretim Okulu	1889	63	30	1922	53	38
2	Ahiler İlköğretim Okulu	1289	48	27	1338	53	25
3	Ali Ersoy İlköğretim Okulu	1420	35	41	1304	37	35
4	Atam İlköğretim Okulu	589	23	26	554	18	31
5	ATO 65.Yıl İ.Ö.O	1167	30	39	1275	39	33

Çizelge 17'nin devamı

Sıra No	İlköğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Sıra No	İlköğretim Okulunun Adı	Öğrenci Sayısı	Sıra No	İlköğretim Okulunun Adı
6	Atıf bey İlköğretim Okulu	619	42	15	712	45	16
7	Atilla İlköğretim Okulu	1287	45	29	1371	45	30
8	Aydınlıkevler İlköğretim Okulu	2701	65	42	2275	74	39
9	Ayşe Numan Konakçı İ.O.Ö.	1988	71	28	1574	59	48
10	Atatürk İlköğretim Okulu	802	33	24	628	33	15
11	Battalgazi İlköğretim Okulu	1843	58	32	1849	41	45
12	Beşikkaya İlköğretim Okulu	1599	43	37	1486	46	32
13	Cebeci İlköğretim Okulu	1707	67	25	1549	70	22
14	Cumhuriyet İlköğretim Okulu	857	46	19	845	38	22
15	Çalışkanlar İlköğretim Okulu	1027	43	24	929	35	27
16	Merkez Çocuk Sevenler İ.O.Ö.	1288	49	26	1230	44	28
17	Evlıya Çelebi İlköğretim Okulu	626	46	14	740	34	22
18	Gülpınar İlköğretim Okulu	1039	36	28	1068	39	27
19	Gültepe İlköğretim Okulu	475	17	28	407	12	34
20	Hacı Bayram İlköğretim. Okulu	1054	42	25	866	42	21
21	Halil Naci Mıhçıoğlu İ.O.Ö.	831	27	31	839	30	28
22	Halim Şaşmaz İ.O.Ö.	1529	50	31	1564	53	30
23	Hıdırlıktepe İlköğretim Okulu	948	40	24	1008	33	31
24	Hüseyin Güllü Ceylan İ.O.Ö.	1588	41	39	1563	51	31
25	İhsan Sungu İlköğretim Okulu	1312	35	37	1571	38	41
27	İrfan Baştuğ İlköğretim Okulu (İnönü İ.O.Ö)	1129	33	36	986	31	32
28	Karacakaya İlköğretim Okulu	950	31	31	1022	31	33
29	Karapürçek İlköğretim Okulu	426	11	39	496	16	31
30	Kaşgarlı Mahmut İ.Ö.O.	1656	38	44	1609	40	40
31	Kutalmışbey İ.Ö.O.	1084	38	29	1133	46	25
32	Milli Müdafaa İlköğretim Okulu	666	29	23	705	23	31
33	Nazım Akçan İlköğretim Okulu	1222	28	44	1161	32	36
34	Nazife Hatun İlköğretim Okulu	1772	36	49	1744	36	48
35	Necati Bey İlköğretim Okulu	207	15	14	233	18	13
36	Nihat Başakar İlköğretim Okulu	1261	27	47	1453	42	35
37	Öğretmen Abdullah İ.O.Ö.	724	19	38	733	18	41
38	Özdemir Gürocak İ.O.Ö.	470	21	22	387	12	32
39	Peyami Safa İ.Ö.O	1397	44	32	1195	41	29
40	Peyamitepe İlköğretim Okulu	1844	55	34	1663	49	34
41	Sakalar İ.Ö.O.	280	15	19	201	15	13
42	Satıkadın İlköğretim Okulu	620	26	24	624	27	23
43	Seymenler İlköğretim Okulu	926	37	25	969	31	22
44	Sıdıka Kınacı İlköğretim Okulu	1505	38	40	1389	28	50
45	Solfasol İlköğretim Okulu	449	23	20	341	18	19
46	Şair Nedim İlköğretim Okulu	436	19	23	0	28	0
47	Şehit Albay İbrahim Karacaoğlanoğlu İ.O.O.	850	27	31	900	28	32
48	Şili İlköğretim Okulu	673	29	23	626	21	30
49	Tandoğan İlköğretim Okulu	1106	48	23	1044	46	23

Çizelge 17'nin devamı

Sıra No	İlköğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Sıra No	İlköğretim Okulunun Adı	Öğrenci Sayısı	Sıra No	İlköğretim Okulunun Adı
50	Taşça İlköğretim Okulu	331	28	12	325	18	18
51	Uluğbey İlköğretim Okulu	1835	66	28	1770	55	32
52	Yahya Galip Kargı İ.Ö.Ö.	606	14	43	597	21	28
53	Yenihayat İlköğretim Okulu	323	15	22	349	18	19
54	Yenidoğan İlköğretim Okulu	2136	71	30	2150	58	20
55	Yenituran İlköğretim Okulu	1855	57	33	1755	66	27
56	Yıldırım Beyazıt İlköğretim Okulu	968	24	40	982	43	23
57	13 Ekim İlköğretim Okulu	983	44	22	995	44	23
58	24 Kasım İlköğretim Okulu	1672	51	33	1680	55	31
59	Hasan Sağlam İ.Ö.Ö.	120	23	5	655	23	29
60	Altınova Köyü İlköğretim Okulu	325	16	20	342	13	26
61	Fikri İnal Köy İlköğretim Okulu	372	27	14	374	18	21
62	Kemal Yurtbilir İşitme Engelliler İlköğretim Okulu	77	9	9	69	26	3
63	Yahya Özsoy İşitme Engelliler İ.Ö.Ö.	420	40	11	317	56	6
64	Göreneller İ.Ö.Ö.	136	40	3	130	36	4
65	Doğan Çağlar Ortopedik Eng. İ.Ö.Ö.	71	22	3	53	25	2

Kaynak: Ankara Millî Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

1999-2000 öğretim yılında Altındağ ilçesinde öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul Taşça İlköğretim Okulu'dur. Buna karşılık aynı ilçede öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul Kaşgarlı Mahmut İlköğretim Okulu'dur.

2001-2002 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul Atatürk İlköğretim Okulu'dur. Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul ise Sıdika Kınacı İlköğretim Okulu olmuştur.

İki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde, öğretmen ve öğrencilerin sayıları arttığı halde öğretmen başına düşen öğrenci sayısında düşme vardır. Altındağ ilçesindeki ilköğretim okullarında bir dengesizlik göze çarpmaktadır. İlçe geneline bakıldığında NKY'nin olumlu bir etki bıraktığı görülmektedir. İlçede genellikle göç alan ve nüfus artış hızının yüksek olduğu bölgelerde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı artmış, kentleşmenin olduğu bölgelerde ise bu sayı azalarak NKY'den olumlu olarak etkilenmiştir.

Çankaya İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Çankaya ilçesi ilköğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayıları 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 18'de gösterilmiştir.

Çizelge 18: Çankaya İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması (*)

	İlköğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
1	Ahmet Andiçen İ.O.Ö.	636	45	14	580	43	13
2	Ahmet Bahadır İlhan İ.O.Ö.	410	44	9	436	38	11
3	Ahmet Barındırır İ.Ö.O.	606	32	19	868	36	24
4	Ahmet Haşim İ.O.Ö.	2104	90	23	1825	80	23
5	Ahmet Vefik Paşa İ.O.Ö.	1889	58	33	1710	60	29
6	Ahmet Yesevi İlköğretim Okulu	591	40	15	636	31	21
7	Akdere İlköğretim Okulu	461	38	12	414	29	14
8	Akpınar İlköğretim Okulu	574	33	17	464	26	18
9	Akşemseddin İlköğretim Okulu	1764	75	24	1605	64	25
10	Alparslan İlköğretim Okulu	885	34	26	800	32	25
11	Anittepe İlköğretim Okulu	1180	49	24	1014	48	21
12	Ankara İlköğretim Okulu	2163	96	23	-	-	-
13	Arjantin İ.Ö.O.	408	33	12	328	31	30
14	Atasülün İlköğretim Okulu	498	23	22	582	29	20
15	Ayrancı İlköğretim Okulu	957	31	31	-	-	-
16	Bademlidere İlköğretim Okulu	201	33	6	170	19	8
17	Bahçelievler İlköğretim Okulu	1353	59	23	1276	49	26
18	Balgat İlköğretim Okulu	844	58	15	806	33	24
19	Başkent İlköğretim Okulu	349	29	12	346	22	16
20	Beytepe İlköğretim Okulu	1417	60	24	1530	59	26
21	Ayten Şaban Beysukent İ.Ö.O.	33	-	-	383	30	13
22	Bilgi İlköğretim Okulu	928	41	23	829	42	20
23	Boztepe İlköğretim Okulu	636	35	18	580	36	20
24	Büyük Hanlı Kardeşler İ.Ö.O.	662	33	20	1051	40	26
25	Cebesoy İlköğretim Okulu	116	15	8	133	11	12
26	Cevdet Kösemen İ.Ö.O.	677	35	19	692	36	19
27	Çankaya İlköğretim Okulu	2344	90	26	2098	71	29
28	Devlet Su İşleri İ.O.Ö.	355	22	16	362	20	18
29	Dedeman İlköğretim Okulu	1958	74	26	1720	63	27
30	Dikmen Merkez İlköğretim Okulu	1256	75	17	963	58	17
31	Dr. Reşit Galip İlköğretim Okulu	789	38	21	697	30	23
32	Emlakbank İ.O.Ö.	556	39	14	644	35	18
33	Erdoğan Şahinoğlu İ.O.Ö.	714	43	17	588	37	16
34	Ertuğrulgazi İlköğretim Okulu	942	42	22	435	36	12

Çizelge 18'in devamı		1999-2000			2001-2002		
	İlköğretim Okulunun Adı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
35	Eşref Bitlis İlköğretim Okulu	487	33	15	458	31	15
36	Fahri Çaldağ İlköğretim Okulu	419	17	25	326	23	15
37	Gaziosmanpaşa İlköğretim Okulu	729	52	14	745	53	14
38	Gökay İlköğretim Okulu	456	40	11	416	33	13
39	Gökçe Karataş İ.Ö.Ö.	549	16	34	665	28	24
40	Halide Edip Adıvar İ.Ö.Ö.	2083	67	31	1271	71	18
41	Hamdullah Suphi İ.Ö.Ö.	2163	82	26	2031	67	30
42	Hasan Özbay İlköğretim Okulu	613	32	19	505	28	18
43	Hürriyet İlköğretim Okulu	886	42	21	769	40	19
44	Hüseyin Hüsnü Tekişik İ.Ö.Ö.	722	28	26	697	34	21
45	İltekin İlköğretim Okulu	1393	44	32	1220	49	25
46	İncesu İlköğretim Okulu	407	32	13	359	28	13
47	İzciler İlköğretim Okulu	406	29	14	382	24	16
48	Kavaklıdere İlköğretim Okulu	1323	55	24	1214	52	23
49	Kemal Atatürk İlköğretim Okulu	878	43	20	735	34	22
50	Kılıçalı Paşa İlköğretim Okulu	1042	46	23	958	42	23
51	Kırkkonaklar İlköğretim Okulu	791	43	18	887	41	22
52	Kıymet Necip Tesal İ.Ö.Ö.	852	32	27	817	40	20
53	Köy Hizmetleri İ.Ö.Ö.	159	17	9	206	15	14
54	Kurtuluş İlköğretim Okulu	1940	89	22	1621	81	20
55	Kütükçü Ali Bey İ.Ö.Ö.	1679	70	24	1538	60	26
56	M.E.V. İlköğretim Okulu	628	42	15	501	37	14
57	Maltepe İlköğretim Okulu	1275	46	28	1333	51	24
58	Mehmet İçkale İ.Ö.Ö.	286	35	8	286	32	9
59	Mehmet Nazif Günal İ.Ö.Ö.	193	14	14	227	18	13
60	Milli Egemenlik İ.Ö.Ö.	231	24	10	249	23	11
61	Mimar Kemal İ.Ö.Ö.	2205	78	28	1730	75	23
62	Mimar Sinan İlköğretim Okulu	449	24	19	447	24	19
63	Mithat Paşa İlköğretim Okulu	799	33	24	730	30	24
64	Mohaç İlköğretim Okulu	879	32	27	852	34	25
65	Mustafa Kemal İlköğretim Okulu	788	35	23	583	33	17
66	Muazzez Karaçay İ.Ö.Ö.	362	19	19	350	19	18
67	Namık Kemal İlköğretim Okulu	2407	105	23	1496	86	17
68	Nene Hatun İlköğretim Okulu	1703	47	36	1479	50	30
69	Nurçin Sayan İlköğretim Okulu	1143	58	20	1019	57	18
70	Or-An İlköğretim Okulu	359	22	16	544	23	24
71	Özberlik İ.Ö.Ö.	336	23	15	380	17	22
72	Pakize Erdoğan İ.Ö.Ö.	824	43	19	627	41	15
73	Rauf Orbay İlköğretim Okulu	1829	53	35	1621	52	31
74	Reşat bey İlköğretim Okulu	837	33	25	503	19	26
75	Salih Alptekin İlköğretim Okulu	1024	46	22	847	44	19
76	Sarar İlköğretim Okulu	1541	52	30	1444	54	27
77	Seyranbağları İlköğretim Okulu	1211	59	21	1252	44	28
78	Sokullu Mehmet Paşa İ.Ö.Ö.	1173	43	27	1015	39	26

Çizelge 18'in devamı		1999-2000			2001-2002		
	İlköğretim Okulunun Adı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
79	Süleyman Uyar İ.O.Ö.	821	35	23	812	36	22
80	Şahinbey İlköğretim Okulu	421	21	20	431	26	17
81	Talatpaşa İlköğretim Okulu	1185	68	17	1170	58	20
82	Teğmen Kalmaz İ.O.Ö.	1597	50	32	1388	55	25
83	Tevfik İleri İlköğretim Okulu	2509	76	33	2645	77	34
84	Timur İlköğretim Okulu	513	27	18	695	36	19
85	Turhan Fevzioğlu İ.O.Ö.	2087	65	32	1943	64	30
86	Türk-İş Blokları İ.O.Ö.	774	30	26	579	30	19
87	Ulubatlı Hasan İ.O.Ö.	1617	69	23	1516	69	22
88	Ülkü Akın İlköğretim Okulu	1061	54	20	957	51	19
89	Yasemin Karakaya İ.O.Ö.	626	38	16	809	37	22
90	Yenilik İlköğretim Okulu	904	32	28	905	35	26
91	Yeşilkent İlköğretim Okulu	104	12	9	129	17	8
92	27 Aralık İlköğretim Okulu	544	33	16	521	30	17
93	Aşağı İmrahor İ.O.Ö.	28	3	9	82	8	10
94	Yücecepe İlköğretim Okulu	852	37	23	1027	47	21
95	Ziraat Mühendisleri İ.O.Ö.	597	29	21	657	31	21
96	Türkiye Noterler Birliği İ.O.Ö.	575	14	41	829	36	23
97	Karataş Köy İlköğretim Okulu	94	26	4	122	15	8
98	Mehmet Hikmet Ayberk İ.O.Ö.	360	25	14	491	23	21

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

(*) Kesme işaretinin bulunduğu okullarla ilgili istatistiksel veriler bulunamamıştır.

1999-2000 öğretim yılında Çankaya ilçesinde öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul Bademlidere İlköğretim Okulu'dur (6). Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul ise Nene Hatun İlköğretim Okulu'dur (36).

2001-2002 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul yine Bademlidere İlköğretim Okulu iken, aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul Tevfik İleri İlköğretim Okulu olmuştur.

İki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde ilçedeki ilköğretim okullarından Arjantin, Balgat ve Bilgi İlköğretim Okulları'nda yaklaşık 1/3; Ertuğrulgazi, Fahri Çaldağ, Halide Edip Adıvar, Türkiye Noterler Birliği İlköğretim Okulları'nda ise ½ oranında öğretmen başına düşen öğrenci sayısında bir düşüş gözlenmiştir. İlçe okulları NKY'den olumlu olarak etkilenmiştir.

Etimesgut İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Etimesgut ilçesi ilköğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına öğrenci sayıları 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırılmalı olarak Çizelge 19'da gösterilmiştir.

Çizelge 19: Etimesgut İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması (*)

Sıra No	İlköğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
1	Ağa Ceylan İ.Ö.O.	1625	50	33	1606	52	31
2	Cumhuriyet İ.Ö.O.	459	29	16	455	27	17
3	Dumlupınar İ.Ö.O.	1788	44	41	1912	54	35
4	Emirler İ.Ö.O.	550	30	18	509	33	15
5	Bahar İ.Ö.O.	1090	47	23	1060	39	27
6	İlhan Gerim İ.Ö.O.	183	19	10	206	15	14
7	Etimesgut İ.Ö.O.	2254	71	32	2244	61	37
8	Güneşevler İ.Ö.O.	839	31	27	830	31	27
9	Hafize Özal İ.Ö.O.	757	30	25	689	29	24
10	Hasan Ali Yücel İ.Ö.O.	1978	57	35	2996	74	40
11	İstiklal İ.Ö.O.	2046	45	45	2469	57	8
12	Nasrettin Hoca İ.Ö.O.	529	0	0	1069	22	49
13	Nurettin Ersin İ.Ö.O.	1174	50	23	1380	45	31
14	Sakarya İ.Ö.O.	1158	38	30	1297	39	33
15	Samiye Naim İ.Ö.O.	649	23	28	987	35	28
16	Sedat Celasun İ.Ö.O.	396	24	17	380	35	11
17	Şeker İ.Ö.O.	788	31	25	-	-	-
18	Şeyh Şamil İ.Ö.O.	605	25	24	672	18	37
19	Toplu Konut İ.Ö.O.	839	39	22	833	37	23
20	Zekiye Gündülluoğlu İ.Ö.O.	2060	66	31	2124	61	35
21	Bağlıca Köyü İ.Ö.O.	24	-	-	84	12	7
22	Yapracık Köyü İ.Ö.O.	20	-	-	165	12	10

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

(*) Kesme işaretinin bulunduğu okullarla ilgili istatistiksel veriler bulunamamıştır.

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul İlhan Gerim İlköğretim Okulu iken, aynı yıl, öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul İstiklal İlköğretim Okuludur.

2001-2002 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı en düşük okul İstiklal İlköğretim Okulu'dur. Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul Nasreddin Hoca İlköğretim Okulu'dur.

İki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde İstiklal, Ağa Ceylan, Dumlupınar, Emirler, Hafize Özal, Nasrettin Hoca, Sedat Celasun İlköğretim Okulları'nda öğretmen başına düşen öğrenci sayısı düşmüş; diğer okullarda da ciddi bir artış olmamış ve ilçe okulları NKY'den olumlu etkilenmiştir.

Gölbaşı İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Gölbaşı ilçesi ilköğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayıları 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 20'de gösterilmiştir.

Çizelge 20: Gölbaşı İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Sıra No	İlköğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
	Birleştirilmiş Köy İ.Ö.O.						
1	Ahiboz Köy İlköğretim Okulu	32	3	10	28	1	28
2	Ballıkpınar Köy İ.Ö.O.	26	1	26	21	1	21
3	Hacılar Köy İlköğretim Okulu	44	4	11	43	5	8
4	Hallaçlı Köy İ.Ö.O.	23	1	23	8	1	8
5	Oğulbey Köy İlköğretim Okulu	54	4	14	42	1	42
6	Koparan Köy İ.Ö.O.	33	1	33	12	1	12
7	Topaklı Köy İ.Ö.O.	65	1	65	62	2	31
8	Tulumtaş Köy İ.Ö.O.	36	1	36	39	1	39
9	Velihimmetli Köy İ.Ö.O.	47	1	47	49	2	25
1	Bayrak Köy İlköğretim Okulu	230	11	29	281	16	18
2	İncek Köy İlköğretim Okulu	163	7	23	152	8	19
3	Örencik Köy İlköğretim Okulu	109	4	27	115	5	23
4	Taşpınar Köy İ.Ö.O.	144	10	14	176	18	10
5	Bezirhane Köy İ.Ö.O.	164	7	23	176	10	18
6	Gökçe Höyük Köy İ.Ö.O.	279	16	17	264	14	19
7	Selametli Köy İ.Ö.O.	190	5	38	211	14	15
8	Karagedik Ercan Köy İ.Ö.O.	302	15	20	314	13	24
9	Karagedik Enver Bektaş Köy İ.Ö.O.	286	16	18	278	13	21
10	Atatürk İ.Ö.O.	1120	26	43	1232	29	42
11	Baldudak İ.Ö.O.	1159	33	35	1251	34	37
12	İnönü İ.Ö.O.	1470	33	45	1611	45	36
13	Gündüzalp İ.Ö.O.	842	23	37	1020	24	43
14	TEK İ.Ö.O.	1505	45	33	1481	44	34

Kaynak: Ankara Millî Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul Ahıboz İlköğretim Okulu'dur. Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul ise Velihimmetli İlköğretim Okulu olmuştur.

2001-2002 öğretim yılına gelindiğinde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı Hacılar ve Hallaçlı İlköğretim Okulları'nda en düşük düzeyde gözlenirken, öğretmen başına düşen öğrenci sayısı Gündüzalp İlköğretim Okulu'nda en yüksek düzeyde gerçekleşmiştir.

İki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde Ahıboz, Hallaçlı, Oğulbey ve Gündüzalp İlköğretim Okulları'nda öğretmen başına düşen öğrenci sayısı artmış; diğer okullarda öğretmen başına düşen öğrenci sayısı düşmüştür. İlçede norm kadro uygulamasının olumlu etkisi olmuştur.

Keçiören İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Keçiören ilçesi ilköğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayıları 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 21'de gösterilmiştir.

Çizelge 21: Keçiören İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması (*)

Sıra No	İlköğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
1	Ahmet Cevdet Paşa İ.O.Ö.	1804	46	39	1695	52	33
2	Ankara Ticaret Odası İ.O.Ö.	679	29	23	665	23	29
3	Aşık Veysel İ.O.Ö.	669	28	24	642	25	26
4	Atapark İ.O.Ö.	896	26	34	823	31	27
5	Atatürk İ.O.Ö.	2114	74	28	1496	81	18
6	Ayvalı İ.O.Ö.	1783	57	31	-	-	-
7	Bağlarbaşı İ.O.Ö.	1012	26	39	-	-	-
8	Cemal Gürsel İ.O.Ö.	1026	42	24	938	38	25
9	Çağlar İ.O.Ö.	1014	44	23	1229	40	31
10	Çağrı Bey İ.O.Ö.	678	23	29	860	30	29
11	Çizmecı İ.O.Ö.	4870	108	45	4642	107	43
12	Danişment Çiçekli İ.O.Ö.	2670	78	34	1320	79	17
13	Daniş Tunalıgil İ.O.Ö.	571	28	20	508	27	19
14	Dumlupınar İ.O.Ö.	1287	36	36	1566	50	31
15	Etlık İ.O.Ö.	3489	92	38	-	-	-

Çizelge 21'in devamı		1999-2000			2001-2002		
Sıra No	İlköğretim Okulunun Adı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
16	Fahrettin Altay İ.O.Ö.	363	20	18	325	21	15
17	Faik Erbağı İ.O.Ö.	2380	61	39	2251	78	29
18	Fevzi Atlıoğlu İ.O.Ö.	3290	72	46	2881	78	39
19	Gazi Ahmet Muhtar Paşa İ.O.Ö.	1105	44	25	1044	37	28
20	Gülhane İ.O.Ö.	1578	60	26	1600	55	29
21	Hacı Mustafa Tarman İ.O.Ö.	2361	73	32	2758	90	31
22	Hakan Akbıyık İ.O.Ö.	310	26	12	235	24	10
23	Halide Ömer Uncuoğlu İ.O.Ö.	990	31	32	1299	40	32
24	Halit Fahri Ozansoy İ.O.Ö.	1122	37	30	1076	34	32
25	Hun İ.O.Ö.	368	23	16	364	20	18
26	Hüseyin Güllüoğlu İ.O.Ö.	1727	73	24	2095	67	31
27	İbrahim Akoğlu İ.O.Ö.	1136	35	32	994	47	21
28	İbni Sina İ.O.Ö.	2363	68	35	2213	69	32
29	İbni Haldun İ.O.Ö.	535	20	27	499	21	24
30	İpekyolu ilköğrt.	270	16	17	211	12	18
31	İsmail Enderuni İ.O.Ö.	1131	30	38	-	-	-
32	Kalaba İ.O.Ö.	2584	90	29	2371	90	26
33	Kamil Ocak İ.O.Ö.	3719	112	33	3714	109	34
34	Karacaoğlan İ.O.Ö.	980	29	34	954	40	24
35	Kocatepe İ.O.Ö.	1213	37	33	1315	52	25
36	Kuyubaşı İ.O.Ö.	1748	47	37	1520	50	30
37	Mecidiye İ.O.Ö.	2018	51	40	1710	46	37
38	Mehmet Emin Yurdakul İ.O.Ö.	625	21	30	625	26	24
39	Mehmet Örcü İ.O.Ö.	839	23	36	590	29	20
40	Necip Fazıl İ.O.Ö.	646	27	24	611	28	22
41	Nuh Eskiyaşan İ.O.Ö.	3434	80	43	3006	88	34
42	Orhan Gazi İ.O.Ö.	1164	40	29	828	34	24
43	Osman Gazi (Ertuğrul Gazi) İ.O.Ö.	272	23	12	233	19	12
44	Osman Hamdi Bey İ.O.Ö.	1585	53	30	1661	48	35
45	Önder Ata İ.O.Ö.	386	24	16	408	24	17
46	Paşalı Necati (Uyanış) İ.O.Ö.	685	24	29	650	23	28
47	Sancaktepe İ.O.Ö.	563	20	18	561	21	27
48	Satuk Buğra İ.O.Ö.	1531	49	31	1860	54	34
49	Subayevleri Mehmet Akif İ.O.Ö.	823	22	37	810	30	27
50	Şehit Kubilay İ.O.Ö.	1612	49	33	1492	45	33
51	Şehit Mehmet Altanlar İ.O.Ö.	1308	46	28	1148	42	27
52	Şenlik İ.O.Ö.	3223	61	53	2166	55	39
53	Şenyuva İ.O.Ö.	652	25	26	592	24	25
54	Şinasi İ.O.Ö.	1923	60	32	1573	52	30
55	Talip Yener İ.O.Ö.	309	19	16	351	18	20
56	Tarhuncu Ahmet Paşa İ.O.Ö.	2004	74	27	1896	70	27
57	Tevfik Ünsal İ.O.Ö.	956	39	25	954	27	35
58	Toygar Börekçi İ.O.Ö.	989	32	31	976	39	25
59	Türkiye Sağlık İşçileri Sendikası İ.O.Ö.	1682	60	28	1539	59	26

Çizelge 21'in devamı		1999-2000			2001-2002		
Sıra No	İlköğretim Okulunun Adı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
60	Ufuktepe İ.Ö.O.	717	28	26	872	37	24
61	Ulviye Fenmen İ.Ö.O.	628	28	22	490	32	15
62	Uygur İ.Ö.O.	682	21	32	651	24	27
63	Vildan Nurettin Demirer İ.Ö.O.	1519	24	63	1036	41	25
64	Yalçın Eskiyağan İ.Ö.O.	2924	89	33	2626	96	27
65	Yeşilöz İ.Ö.O.	728	32	23	-	-	-
66	Yükseltepe İ.Ö.O.	865	32	27	855	39	22
67	29 Ekim İ.Ö.O.	860	30	29	806	25	32
68	120. Yıl İ.Ö.O.	849	30	28	1011	34	30
69	23 Nisan İ.Ö.O.	1281	36	36	1227	36	34
70	19 Mayıs İ.Ö.O.	943	49	19	1048	45	23
71	Hacı Sabancı İ.Ö.O.	239	-	-	1026	70	15
72	Ayyıldız Köy İ.Ö.O.	498	22	23	818	29	28
73	Bağlum Köy İ.Ö.O.	1176	39	30	1253	53	24
74	Pursaklar Köy İ.Ö.O.	415	11	38	647	23	28
75	Saray Köy İ.Ö.O.	755	22	34	933	28	33
76	Satı Öztürk Köy İ.Ö.O.	1236	34	36	1802	48	38
77	Ülker Köy İ.Ö.O.	1435	38	38	1611	37	44
78	Gümüşoluk Köy İ.Ö.O.	59	1	59	72	2	36

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

(*) Kesme işaretinin bulunduğu okullarla ilgili istatistiksel veriler bulunamamıştır.

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük düzeyde görüldüğü okul Hakan Akbıyık İlköğretim Okulu, aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul ise Gümüşoluk İlköğretim Okul'udur.

2001-2002 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul Hakan Akbıyık İlköğretim Okulu iken, aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul Ülker İlköğretim Okulu'dur.

İki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde 78 ilköğretim okulundan 6 adedi (Ankara Ticaret Odası, Aşık Veysel, Hüseyin Güllüoğlu, Sancaktepe ve Ülker İlköğretim Okulları) dışındaki okullarda öğretmen başına düşen öğrenci sayısının düşüş göstermesiyle norm kadro düzenlemesi amacına ulaşmıştır.

Mamak İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Mamak ilçesi ilköğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayıları 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 22'de gösterilmiştir.

Çizelge 22: Mamak İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması (*)

Sıra No	İlköğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
1	Abidinpaşa İ.Ö.O.	1796	58	31	1130	66	17
2	Açıklın İ.Ö.O.	1098	67	16	1027	47	22
3	Ahmet Hızal İ.Ö.O.	827	34	24	799	36	22
4	A. Ü. Tıp Fakültesi Hastanesi İ.Ö.O.	-	-	-	-	-	-
5	60. Yıl İlköğretim Okulu	632	35	18	760	34	22
6	Atlıoğlu İ.Ö.O.	1544	29	53	1419	40	35
7	Barbaros Hayrettin Paşa İ.O.Ö.	655	20	33	683	20	34
8	Batuhan İlköğretim Okulu	804	26	31	783	28	28
9	Bilge Kağan İ.Ö.O.	588	39	15	-	-	-
10	Boğaziçi İ.Ö.O.	1403	32	44	1287	36	36
11	Cengiz Han İlköğretim Okulu	575	22	26	544	25	22
12	Coşkun Ertepinar İ.Ö.O.	375	22	17	394	11	36
13	Çağdaş İlköğretim Okulu	808	33	24	710	26	27
14	Çiğiltepe İ.Ö.O.	1561	48	33	1081	40	27
15	Çocuk Sevenler İ.Ö.O.	1297	41	32	1317	34	39
16	Demirlibaççe İ.O.Ö.	1603	62	26	1456	58	25
17	Demirlibaççe Ata İ.Ö.O.	798	36	22	637	30	21
18	Demokrasi İ.Ö.O.	608	27	21	577	33	17
19	Derbent İlköğretim Okulu	1150	44	26	1972	34	32
20	Dostlar İ.Ö.O.	806	37	22	790	31	25
21	Dutluk İ.Ö.O.	934	39	24	922	35	26
22	Ege İ.Ö.O.	544	29	18	482	21	23
23	Ergenekon İlköğretim Okulu	1434	50	29	1184	38	31
24	Esentepe İlköğretim Okulu	773	29	27	670	28	24
25	Fatih Sultan Mehmet İ.O.Ö.	530	25	21	532	19	28
26	Gazeteci Hasan Tahsin İ.Ö.O.	1519	50	30	1345	38	35
27	Gülveren İlköğretim Okulu	947	41	23	840	43	20
28	Hamdi Bulgurlu İ.O.Ö.	1094	51	21	964	39	25
29	Harman Yolu İ.Ö.O.	305	15	20	328	18	18
30	Hurin Yavuz Alp İ.Ö.O.	488	27	18	505	22	23
31	Kartaltepe İ.Ö.O.	298	18	17	252	14	18

Çizelge 22'nin devamı		1999-2000			2001-2002		
Sıra No	İlköğretim Okulunun Adı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
32	Kayaş İ.Ö.O.	432	20	22	378	20	19
33	Kazım Karabekir İ.Ö.O.	351	16	22	328	19	17
34	Kazım Orbay İ.Ö.O.	452	24	19	465	21	22
35	Kınık İ.Ö.O.	872	61	14	828	37	22
36	Köstence İ.Ö.O.	1000	36	28	877	35	25
37	Köşklü Dere İ.Ö.O.	627	38	17	727	32	23
38	Kuvay-i Milliye İ.Ö.O.	1168	39	30	1031	42	25
39	Malazgirt İ.Ö.O.	921	32	29	952	32	30
40	Mamak İ.Ö.O.	801	23	35	844	31	27
41	Mehmetçik İ.Ö.O.	868	25	35	654	25	26
42	Mehmet Çekiç İ.Ö.O.	1020	44	23	1066	42	25
43	Metehan İ.Ö.O.	771	39	20	795	29	27
44	Mehmet Yetkin İ.Ö.O.	403	21	19	404	22	18
45	Misket İ.Ö.O.	815	33	25	824	30	27
46	Naşide Halil Gelendost İ.Ö.O.	398	13	31	482	14	34
47	Nedim Inal İ.Ö.O.	1395	53	26	1373	34	40
48	Oğuz Kaan İ.Ö.O.	1303	42	31	1313	49	27
49	19 Mayıs İ.Ö.O.	463	23	20	381	19	20
50	Ortatepe İ.Ö.O.	762	33	23	711	31	23
51	30 Ağustos İ.Ö.O.	503	40	13	507	32	16
52	Piri Reis İlköğretim Okulu	430	17	25	308	13	24
53	Piyale Paşa İlköğretim Okulu	425	19	22	395	20	20
54	Refet Bele İ.Ö.O.	1137	32	36	986	38	26
55	Saime Kadın İlköğretim Okulu	303	14	22	246	13	20
56	Sakarya İ.Ö.O.	440	24	18	514	28	18
57	Selçuklu İlköğretim Okulu	1425	45	32	1254	38	33
58	Sıdıka Hatun İ.Ö.O.	906	30	30	874	28	31
59	Süleyman Nazif İ.Ö.Ö.	461	23	20	506	25	20
60	Şafaktepe İlköğretim Okulu	579	19	30	682	26	26
61	Şehitler İlköğretim Okulu	1226	27	45	1009	28	36
62	Şehitlik İ.Ö.O.	974	54	18	810	48	17
63	Ş. Öğr. Nesrin Ünügür İ.Ö.O.	1650	49	34	1644	47	35
64	Ş. P. Er Murat Eroğlu İ.Ö.O.	952	-	-	925	24	39
65	Ş. T. Ertuğrul Pilatin İ.Ö.O.	403	15	27	368	15	25
66	Ticaret Odası İ.Ö.O.	324	17	19	335	18	19
67	Tuzluçayır İlköğretim Okulu	488	21	12	599	29	21
68	Türkoğlu İlköğretim Okulu	361	23	16	373	23	16
69	Uluönder İ.Ö.O.	714	-	-	932	40	23
70	Üreğil İ.Ö.O.	620	25	25	-	-	-
71	Vehbi Dinçerler İ.Ö.O.	1008	35	29	1007	40	25
72	Yahya Kemal İ.Ö.O.	413	21	20	426	17	25
73	Yavuz Sultan Selim İ.Ö.O.	600	31	19	565	23	25
74	Yeni Mutlu İ.Ö.O.	720	26	28	557	19	29

Çizelge 22'nin devamı		1999-2000			2001-2002		
Sıra No	İlköğretim Okulunun Adı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
75	Yeşiltepe İ.Ö.O.	756	32	24	795	31	26
76	75.yıl İ.Ö.O.	622	-	-	800	23	35
77	29 Ekim İ.Ö.O.	1517	54	28	1409	57	25
78	Zafer İ.Ö.O.	284	20	14	243	20	12
79	Alp Er Tunga Köy İ.Ö.O.	1055	28	38	1502	43	35
80	Kıbrıs Köyü İ.Ö.O.	151	4	38	213	7	30
81	Kusunlar Köyü İ.Ö.O.	88	-	-	125	14	9
82	Kutlu Dügün Köy İ.Ö.O.	300	18	17	324	14	23
83	Orta köy İ.Ö.O.	147	-	-	150	12	13
84	Oruç Reis Köy İ.Ö.O.	646	27	24	619	23	27
85	Yibitaş Köy İ.Ö.O.	252	18	14	288	18	16
86	Zeki Tartaş Köy İ.Ö.O.	102	8	13	86	5	17

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

(*) Kesme işaretinin bulunduğu okullarla ilgili istatistiksel veriler bulunamamıştır.

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul Tuzluçayır İlköğretim Okulu, buna karşılık öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul Atlıoğlu İlköğretim Okulu'dur.

2001-2002 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul Kusunlar İlköğretim Okulu, aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul ise Şehit Piyade Er Murat Eroğlu İlköğretim Okulu'dur.

İki öğretim yılı karşılaştırıldığında ilçede Açıkalın, 60. Yıl, Coşkun Ertepinar, Naşide Halil Gelendost, Şafaktepe ve Tuzluçayır İlköğretim Okulları gibi göç alan bölgelerdeki okullar dışında öğretmen başına düşen öğrenci sayısında gözle görülür bir azalma vardır. Bu ilçede norm kadro düzenlemesi olumlu gelişme göstermiştir.

Sincan İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Sincan ilçesi ilköğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayıları 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 23'te gösterilmiştir.

Çizelge 23: Sincan İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Sıra No	İlköğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
1	Andiçen İlköğretim Okulu	513	18	29	489	21	23
2	Ali Ünyazıcı İlköğretim Okulu	85	10	9	87	7	12
3	Ahmet Andiçen İ.O.Ö.	416	31	13	411	21	20
4	Altınordu İlköğretim Okulu	2551	42	61	2073	46	45
5	Atatürk İlköğretim Okulu	1055	46	23	1019	41	25
6	Adnan Menderes İ.O.Ö.	1265	43	29	1146	40	29
7	Atrf Berderlioğlu İ.O.Ö.	1249	45	28	1150	48	24
8	Burak Reis İlköğretim Okulu	1248	31	40	1439	22	65
9	Cemal Yüksel İ.O.O.	282	11	26	424	14	30
10	Fevzi Çakmak İ.O.O.	1839	27	68	1947	50	39
11	Fatih İlköğretim Okulu	893	28	32	812	32	25
12	Gaziosmanpaşa İ.O.O.	649	36	18	618	26	24
13	Gazneliler İlköğretim Okulu	1079	43	25	1217	45	27
14	M.Fevzi Çakmak İ.O.O.	4150	47	88	3216	58	55
15	Melikşah İlköğretim Okulu	1369	38	36	1242	48	26
16	Malazgirt İlköğretim Okulu	981	31	32	1038	41	25
17	Mehmet Akif Ersoy İ.O.Ö.	4958	86	58	4560	77	59
18	Nedret Arif İ.O.O.	1404	27	52	1634	46	36
19	Osman Ünyazıcı İ.O.Ö.	1832	48	38	1718	53	32
20	Plevne İlköğretim Okulu	2256	42	54	1928	41	47
21	Semiha İsen İlköğretim Okulu	1841	42	44	1705	45	38
22	Tuna Üçer İ.O.O.	446	17	26	443	10	44
23	Taylan Araslı İ.O.O.	2793	57	49	2672	73	37
24	Ulubatlı Hasan İ.O.Ö.	1151	46	25	1163	37	31
25	100. Yıl İlköğretim Okulu	4713	99	48	3927	85	46
26	75. Yıl İ.O.O.	2092	18	116	1976	47	42
27	Koç İ.O.O.	840	0	0	840	35	24
28	Bucak Köy İlköğretim Okulu	356	15	24	369	14	26
29	Çoğlu Vural Beyhan Köy İ.O.Ö.	425	18	24	428	18	24
30	Saraycık Köy İlköğretim Okulu	281	20	14	392	12	33
31	Şehitler Köy İlköğretim Okulu	639	22	29	1038	25	42
32	Yenikent Köy İ.O.O.	708	21	34	922	27	30
33	Yavuz Sultan Selim Köy İ.O.O.	282	15	19	251	16	16
34	Yılmaz Balaban İşitme Engelliler İ.O.O.	26	3	9	55	11	5

Kaynak: Ankara Millî Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul Ali Ünyazıcı İlköğretim Okulu (9), aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul Mareşal Fevzi Çakmak İlköğretim Okulu'dur (8).

2001-2002 öğretim yılına gelindiğinde öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul yine Ali Ünyazıcı İlköğretim Okulu (12), öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul ise Burak Reis İlköğretim Okulu'dur (65).

İki öğretim yılı karşılaştırıldığında Burak Reis ve Tuna Üçer İlköğretim Okulları dışında ilçede öğretmen başına düşen öğrenci sayısı düşmüş, norm kadro düzenlemesi genelde olumlu bir etki yapmıştır.

Yenimahalle İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Yenimahalle ilçesi ilköğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen öğrenci sayıları 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 24'te aşağıda gösterilmiştir.

Çizelge 24: Yenimahalle İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması (*)

Sıra No	İlköğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
	Birleştirilmiş Köy İ.Ö.O.						
1	Aşağı Yurtçu İ.Ö.O.	23	3	7	-	-	-
2	Memlik Köy İ.Ö.O.	65	4	16	68	7	10
1	Abay İlköğretim Okulu	1247	38	33	913	41	22
2	Abdi İpekçi İlköğretim Okulu	2205	75	29	1962	78	25
3	Afet İnan İlköğretim Okulu	976	29	34	848	32	27
4	Afşin Bey İ.Ö.O.	1034	55	19	915	46	20
5	Ahmet Hamdi Tanpınar İ.Ö.O.	1790	60	30	1610	63	26
6	Ali Rıza Bey İlköğretim Okulu	467	28	17	454	23	20
7	Anadolu İlköğretim Okulu	1677	63	27	1574	53	30
8	Aselsan İlköğretim Okulu	434	21	21	435	24	18
9	Atakent İlköğretim Okulu	1205	54	22	1118	49	24
10	Atatürk İ.Ö.O.	2300	56	41	1952	68	29
11	Ayşe Tokur İ.Ö.O.	467	19	26	476	21	23
12	Barbaros İ.Ö.O.	1004	22	46	1098	36	31
13	Batıkent İlyerleşim İ.Ö.O.	153	14	11	103	6	17
14	Batıkent İlköğretim Okulu	1562	74	21	1350	74	18
15	Batıkent Orhan Eren İ.Ö.O.	1510	53	28	1396	48	29
16	Celayir İ.Ö.O.	868	40	22	826	44	19
17	Çalışanlar İ.Ö.O.	817	32	26	845	54	16
10	Çeşme İ.Ö.O.	201	14	14	195	13	15
11	Dedekorkut İ.Ö.O.	417	23	18	451	26	17

Çizelge 24'ün devamı		1999-2000			2001-2002		
Sıra No	İlköğretim Okulunun Adı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
12	Demetevler İ.Ö.O.	2451	55	46	2195	55	40
13	Emniyetçiler İ.Ö.O.	378	16	24	440	27	16
14	Ergazi İ.Ö.O.	808	33	24	898	37	24
15	Fatih İ.Ö.O.	1822	41	44	1732	56	31
16	Faruk Verimer İ.Ö.O.	456	26	18	423	21	20
17	Gazi İ.Ö.O.	815	29	28	584	28	21
18	Gazi Osmanpaşa İ.Ö.O.	2220	58	38	2186	72	30
19	Hazar İlköğretim Okulu	1567	48	33	1617	42	39
20	Harzemşahlar İlköğretim Okulu	476	32	15	432	31	14
21	İsmail Erez İlköğretim Okulu	1482	44	34	1440	54	27
22	İstiklal İlköğretim Okulu	1039	46	23	858	45	19
23	İvedik İlköğretim Okulu	83	10	8	80	10	8
24	Kardelen İlköğretim Okulu	1312	59	22	1154	54	21
25	Kayalar İlköğretim Okulu	857	37	23	908	32	28
26	Kent-Koop İlköğretim Okulu	1939	88	22	1697	81	21
27	Kooperatifler İlköğretim Okulu	1641	67	24	1466	64	23
28	Kürşat Bey İlköğretim Okulu	1113	57	20	925	48	19
29	Mehmet Emin Yurdakul İ.O.Ö.	1533	55	28	1432	55	26
30	Mevlana İlköğretim Okulu	887	29	31	835	35	24
31	Metin Emiroğlu İ.O.Ö.	431	26	17	365	28	13
32	M.E.V. Batıkent İlköğretim Okulu	864	44	19	771	36	21
33	Mimar Sinan İ.Ö.O.	882	41	22	1185	53	22
34	Müjgan Karaçalı İ.Ö.O.	1033	35	30	974	40	24
35	Oğuzlar İ.Ö.O.	1863	48	39	1639	50	33
36	10. Yıl İlköğretim Okulu	91	8	11	145	8	18
37	Orhan Cemal Fersoy İ.O.Ö.	856	30	29	905	37	24
38	Orhan Gazi İlköğretim Okulu	715	25	29	757	35	22
39	Osman Ülkümen İ.O.Ö.	1011	28	36	1006	32	31
40	Ostim İlköğretim Okulu	806	36	22	785	36	22
41	Öğretmen Kubilay İ.O.Ö.	940	30	31	1118	45	25
42	Refika Aksoy İ.Ö.O.	670	-	-	924	36	26
43	Sofuoğlu İlköğretim Okulu	393	23	17	404	24	17
44	S.P.Ç.İbrahim Çoban İ.O.Ö.	809	26	31	788	32	25
45	Şehit Öğr. M.Ali Durak İ.Ö.O.	1241	58	21	1110	49	23
46	Şentepe İ.Ö.O.	1554	57	27	1515	50	30
47	Şüküfe Nihal İ.Ö.O.	1511	39	39	1477	46	32
48	Türkan Azmi Köksoy İ.Ö.O.	816	31	26	873	33	26
49	Ümit İ.Ö.O.	143	13	11	173	16	11
50	Yahya Çavuş İ.Ö.O.	877	48	18	690	41	17
51	Yahyalar İ.Ö.O.	1466	45	33	1517	54	28
52	Yeşilevler İ.Ö.O.	2317	65	36	2352	71	33
53	Yunus Emre İ.Ö.O.	797	27	30	932	38	25
55	Ziya Gökalp İlköğretim Okulu	471	25	19	490	36	14

Çizelge 24'ün devamı		1999-2000			2001-2002		
Sıra No	İlköğretim Okulunun Adı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
56	Alacaatlı Köyü İ.Ö.O.	68	5	14	38	3	13
57	Avni Akyol Köy İlköğretim Okulu	1517	70	22	841	55	15
58	Çayyolu H.İ. Aydın Köy İ.Ö.O.	112	15	7	111	16	7
59	Göktürk Köy İlköğretim Okulu	292	30	10	334	29	12
54	Zehra Önder İlköğretim Okulu	1442	35	41	1295	41	32
60	Konutkent Köy İlköğretim Okulu	434	28	16	400	23	17
61	Mehmet Ulucan Köy İ.Ö.O.	329	-	-	166	18	9
62	Mesa Koru Sitesi Köy İ.Ö.O.	447	31	14	495	30	17
63	Susuz Köyü İ.Ö.O.	200	17	12	217	23	9
64	Yakacık Köyü İsmet Kurtuluş İ.Ö.O.	1599	37	43	1457	50	29
65	Yuva Köyü İ.Ö.O.	118	9	13	155	21	7
66	Mitat Enç Görme Engelliler İ.Ö.O.	71	27	3	84	32	3

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

(*) Kesme işaretinin bulunduğu okullarla ilgili istatistiksel veriler bulunamamıştır.

1999-2000 öğretim yılında okul öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okullar Batıkent İlköğretim Okulu, 100.Yıl ve Ümit İlköğretim Okulları (11); aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul M.E.V Batıkent İlköğretim Okulu olmuştur (63).

2001-2002 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul Metin Emiroğlu İlköğretim Okulu (13), aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul Hazar İlköğretim Okuludur (39).

İki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde Ankara'da norm kadro düzenlemesinden en fazla avantaj elde eden ilçe Yenimahalle ilçesidir. Hemen hemen tüm okullarda öğretmen başına düşen öğrenci sayısında bir azalma görülmüştür.

Akyurt İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Akyurt ilçesi ilköğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayıları 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 25'te gösterilmiştir.

Çizelge 25: Akyurt İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması (*)

Sıra No	İlköğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
1	Akyurt Nehire Bir İ.O.Ö.	1340	33	41	825	31	27
2	Kalaba İlköğretim Okulu	132	8	23	-	-	-
3	Barmek Köy İ.O.Ö.	486	19	26	416	23	18
4	Bügdüz Köy İlköğretim Okulu	216	11	20	225	13	17
5	Eleçik Köy İlköğretim Okulu	156	8	20	164	13	13
6	Güzelhisar Köy İlköğretim Okulu	115	4	29	223	20	11
7	Kızık Köy İlköğretim Okulu	150	7	21	211	10	21
8	Kozayağı Köy İlköğretim Okulu	208	-	-	163	32	5
9	Saracalar Köy İlköğretim Okulu	83	5	17	98	12	8

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

(*) Kesme işaretinin bulunduğu okullarla ilgili istatistiksel veriler bulunamamıştır.

İlçe merkezi dahil tümü kırsal kesim özellikleri taşıyan Akyurt'ta 1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul Saracalar Köyü İlköğretim Okulu, aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul Akyurt Nehire Bir İlköğretim Okulu'dur.

2001-2002 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul Kozayağı İlköğretim Okulu, öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul Akyurt Nehire Bir İlköğretim Okulu'dur.

İki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde ilçedeki tüm okullar norm kadro düzenlemesinden olumlu bir biçimde etkilenmiştir.

Ayaş İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Ayaş ilçesi ilköğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayıları 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 26'da gösterilmiştir.

Çizelge 26: Ayaş İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen Sayıları ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması (*)

Sıra No	İlköğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
	Birleştirilmiş Köy İ.Ö.O.						
1	Akkaya Köy İlköğretim Okulu	40	4	10	33	4	8
2	Feruz Köy İlköğretim Okulu	31	2	16	-	-	-
3	Gökler Köy İlköğretim Okulu	43	3	14	15	3	5
4	İlica Köy İlköğretim Okulu	44	2	22	18	1	18
1	Bahri Hacı Ahmetoğlu İ.Ö.O.	239	15	16	220	17	13
2	Bünyamin İ.Ö.O.	539	23	23	386	24	16
3	Çanılı Köy İ.Ö.O.	228	14	16	238	14	17
4	Gençali Köy İ.Ö.O.	118	12	10	117	8	15
5	Oltan Köy İ.Ö.O.	325	13	25	350	16	22
6	Sinanlı Köy İ.Ö.O.	159	10	16	162	14	12

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

(*) Kesme işaretinin bulunduğu okullarla ilgili istatistiksel veriler bulunamamıştır.

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okullar Akkaya ve Gençali İlköğretim Okulları (11) iken, aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul Oltan İlköğretim Okulu olmuştur (25).

2001-2002 öğretim yılına gelindiğinde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı bu okullarda değişmemiştir.

İlçede Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü kayıtlarında verileri bulunan tüm okullar, köy okulları olduğundan öğrenci ve öğretmen sayıları ve öğretmen başına düşen öğrenci sayıları düşüktür. İki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde Çanılı ve Gençali Köy İlköğretim Okulları dışındaki tüm ilköğretim okulları norm kadro düzenlemesinden olumlu etkilenmiştir.

Bala İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Bala ilçesi ilköğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayıları 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 27'de gösterilmiştir.

Çizelge 27: Bala İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması (*)

Sıra No	İlköğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
	Birleştirilmiş Köy İ.Ö.O.						
1	Akviran Çarsak İ.O.Ö.	25	2	12	23	2	11
2	Aydoğan İlköğretim Okulu	38	1	38	20	2	10
3	Bağyaka İlköğretim Okulu	35	1	35	-	-	-
4	Belçarsak İlköğretim Okulu	30	2	15	13	1	13
5	B. Boyalık İ.Ö.O.	87	5	17	105	10	11
6	B.Bıyık İ.Ö.O.	51	4	13	33	4	8
7	B. Davdanlı İ.O.Ö.	75	2	38	62	2	31
8	Çatal Çeşme İ.O.Ö.	136	8	17	110	14	8
9	D.Ü.Ç. Gazi İ.Ö.O.	40	0	0	25	1	25
10	A.Hacibekir İlköğretim Okulu	0	0	0	8	1	8
10	Ergin İlköğretim Okulu	94	5	19	127	11	12
11	Evciler İlköğretim Okulu	46	0	0	30	3	10
12	Karaali Yatılı İlköğretim Bölge Okulu	138	4	35	279	21	13
13	Karahasanlı İ.Ö.O.	28	2	14	19	1	19
14	Köseli İ.Ö.O.	105	7	15	135	12	11
15	K. Boyalık İ.Ö.O.	18	1	18	11	1	11
16	K. Davdanlı İ.Ö.O.	57	1	57	20	1	20
17	Suyu Güzel İ.Ö.O.	41	2	20	24	1	24
18	Tol İ.Ö.O.	27	2	14	12	1	12
1	Duatepe İ.Ö.O.	270	7	39	286	16	18
2	Tınaztepe İ.Ö.O.	316	7	45	370	13	28
4	Abazlı İ.Ö.O.	175	4	44	147	16	9
5	Afşar İ.Ö.O.	284	16	18	290	16	18
6	Beynam İ.Ö.O.	170	10	17	218	14	16
7	Büyük Camili İ.Ö.O.	336	13	26	383	12	32
8	Keklicek İ.Ö.O.	187	9	21	187	6	31
9	Kesik Köprü İ.Ö.O.	368	11	33	339	11	31
10	Tuna İ.Ö.O.	331	11	30	313	17	18
11	Sofular M.Ü. İ.Ö.O.	266	14	19	345	15	23

Kaynak: Ankara Millî Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

(*) Kesme işaretinin bulunduğu okullarla ilgili istatistiksel veriler bulunamamıştır.

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul Akviran Çarsak İlköğretim Okulu'dur (12). Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısı en yüksek olan okul K.Davdanlı İlköğretim Okulu'dur (57).

2001-2002 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul ile B.Bıyık, Çatalçeşme ve A.Hacıbekir İlköğretim Okulları'dır (8). Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek görüldüğü okul B.Camili İlköğretim Okulu'dur (32).

İki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde ilçede ilköğretim okullarında norm kadro düzenlemesi genel olarak amacına ulaşmıştır.

Bey pazarı İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Bey pazarı ilçesi ilköğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayıları 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 28'de gösterilmiştir.

Çizelge 28: Bey pazarı İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Sıra No	İlköğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
	Birleştirilmiş Köy İ.Ö.O.						
1	Kırşehler İlköğretim Okulu	51	2	25	37	2	19
2	Mahmutlar İlköğretim Okulu	33	4	8	19	3	6
1	Altay İ.Ö.O.	193	10	19	112	14	8
2	Atatürk İ.Ö.O.	264	11	24	190	18	11
3	Bey pazarı İ.Ö.O.	871	29	30	871	38	23
4	Cumhuriyet İ.Ö.O.	486	12	41	436	23	19
5	Çayırlioğlu İ.Ö.O.	296	13	23	283	15	19
6	Faruk Kefelioğlu İ.Ö.O.	294	13	23	260	15	17
7	Gazipaşa İ.Ö.O.	794	19	42	725	33	22
8	Kemal Milası İ.Ö.O.	268	9	30	303	13	23
9	Namık Kemal İ.Ö.O.	473	16	30	767	29	26
10	Rüstempaşa İ.Ö.O.	576	19	30	524	24	22
11	Sanayi İ.Ö.O.	686	12	57	651	23	28
12	Karaşar Köy İ.Ö.O.	75	14	5	163	12	14
13	Kırbaşı Köy İ.Ö.O.	187	12	16	148	12	12
14	Uruş Köy İ.Ö.O.	99	9	11	114	18	6
15	Kapullu Köy İ.Ö.O.	77	3	26	69	7	10
16	Üreğil Köy İ.Ö.O.	86	8	11	60	10	6

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul Karaşar İlköğretim Okulu'dur (5). Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısı Sanayi İlköğretim Okulu'nda en yüksek düzeyde gerçekleşmiştir (57).

2001-2002 öğretim yılına gelindiğinde öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okullar Mahmutlar, Uruş, Üreğil Köy İlköğretim Okulları'dır (6). Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul Sanayi İlköğretim Okulu'dur (28).

İki öğretim yılı karşılaştırıldığında norm kadro düzenlemesi Karaşar, Kapullu ve Üreğil Köy Okulları dışındaki tüm okullarda olumlu yansımıştır.

Çamlıdere İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Çamlıdere ilçesi ilköğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayıları 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 29'da gösterilmiştir.

Çizelge 29: Çamlıdere İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarını Karşılaştırılması (*)

Sıra No	İlköğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
	Birleştirilmiş Köy İ.Ö.O.						
1	Doğanlar İ.Ö.O.	17	-	-	-	-	-
2	Dört Konak İlköğretim Okulu	35	1	-	-	-	-
3	Çukurören Kuzey İ.Ö.O.	25	1	-	-	-	-
4	Güneyköy İ.Ö.O.	9	1	-	-	-	-
5	Ozmuş İ.Ö.O.	12	1	-	-	-	-
6	Sarıkavak İlköğretim Okulu	20	1	-	-	-	-
7	Yoncatepe İlköğretim Okulu	23	-	-	-	-	-
8	Yılanlı İ.Ö.O.	24	1	-	-	-	-
1	Merkez Atatürk İ.Ö.O.	644	15	43	591	26	23
2	Celal Ceylan Köy İ.Ö.O.	33	-	-	-	-	-
3	Elmalı Köy İ.Ö.O.	4	-	-	-	-	-
4	Peçenek İ.Ö.O.	115	7	16	225	11	20
5	Osman Sin İlköğretim Okulu	143	3	48	232	11	21

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

(*) Kesme işaretinin bulunduğu okullarla ilgili istatistiksel veriler bulunamamıştır.

Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü istatistiklerinde bu ilçe ile ilgili 2001-2002 öğretim yılı verileri yer almadığından yorum yapılamamıştır

Çubuk İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Çubuk ilçesi ilköğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayıları 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 30'da gösterilmiştir.

Çizelge 30: Çubuk İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması (*)

Sıra No	İlköğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
	Birleştirilmiş Köy İ.Ö.O.						
1	Ağılcık İ.Ö.O.	45	1	45	37	2	19
2	A. Çavundur İ.Ö.O.	28	1	28	17	1	17
3	Durhasan İ.Ö.O.	16	1	16	16	1	16
4	Dumlupınar İ.Ö.O.	88	4	22	97	6	16
5	Elmalı İ.Ö.O.	12	-	-	-	-	-
6	Eskiçöte İ.Ö.O.	15	1	15	13	-	-
7	Güldargı İ.Ö.O.	75	5	15	68	5	14
8	İkipınar İ.Ö.O.	8	-	-	14	-	-
9	Kutuören İ.Ö.O.	23	-	-	14	1	14
10	Karşıyaka İ.Ö.O.	21	1	21	17	1	17
11	Kızılca İ.Ö.O.	18	1	18	25	-	-
12	Kösrelik Kızığı İ.Ö.O.	21	-	-	16	1	16
13	Kuruçay İ.Ö.O.	30	-	-	25	1	25
14	Melişah İ.Ö.O.	33	2	17	44	2	22
15	Sünlü İ.Ö.O.	32	1	32	39	1	39
16	Tahtayazı İ.Ö.O.	29	-	-	35	-	-
17	Taşpınar İ.Ö.O.	11	1	11	30	1	30
18	Yazır İ.Ö.O.	30	-	-	25	1	25
1	Atatürk İ.Ö.O.	785	28	28	791	32	25
2	Barbaros İ.Ö.O.	1616	26	62	1689	42	40
3	Bekir Yılmaz İ.Ö.O.	721	41	18	793	44	20
4	Cumhuriyet İ.Ö.O.	712	-	-	905	32	28
5	Çubuk İ.Ö.O.	918	32	29	972	29	34
6	Ş. Piyade Üst. M. Kaleli İ.Ö.O.	47	6	8	310	13	24
7	Y. Beyazıt İ.Ö.O.	1419	31	46	1403	43	33
8	Y. Selim İ.Ö.O.	1593	41	39	1776	60	30
9	Akkuzulu Köy İ.Ö.O.	515	21	25	554	21	26
10	Cengiz Topel Köy İ.Ö.O.	113	9	13	153	19	8
11	Kışlacık Köy İ.Ö.O.	184	4	46	209	8	26
12	Münevver Osman Kaya Köy İ.Ö.O.	278	7	40	292	19	15
13	Sirkeli Köy İ.Ö.O.	353	19	19	338	20	19
14	Sabiha Şaşmaz Köy İ.Ö.O.	234	11	21	259	14	19
15	Yığıtli Köy İ.Ö.O.	89	-	-	86	11	8
16	Y. Çavundur Köy İ.Ö.O.	211	11	19	186	10	19

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

(*)Kesme işaretinin bulunduğu okullarla ilgili istatistiksel veriler bulunamamıştır.

Birleştirilmiş köy okulları dışında kalan okullarda 1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul Şehit Piyade Üsteğmen M. Kaleli İlköğretim Okulu'dur (8). Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okullar Kışlacık ve Yıldırım Beyazıt İlköğretim Okullarıdır (46).

2001-2002 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul Yiğitli Köy İlköğretim Okulu iken, aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul Barbaros İlköğretim Okulu olmuştur.

İki öğretim yılı karşılaştırıldığında bu ilçe de norm kadro uygulamasından olumlu etkilenmiştir.

Elmadağ İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Elmadağ ilçesi ilköğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayıları 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 31'de gösterilmiştir.

Çizelge 31: Elmadağ İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayıları Karşılaştırılması

Sıra No	İlköğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
1	Atatürk İ.Ö.O.	452	14	32	445	23	19
2	Barut İ.Ö.O.	556	18	31	532	21	25
3	Cumhuriyet İ.Ö.O.	633	23	28	682	28	24
4	Gümüşpala İ.Ö.O.	659	20	33	673	29	23
5	Kurtuluş İ.Ö.O.	440	18	30	476	16	30
6	Namık Kemal İ.Ö.O.	404	25	16	445	24	19
7	Ş. Şener Gündem İ.Ö.O.	278	12	23	273	17	16
8	Yaşar Doğu İ.Ö.O.	441	18	25	471	23	20
9	Yenimahalle İ.Ö.O.	109	6	18	110	13	8
10	Dr. A. K. Mihçioğlu Köy İ.Ö.O.	219	11	20	325	16	20
11	Fatih Köy İ.Ö.O.	412	16	26	379	22	17
12	Hasanoğlan Köy İ.Ö.O.	392	16	25	331	21	16
13	Has. M. Çakmak Köy İ.Ö.O.	416	18	23	396	22	18
14	Hasanoğlan Öğretmenler Köy İ.Ö.O.	413	18	23	530	21	25
15	Karacahasan Köy İ.Ö.O.	153	5	31	143	9	16
16	Karşıyaka Köy İ.Ö.O.	298	16	19	320	21	15
17	Kayadibi Köy İ.Ö.O.	93	7	13	87	12	7
18	Lalahan Köy İ.Ö.O.	385	13	30	483	23	21

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul Kayadibi İlköğretim Okulu'dur. Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul Atatürk İlköğretim Okulu'dur.

2001-2002 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul Yenimahalle İlköğretim Okulu'dur. Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul Kurtuluş İlköğretim Okulu'dur.

İki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde iki köy okulu dışında tüm okullar norm kadro düzenlemesinden olumlu etkilenmiştir.

Evren İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Evren ilçesi ilköğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen öğrenci sayıları 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 32'de gösterilmiştir.

Çizelge 32: Evren İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması (*)

Sıra No	İlköğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
	Birleştirilmiş Köy İ.Ö.O.						
1	Cebirli Köyü İlköğretim Okulu	35	3	12	-	-	-
1	Eti Holding İ.Ö.O.	-	-	-	220	12	18
2	Evren İlköğretim Okulu	472	24	20	228	23	10

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

(*) Kesme işaretinin bulunduğu okullarla ilgili istatistiksel veriler bulunamamıştır.

Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü istatistiklerinde iki öğretim yılı verileri yer alan Evren İlköğretim Okulu 1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 20 iken 2001-2002 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 10'a düşmüştür. Öğrenci sayısı yarı yarıya düşerken öğretmen sayısı değişmemiştir. Norm kadro düzenlemesinin herhangi bir etkisinin olmadığı söylenebilir.

Güdül İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Güdül ilçesi ilköğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayıları 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırılmalı olarak Çizelge 33'de gösterilmiştir.

Çizelge 33: Güdül İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Sıra No	İlköğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
1	Atatürk İlköğretim Okulu	135	11	13	150	16	9
2	Güdül İlköğretim Okulu	373	15	25	334	19	18
3	Çağa İlköğretim Köy Okulu	289	10	29	152	15	10
4	Güneyce Köy İlköğretim Okulu	60	4	15	157	13	12
5	Karacaören Köy İ.O.Ö.	140	5	28	121	16	8
6	Sorgun Köy İlköğretim Okulu	50	6	8	40	9	4
7	Yeşilöz Köy İlköğretim Okulu	65	10	7	65	14	5

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

1999-2000 öğretim yılında ilçe merkezindeki iki okuldan Atatürk İlköğretim Okulunda 13, Güdül'de 25 olan öğretmen başına düşen öğrenci sayıları, sırasıyla 2001-2002 öğretim yılında 9 ve 13 olmuştur.

İlçedeki 7 okuldan 4'ünde öğretmen başına düşen öğrenci sayıları 10'un altında olduğundan norm kadro düzenlemesinin olumlu bir etkisinden söz edilemez.

Haymana İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Haymana ilçesi ilköğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayıları 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırılmalı olarak Çizelge 34'te gösterilmiştir.

Çizelge 34: Haymana İlçesi İlköğretim Okullarının İlçelere Göre Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması (*)

Sıra No	İlköğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
	Birleştirilmiş Köy İ.O.O.						
1	Alahacılı İlköğretim Okulu	67	5	13	53	1	53
2	Bahçecik İlköğretim Okulu	171	2	86	217	4	54
3	Boyalık İlköğretim Okulu	58	2	29	49	2	25
4	B. Yağcı İ.O.O.	34	-	-	21	3	7
5	Cihanşah İlköğretim Okulu	52	-	-	53	4	13
6	Çatak İlköğretim Okulu	89	3	30	55	1	55

Çizelge 34'ün devamı		1999-2000			2001-2002		
Sıra No	İlköğretim Okulunun Adı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
7	Çeltikli İlköğretim Okulu	25	1	25	19	-	-
8	Demirözü İ.Ö.O.	70	1	70	51	2	25
9	Dereköy İlköğretim Okulu	38	2	16	24	1	24
10	Dikilitaş İlköğretim Okulu	36	2	18	30	1	30
11	Durupınar İlköğretim Okulu	70	2	35	43	5	9
12	Gedikli İ.Ö.O.	73	1	73	57	3	19
13	İkizce İ.Ö.O.	22	-	-	23	2	12
14	Karaömerli İ.Ö.O.	50	1	50	47	2	24
15	Karapınar İ.Ö.O.	61	1	61	42	2	21
16	Katranlı İ.Ö.O.	31	1	31	28	1	28
17	Kızıl Koyunlu İ.Ö.O.	58	2	29	43	3	14
18	Kirazoğlu İ.Ö.O.	14	-	-	-	-	-
19	Pınarbaşı İ.Ö.O.	30	1	30	38	-	-
20	Sarıgöl İ.Ö.O.	100	1	100	111	7	16
21	Sığırcık İ.Ö.O.	41	3	14	24	2	12
22	Sincik İ.Ö.O.	23	-	-	-	-	-
23	Ş. Gökgöz İ.Ö.O.	33	1	33	27	-	-
24	Tepeköy İ.Ö.O.	54	-	-	42	-	-
25	Toy Çayırı İ.Ö.O.	35	-	-	32	-	-
26	Y. Çelebi Yaylası İ.Ö.O.	26	1	26	26	1	26
27	Yergözü İ.Ö.O.	30	-	-	22	-	-
28	Yeşilköy İ.Ö.O.	88	1	88	62	4	16
29	Yukarı Sebil İ.Ö.O.	65	3	22	84	6	14
1	Atatürk İ.Ö.O.	-	-	-	261	16	16
2	Çalıdağ İ.Ö.O.	-	-	-	378	15	25
3	İstiklal İ.Ö.O.	-	-	-	372	20	19
4	12 Eylül İ.Ö.O.	-	-	-	638	32	19
5	M. Hilmi Doğan İ.Ö.O.	-	-	-	450	19	24
6	Altıpınar Köy İ.Ö.O.	-	-	-	208	12	17
7	Ataköy Köy İ.Ö.O.	-	-	-	310	11	28
8	Balçıkhisar Köy İ.Ö.O.	-	-	-	258	9	29
9	Burunsuz Köy İ.Ö.O.	-	-	-	202	12	17
10	Çalış Köy İ.Ö.O.	-	-	-	184	12	15
11	Emirler Kesik Kavak Köy İ.Ö.O.	-	-	-	180	5	36
12	Evliyafakı Köy İ.Ö.O.	-	-	-	131	9	15
13	Kavak Köy İ.Ö.O.	-	-	-	129	8	16
14	Kerpiç Köy İ.Ö.O.	-	-	-	366	10	37
15	Oyaca Köy İlköğretim Okulu	-	-	-	410	20	21
16	Sinanlı Köy İlköğretim Okulu	-	-	-	-	-	-
17	Yaprak Bayırı Köy İ.Ö.O.	-	-	-	-	-	-
18	Yenice Köy İlköğretim Okulu	-	-	-	-	-	-
19	Yurtbeyli Köy İ.Ö.O.	-	-	-	-	-	-

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

(*) Kesme işaretinin bulunduğu okullarla ilgili istatistiksel veriler bulunamamıştır.

Birleştirilmiş köy okulları değerlendirme dışı tutulmuş, diğer köy ve ilçe merkezi okullarına ait 1999-2000 öğretim yılına ait veriler Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü istatistiklerine geçmediğinden yorum yapılamamıştır.

Kalecik İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Kalecik ilçesi ilköğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayıları 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 35'te gösterilmiştir.

Çizelge 35: Kalecik İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen Sayıları ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması (*)

Sıra No	İlköğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
	Birleştirilmiş Köy İ.Ö.O.						
1	Akkaynak Köyü İ.Ö.Ö.	32	1	32	30	2	15
2	Eskiköy İ.Ö.O.	26	1	26	33	2	11
3	Gökdere İlköğretim Okulu	32	1	32	32	2	16
4	Gölköy İlköğretim Okulu	46	2	23	45	2	22
5	A.Samanlık Köyü İ.Ö.O.	19	-	-	20	1	21
6	Y. Samanlık Köyü İ.Ö.Ö.	51	1	51	46	3	15
7	Alibey Köyü İ.Ö.O.	18	1	18	-	-	-
8	Altıntaş Köyü İ.Ö.O.	18	1	18	16	1	16
9	Çaykaya Köyü İ.Ö.Ö.	20	1	20	18	1	18
10	Hacıköy İlköğretim Okulu	36	1	36	13	1	13
11	Kılcaç Köyü İ.Ö.O.	48	1	48	36	2	18
12	Kırık Köyü İ.Ö.O.	25	1	25	14	3	5
13	Y.Mahmutlar Köyü İ.Ö.O.	20	-	-	15	1	15
14	Beykavağı İ.Ö.O.	17	-	-	-	-	-
15	Çiftlik Köyü İ.Ö.O.	41	2	20	26	2	13
16	Değirmenkaya Köyü İ.Ö.O.	48	2	24	33	2	17
17	Kara Höyük Köyü İ.Ö.O.	62	1	62	49	3	16
18	Yılanlı Köyü İ.Ö.O.	27	2	14	26	1	26
1	Ahiler İ.Ö.O.	348	13	27	500	18	28
2	Cumhuriyet İ.Ö.O.	516	16	32	401	24	17
3	Dumlupınar İ.Ö.O.	364	18	20	327	21	16
4	Çandır Köy İ.Ö.O.	282	13	22	371	11	34
5	Hasayaz Köy İ.Ö.O.	246	14	18	239	15	16
6	Yeniçöte Köy İ.Ö.O.	83	4	21	106	15	7

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

(*) Kesme işaretinin bulunduğu okullarla ilgili istatistiksel veriler bulunamamıştır.

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı en düşük okul Hasayaz İlköğretim Okulu (18) iken, aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul Cumhuriyet İlköğretim Okulu'dur (32).

2001-2002 öğretim yılında; öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul Yeniçöte İlköğretim Okulu'dur (7). Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul Çandır İlköğretim Okulu'dur (34).

İki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde Çandır Köyü İlköğretim Okulu dışında verilerine ulaşılan ilköğretim okullarının tümünde NKY olumlu bir etkide bulunmuştur.

Kazan İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Kazan ilçesi ilköğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayıları 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 36'da gösterilmiştir.

Çizelge 36: Kazan İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Sıra No	İlköğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
1	Atatürk İ.Ö.O.	988	29	34	1256	46	27
2	Kazan İ.Ö.O.	1054	30	35	1062	43	25
3	İbrahim Bitik İ.Ö.O.	331	13	25	352	19	19
4	Hamdiye Ünlü İ.Ö.O.	295	13	23	307	19	16
5	Kazan Kayı İ.Ö.O.	203	12	17	259	19	14
6	İmrendi Köy İ.Ö.O.	174	8	22	166	18	9
7	Hamdi Eriş Köy İ.Ö.O.	250	14	18	235	17	14
8	Şahin Köy İ.Ö.O.	615	28	22	597	33	18
9	Tahsin Şahinkaya Köy İ.Ö.O.	547	21	26	575	19	30

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul Kazan Kayı İlköğretim Okulu'dur (17). Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısı en yüksek olan okul Kazan İlköğretim Okulu (35) olmuştur.

2001-2002 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul İmrendi İlköğretim Okulu (9) iken öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul Tahsin Şahinkaya İlköğretim Okulu (30) olmuştur.

İki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde Tahsin Şahinkaya Köy İlköğretim Okulu dışındaki tüm okullarda öğretmen başına düşen öğrenci sayısında düşme vardır. Norm kadro uygulamasının olumlu etkisi olmuştur.

Kızılcahamam İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Kızılcahamam ilçesi ilköğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayıları 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 37’de gösterilmiştir.

Çizelge 37: Kızılcahamam İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Sıra No	İlköğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
1	Cumhuriyet İlköğretim Okulu	402	15	27	401	21	19
2	Çağatay İlköğretim Okulu	920	27	34	899	36	25
3	Kazım Karabekir İ.O.Ö.	524	20	26	606	33	18
4	Orhangazi İlköğretim Okulu	410	17	24	352	23	15
5	Perihan Erdoğan İ.O.Ö.	332	11	30	311	18	17
6	Akdoğan Köy İ.O.Ö.	96	7	14	96	14	7
7	Çeltikçi Köy İlköğretim Okulu	326	12	27	257	17	15
8	Güvem Köy İ.O.O.	200	12	17	200	14	14
9	Pazar Köy İlköğretim Okulu	101	8	13	92	11	8

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul Pazar İlköğretim Okulu (13), öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul ise Çağatay İlköğretim Okulu’dur (34).

2001-2002 öğretim yılında yukarıda adı geçen iki okulda bir değişiklik olmamıştır.

İki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde ilköğretim okullarının büyük çoğunluğunda öğretmen başına düşen öğrenci sayısı düşmüştür. Genel olarak norm kadro uygulamasının olumlu bir etkisinden söz edilebilir.

Nallıhan İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Nallıhan ilçesi ilköğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayıları 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 38'de gösterilmiştir.

Çizelge 38: Nallıhan İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayıları Karşılaştırılması (*)

Sıra No	İlköğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
	Birleştirilmiş Köy İ.Ö.O.						
1	Çive Köyü İ.Ö.O.	4	-	-	15	1	15
1	Dumlupınar İ.Ö.O.	320	15	21	305	20	15
2	Nasuhpaşa İ.Ö.O.	418	18	23	286	21	14
3	Sakarya İ.Ö.O.	1008	41	25	819	45	18
4	Tuğrul Bey İ.Ö.O.	435	14	31	251	21	12
5	Çamalan Köyü İ.Ö.O.	122	9	14	80	10	8
6	Çayırhan Cumhuriyet Köyü İ.Ö.O.	641	23	28	604	27	22
7	Çayırhan Gazi Mete Okuducu Köyü İ.Ö.O.	516	31	17	413	27	15
8	Çayırhan Hüsamettin Değirmenci Köyü İ.Ö.O.	611	7	87	439	19	23
9	Eymir Köyü İ.Ö.O.	66	10	7	28	9	3
10	Sarıyar Köyü İ.Ö.O.	276	11	25	215	11	20
11	Şehit Abdullah Ören Köyü İ.Ö.O.	135	10	14	92	7	13
12	Yenice Köyü İ.Ö.O.	86	3	29	33	7	5

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

(*) Kesme işaretinin bulunduğu okullarla ilgili istatistiksel veriler bulunamamıştır.

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul Eymir İlköğretim Okulu'dur (7). Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısı Çayırhan Hüsamettin Değirmenci Köy İlköğretim Okulu'nda en yüksek düzeyde (87) gerçekleşmiştir.

2000-2001 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul Yenice İlköğretim Okulu'dur (5). Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul Çayırhan Cumhuriyet İlköğretim Okulu'dur (22).

İki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde bu ilçedeki tüm ilköğretim okullarında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı düşmüş, böylece norm kadro düzenlemesinin amacına ulaştığı söylenebilir.

Polatlı İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Polatlı ilçesi ilköğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayıları 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 39'da gösterilmiştir.

Çizelge 39:Polatlı İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması (*)

Sıra No	İlköğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
	Birleştirilmiş Köy İ.Ö.O.						
1	Hisarlı Kaya İ.Ö.O.	49	2	25	45	2	23
2	Karaahmet İlköğretim Okulu	58	-	-	48	2	24
3	Karapınar İ.Ö.O.	64	3	21	56	3	19
4	Malıköy İ.Ö.O.	48	2	24	47	3	16
5	Ömerler İ.Ö.O.	43	1	43	37	4	9
6	Özyurt İ.Ö.O.	51	1	51	41	1	41
7	Poyraz İ.Ö.O.	46	2	23	35	3	12
8	Sarıoba İ.Ö.O.	71	2	36	78	2	39
9	Türk Obası İ.Ö.O.	82	3	27	-	-	-
10	Ücret İ.Ö.O.	63	2	32	52	5	10
11	Yeni Köşeler İ.Ö.O.	45	2	23	46	2	23
1	Atatürk İ.Ö.O.	1839	62	30	1592	71	22
2	B.H.N. Mıhçıoğlu İ.Ö.O.	1418	37	38	1392	48	29
3	Cumhuriyet İ.Ö.O.	673	18	37	733	29	25
4	Esentepe İ.Ö.O.	422	20	21	437	22	20
5	Gazi İ.Ö.O.	619	26	24	620	27	23
6	Gençosman İ.Ö.O.	662	24	28	678	27	25
7	İnkılap İ.Ö.O.	999	24	42	1013	31	33
8	İnönü İ.Ö.O.	379	20	19	363	23	16
9	İstiklal İ.Ö.O.	523	20	26	669	23	29
10	Mehmet Akif Ersoy İ.Ö.O.	303	8	39	233	14	17
11	Mehmet Gönenc İ.Ö.O.	643	20	32	644	24	27
12	Namık Kemal İ.Ö.O.	343	16	21	385	21	18

Çizelge 39'un Devamı		1999-2000			2001-2002		
Sıra No	İlköğretim Okulunun Adı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
13	13 Eylül İ.Ö.O.	2238	61	37	2012	70	29
14	Sakarya İ.Ö.O.	1053	25	42	2012	70	29
15	Sevim Aras İ.Ö.O.	890	14	23	1160	40	29
16	Yavuz Selim İ.Ö.O.	887	16	55	1256	40	31
17	Basri Köy İ.Ö.O.	316	15	21	725	32	23
18	Beylikköprü Şehit Nazmi Elmas Köy İ.Ö.O.	184	12	15	318	15	21
19	Beyobası Köy İ.Ö.O.	185	2	93	198	12	17
20	Çokören Köy İ.Ö.O.	229	1	229	238	7	34
21	Karahamzalı Köy İ.Ö.O.	465	7	66	418	12	35
22	Şabanözü Köy İ.Ö.O.	247	12	21	0	0	0
23	Tarım İşletmesi Köy İ.Ö.O.	244	9	27	233	10	23
24	Temelli Köy İ.Ö.O.	695	24	29	704	28	25
25	Uzunbeyli Köy İ.Ö.O.	354	15	24	323	10	32

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

(*) Kesme işaretinin bulunduğu okullarla ilgili istatistiksel veriler bulunamamıştır.

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul Beylikköprü Şehit Nazmi Elman İlköğretim Okulu'dur (15). Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul yalnız 1 öğretmenin görevli olduğu, 229 öğrencili Çokören İlköğretim Okulu olmuştur.

2001-2002 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul Ömerler İlköğretim Okulu (9) iken, aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul Sarıoba İlköğretim Okulu'dur (39).

İki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde bu ilçedeki Sarıoba, İstiklal, Sevim Aras ve Uzunbeyli İlköğretim Okulları dışındaki ilköğretim okulları NKY'den olumlu olarak etkilenmişlerdir.

Şereflikoçhisar İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Şereflikoçhisar ilçesi ilköğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayıları 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 40'ta gösterilmiştir.

Çizelge 40:Şereflikoçhisar İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Sıra No	İlköğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
	Birleştirilmiş Köy İ.Ö.O.						
1	Ali Uşağı İlköğretim Okulu	40	1	40	42	1	42
2	Büyük Damlacık İ.Ö.O.	27	2	14	32	2	16
3	Büyük Kışla İlköğretim Okulu	54	4	14	46	4	2
4	Şanlı Kışla İlköğretim Okulu	43	1	43	40	1	3
5	Üzengilik İ.Ö.O.	54	3	18	46	2	3
1	Atatürk İ.Ö.O.	266	6	44	266	10	26
2	Cumhuriyet İ.Ö.O.	851	27	32	830	32	25
3	Emek İ.Ö.O.	605	21	29	512	27	18
4	Fatih İ.Ö.O.	249	11	23	206	15	13
5	İbrahim Baltacı İ.Ö.O.	468	10	47	513	21	24
6	Mehmetçik İ.Ö.O.	253	10	25	211	15	14
7	Mustafacık İ.Ö.O.	324	13	25	300	18	16
8	M. Üstündağ İ.Ö.O.	520	15	35	475	22	21
9	Şeyh Kuyusu İ.Ö.O.	112	7	16	92	9	10
10	Tuzgözü İ.Ö.O.	412	12	34	374	15	24
11	Zafer İ.Ö.O.	1162	24	48	1221	40	30
12	Akin Köy İ.Ö.O.	172	8	22	174	15	11
13	Çalören Köy İ.Ö.O.	240	5	48	242	9	26
14	Devekovan Köy İ.Ö.O.	193	8	24	174	12	14
15	Gül Höyük Köy İ.Ö.O.	141	9	16	128	12	10
16	YİBO	526	21	25	448	24	19
17	Kaçarlı Köy İ.Ö.O.	112	6	19	83	13	6

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okullar Şeyhkuyusu ve Gülhöyük İlköğretim Okulları'dır (16). Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek düzeyde gerçekleştiği okul Çalören İlköğretim Okulu'dur (48).

2001-2002 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okullar Mustafacık ve Tuzgözü ilköğretim okullarıdır (6), Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek düzeyde gerçekleştiği okul ise Zafer İlköğretim Okulu (20) olmuştur.

İki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde Aliuşağı ve Büyükdamlacık ilköğretim okulları dışındaki tüm ilköğretim okullarında norm kadro düzenlemesi amacına ulaşmıştır.

Ankara ili genelinde ilköğretim okullarında NKY sonrasında öncesine göre olumlu bir gelişme olduğu görülmektedir. Özellikle köy okullarında bu durum çok açık bir biçimde görülmektedir. Öğrenci sayısı azalan küçük yerleşim birimleri dışında hemen her köye yeni öğretmen, özellikle de branş öğretmeni verilmiştir. Bu sayı olarak da genellikle birden fazla olmuştur.

Altındağ İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Altındağ ilçesi ortaöğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayıları 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 41'de gösterilmiştir.

Çizelge 41: Altındağ İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması (*)

Sıra No	Ortaöğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
1	Ahmet Yesevi Lisesi	732	44	17	899	32	28
2	Ankara Lisesi	1765	107	16	1648	86	19
3	Doğantepe Lisesi	225	24	9	415	17	24
4	Esenevler Lisesi	518	36	14	536	38	14
5	Gazi Lisesi	1552	45	34	1624	52	31
6	İnönü Lisesi	1533	69	22	1637	72	23
7	Uluğbey Lisesi	855	62	14	859	48	18
8	Yeşilöz Lisesi	507	42	12	868	35	25
9	Yıldırım Beyazıt Lisesi	622	56	11	795	42	19
10	Ankara Anadolu Lisesi	881	65	14	1058	64	17
11	Yıldırım Beyazıt Anadolu Lisesi	517	38	14	659	45	15
12	Atatürk Endüstri Meslek Lisesi	872	102	9	821	88	9
13	İskitler Endüstri Meslek Lisesi	1758	157	11	3036	157	19
14	Ulus Endüstri Meslek Lisesi	563	78	7	420	67	6
15	Y.Beyazıt Endüstri Meslek Lisesi	1343	116	12	1132	116	10
16	Atatürk Teknik Lisesi	116	-	-	-	-	-
17	İskitler Teknik Lisesi	295	-	-	-	-	-
18	Ulus Teknik Lisesi	94	-	-	-	-	-
19	Yıldırım Beyazıt Teknik Lisesi	54	-	-	-	-	-
20	Yıldırım Beyazıt Anadolu Teknik L.	93	9	10	96	11	9
22	Atatürk Kız Meslek Lisesi	789	92	9	910	108	8
23	Yıldırım Beyazıt Kız Meslek Lisesi	248	63	4	232	50	5
24	Zübejde Hanım Kız Meslek Lisesi	1615	154	10	1951	130	15
25	Kız Tek.Öğ. Olg.Ens.Bün.KML.	158	13	12	75	16	5
26	Atatürk Kız Tek Lisesi	-	-	-	-	-	-
27	Z.Hanım Kız Teknik Lisesi	81	-	-	-	-	-
28	Atatürk Anadolu Kız Meslek Lisesi	209	9	23	235	11	21
29	Yıldırım Beyazıt Anadolu KML.	95	8	12	83	11	8

Çizelge 41'in Devamı		1999-2000			2001-2002		
Sıra No	Ortaöğretim Okulunun Adı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
30	Zübeyde Hanım Anadolu KML.	126	3	42	170	2	85
31	Ankara Ticaret Meslek Lisesi	2484	117	21	1918	122	16
32	Anafartalar Ticaret Meslek Lisesi	466	25	19	489	36	82
33	Anafartalar Anadolu Ticaret ML	242	-	-	-	-	-
34	Anadolu Sekreterlik Meslek Lisesi	174	17	10	156	-	-
35	Hacı Bayram İmam Hatip Lisesi	1011	91	11	351	60	6
36	Kemal Yurtbilir İşitme Engelliler ML	-	-	-	-	-	-
37	Doğan Çağlar Ortopedik Eng.ML	36	10	4	47	13	4

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

(*) Kesme işaretinin bulunduğu okullarla ilgili istatistiksel veriler bulunamamıştır.

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okullar Yıldırım Beyazıt Kız Meslek ve Doğan Çağlar Ortopedik Engelliler Meslek Liseleri'dir (4). Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul ise Zübeyde Hanım Kız Meslek Lisesi'dir (85).

2001-2002 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul Doğan Çağlar Ortopedik Engelliler Meslek Lisesi'dir (4). Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul Zübeyde Hanım Anadolu Kız Meslek Lisesi olmuştur (42).

İki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde ortaöğretim okullarında öğretmen başına düşen öğrenci sayısında bir yükselme görülmektedir. Öğrenci sayısının arttığı, buna karşılık öğretmen sayısının aynı oranda artmadığı gözlenmektedir. Sınıf mevcutlarının artması sorun olarak kendini göstermektedir. NKY'nin bir etkisi görülmemektedir.

Çankaya İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Çankaya ilçesi ortaöğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayıları 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 42 aşağıda gösterilmiştir.

Çizelge 42: Çankaya İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması (*)

Sıra No	Orta Öğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
1	Anittepe Lisesi	1644	101	16	1508	83	18
2	Ayrancı Lisesi	1660	125	13	1835	105	17
3	Cumhuriyet Lisesi	2071	147	14	2010	132	15
4	Çankaya Lisesi	2065	126	16	1706	95	18
5	Deneme Lisesi	2730	160	17	2478	141	18
6	Dikmen Lisesi	1772	105	18	1604	96	17
7	Ellinciyl Lisesi	1207	77	16	1143	72	16
8	İncesu Lisesi	263	38	7	238	30	8
9	Kılıçarslan Lisesi	604	57	11	861	53	16
10	Kocatepe Mimar Kemal Lisesi	1714	111	15	1600	96	17
11	Reha Alemdaroğlu Lisesi	201	25	8	333	27	12
12	Ömer Seyfettin Lisesi	1517	69	22	1505	61	25
13	Seyranbağları Lisesi	1013	81	13	1212	61	19
14	S.M.P. Lisesi	1621	80	20	1776	71	25
15	Tınaztepe Lisesi	711	53	13	1037	50	21
16	Atatürk Anadolu Lisesi	1460	120	12	2077	100	21
17	Çankaya Anadolu Lis.	468	39	12	700	42	17
18	M.E.R. Anadolu Lisesi	607	56	11	818	53	15
19	Milli Piyango Anadolu Lis.	773	61	13	842	45	19
20	H.Ö.T. Anadolu Lisesi	459	44	10	991	50	20
21	Binnaz Rıdvan Ege Yıldız Anadolu Lisesi	354	23	15	803	44	18
22	İncesu Anadolu Lisesi	171	8	21	448	23	19
23	Fen Lisesi	332	32	10	289	34	9
24	Anadolu Güzel Sanat.Lisesi	197	44	4	201	41	5
25	Merkez Öğretmen Lisesi	184	18	10	355	29	12
26	Balgat E.M.L.	866	115	8	731	108	7
27	Dikmen E.M.L.	385	100	39	367	88	4
28	Balgat Teknik Lisesi	76	-	-	-	-	-
29	Dikmen Teknik Lisesi	60	-	-	-	-	-
30	Balgat Anadolu Tek.Lis.	294	11	27	340	11	31
31	A.Yahşi K.M.L.	361	63	6	398	64	6
32	Dikmen Nevzat Ayaz K.M.L.	316	108	3	391	80	5
33	GOP. KML.	29	46	0.6	123	54	2
34	100.Yıl KML.	370	128	3	335	117	3
35	A.Yahşi Anadolu KML.	202	26	8	284	24	12
36	Dikmen N.A.Anadolu KML.	866	5	173	796	11	72
37	GOP. Anadolu KML.	470	14	34	486	14	35
38	100.Yıl Anadolu KML.	249	19	13	291	101	3
39	Ayrancı Ticaret Meslek Lisesi	1532	95	16	1132	86	13
40	Cumhuriyet Ticaret Lisesi	687	56	12	461	56	8
41	Cumhuriyet Anadolu Ticaret L.	240	1	240	233	1	233

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

(*) Kesme işaretinin bulunduğu okullarla ilgili istatistiksel veriler bulunamamıştır.

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu lise Gazi Osman Paşa Kız Meslek Lisesi iken, aynı yıl, öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek düzeyde gerçekleştiği lise ise Cumhuriyet Anadolu Ticaret Meslek Lisesi'dir.

2001-2002 öğretim yılında bu iki okul türü bu durumlarını korumuştur.

İki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde norm kadro uygulamasının Çankaya ilçesi ortaöğretim okullarında herhangi bir etkisinin olmadığı görülmektedir.

Etimesgut İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Etimesgut ilçesi ortaöğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayıları 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 43'te gösterilmiştir

Çizelge 43: Etimesgut İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması (*)

Sıra No	Ortaöğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
1	Eryaman Lisesi	1448	64	23	1541	65	24
2	Etimesgut Lisesi	1180	48	25	1541	55	28
3	Mehmetçik Lisesi	773	59	12	776	53	15
4	Etimesgut Anadolu L.	377	22	17	625	33	19
7	Kız Meslek Lisesi	313	45	7	401	58	7
8	Ticaret Meslek Lisesi	-	-	-	666	23	29
9	Anadolu Kız Meslek L.	107	6	18	137	11	12

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

(*) Kesme işaretinin bulunduğu okullarla ilgili istatistiksel veriler bulunamamıştır.

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının ile en düşük olduğu okul Anadolu Kız Meslek Lisesi'dir (7). Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek okul Etimesgut Lisesi'dir (25).

2001-2002 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul Kız Meslek Lisesi'dir (7). Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının öğrenci ile en yüksek olduğu okul Ticaret Meslek Lisesi'dir (29).

İki öğretim yılı karşılaştırıldığında Eryaman Lisesi, Etimesgut Lisesi, Mehmetçik Lisesi ve Etimesgut Anadolu Lisesi'nde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı artmıştır. Aynı yıllar Anadolu Kız Meslek Lisesi'nde bu sayı 18'den 12'ye düşmüştür. Bu durumda norm kadro uygulamasının Etimesgut ilçesi ortaöğretim okullarında herhangi bir etkisinin olmadığı görülmektedir.

Gölbaşı İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Gölbaşı ilçesi ortaöğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayıları 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 44'te gösterilmiştir

Çizelge 44: Gölbaşı İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayıları Karşılaştırılması

Sıra No	Ortaöğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
1	Dr. Şerafettin Tombuloğlu Lisesi	1042	55	19	1193	64	19
2	Anadolu Lisesi	388	33	12	512	34	15
3	İmam Hatip Lisesi	354	38	9	159	27	6
4	Kız Meslek Lisesi	168	32	5	282	33	9

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul Kız Meslek Lisesi (5) iken, aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul Dr. Şerafettin Tombuloğlu Lisesi'dir (19).

2001-2002 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul İmam Hatip Lisesi'dir (6). Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul Dr. Şerafettin Tombuloğlu Lisesi olmuştur.

Her iki öğretim yılında Dr. Şerafettin Tombuloğlu Lisesi'nde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı aynı kalmış; Anadolu Lisesi'nde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 12'den 15'e çıkmış, İmam Hatip Lisesi'nde 9'dan 6'ya düşmüş, Kız Meslek Lisesi'nde bunun tersi olarak 5'ten 9'a artış göstermiştir. Bu ilçede norm kadro uygulamasının herhangi bir etkisi gözlenmemiştir.

Keçiören İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Keçiören ilçesi ortaöğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayılarını 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 45'te gösterilmiştir

Çizelge 45: Keçiören İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayıları Karşılaştırılması (*)

Sıra No	Ortaöğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
1	Aktepe Lisesi	439	41	11	720	36	20
2	Aydınlıkevler Lisesi	733	50	15	717	44	16
3	Etlık Lisesi	719	67	10	1046	57	18
4	Farabi Lisesi	380	39	10	481	35	14
5	Fatih Sultan Mehmet Lisesi	2589	128	20	3145	110	29
6	İncirli Lisesi	2019	102	20	2185	103	21
7	Kalaba Lisesi	2198	92	24	2387	104	23
8	Kanuni Lisesi	1615	97	17	1880	90	21
9	Keçiören Lisesi	1546	87	18	2024	77	26
10	Rauf Denктаş Lisesi	2003	83	24	1241	75	17
11	Ufuktepe Lisesi	92	7	13	-	-	-
12	Bağlum Köy Lisesi	112	20	6	172	19	9
13	Pursaklar Köy Lisesi	334	13	26	622	26	24
14	Fethiye Kemal Mumcu And.L.	500	44	11	696	49	14
15	Kalaba Anadolu Lisesi	490	39	13	804	51	16
16	Pursaklar Anadolu Lisesi	62	14	4	483	25	19
26	İncirli EML	679	79	9	770	77	10
27	Keçiören EML	1450	111	13	1295	118	11
28	İncirli Teknik Lisesi	70	-	-	-	-	-
29	Keçiören Teknik Lisesi	38	-	-	-	-	-
30	Keçiören Anadolu Teknik Lisesi	100	-	-	91	3	30
31	Etlık Kız Meslek Lisesi	328	83	4	321	83	4
32	Hatice Hikmet Oğultürk KM.L.	242	72	4	270	64	4
33	Kalaba Kız Meslek Lisesi	834	112	7	752	98	8
34	Etlık Anadolu Kız Meslek Lisesi	42	-	-	-	-	-
35	H.Hikmet Oğultürk And. K.M.L.	24	-	-	65	2	33
36	Kalaba Anadolu K.M.L.	123	-	-	155	7	22
37	Anadolu İletişim Meslek Lisesi	179	8	22	162	9	18
38	Aydınlıkevler Ticaret Meslek L.	3502	181	19	2625	177	15
39	Yamantürk Ticaret Meslek L.	653	27	24	694	36	19
40	Keçiören İmam Hatip Lisesi	313	37	8	89	12	7

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

(*) Kesme işaretinin bulunduğu okullarla ilgili istatistiksel veriler bulunamamıştır.

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul Etlik Kız Meslek ve Hatice Hikmet Oğuztürk Kız Meslek Liseleridir (4). Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek düzeyde gerçekleştiği okul Yamantürk Ticaret Meslek Lisesi'dir (124).

2001-2002 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük düzeyde olduğu okul Etlik Kız Meslek Lisesi'dir (4). Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek düzeyde olduğu okul Hatice Hikmet Oğuztürk Anadolu Kız Meslek Lisesi (33) olmuştur.

İki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde Keçiören'de yukarıdaki ilçelerden farklı olarak öğretmen başına düşen öğrenci sayısı yükselmiştir. Norm kadro uygulamasının olumlu veya olumsuz bir etkisinden söz etmek olanaklı değildir.

Mamak İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Mamak ilçesi ortaöğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayılarını 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 46'da gösterilmiştir

Çizelge 46: Mamak İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması (*)

Sıra No	Ortaöğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
1	Abidinpaşa Lisesi	1019	51	20	1585	59	27
2	Ali Naili Erdem Lisesi	145	17	9	195	9	22
3	Başkent Lisesi	2154	97	22	2494	87	29
4	Gülveren Lisesi	634	47	13	550	35	16
5	Mamak Lisesi	512	42	11	1086	42	26
6	Nahit Menteşe Lisesi	457	28	16	711	35	20
7	Niğbolu Lisesi	805	43	19	894	42	21
8	Şehit Nuri Pamir Lisesi	801	56	14	821	49	17
9	Tuzluçayır Lisesi	842	49	17	850	44	19
10	Ali Nail Erdem Anadolu Lisesi	261	21	12	195	9	22
11	Çağrıbey Anadolu Lisesi	567	43	13	768	49	16
12	Mamak Anadolu Lisesi	387	27	14	648	35	19
16	Abidinpaşa EML	1435	117	12	1275	110	12

Çizelge 46'ın Devamı		1999-2000			2001-2002		
Sıra No	Ortaöğretim Okulunun Adı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
17	Battalgazi EML	244	15	16	746	31	24
18	Türközü Oğuzhan EML	706	78	9	630	60	11
19	Abidinpaşa Teknik Lisesi	149	-	-	133	-	-
20	Türközü Oğuzhan Teknik Lisesi	32	-	-	49	-	-
21	Cebeci Kız Meslek Lisesi	718	95	8	775	96	8
22	Mamak Kız Meslek Lisesi	295	30	10	443	26	17
23	Üreğil Kız Meslek Lisesi	165	54	3	291	58	5
24	Cebeci Anadolu Kız Meslek Lisesi	121	4	30	163	2	82
25	Mamak Anadolu Kız Meslek Lisesi	42	-	-	126	5	25
26	Üreğil Anadolu Kız Meslek Lisesi	63	-	-	75	1	75
27	Yunus Emre Ticaret Meslek Lisesi	1786	53	34	1156	62	19
28	Mamak İmam Hatip Lisesi	1105	107	10	323	46	7

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

(*) Kesme işaretinin bulunduğu okullarla ilgili istatistiksel veriler bulunamamıştır.

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük düzeyde olduğu okul Üreğil Kız Meslek Lisesi (3), aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul ise Yunus Emre Ticaret Meslek Lisesi'dir (34).

2001-2002'de öğretmen başına düşen öğrenci sayısı en düşük olan okul Üreğil Kız Meslek Lisesi değişmemiş, öğretmen başına düşen öğrenci sayısı en yüksek olan okul ise İbni Sina Lisesi olmuştur.

İki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde Mamak ilçesinde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı yükselme eğilimi göstermektedir. Norm kadro uygulamasının bir etkisi olmamıştır.

Sincan İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Sincan ilçesi ortaöğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayılarını 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 47'de gösterilmiştir

Çizelge 47 :Sincan İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması (*)

Sıra No	Ortaöğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
1	İbni Sina Lisesi	1428	63	23	2480	65	38
2	Sincan Lisesi	2743	87	32	2247	85	26
3	Yunus Emre Lisesi	117	9	13	1369	31	44
4	Yenikent Köy Lisesi	202	23	9	248	18	14
5	Süleyman Demirel Anadolu L.	707	57	12	1018	60	17
6	Sincan E.M.L.	1194	92	13	1293	91	14
7	Fatih E.M.L.	689	63	11	805	63	13
8	Sincan Teknik Lisesi	126	-	-	98	-	-
9	Fatih Teknik Lisesi	62	-	-	72	-	-
10	Sincan K.M.L.	602	71	8	644	57	11
11	Özcan Sabancı K.M.L.	262	15	17	585	47	12
12	Sincan Anadolu Meslek L.	64	2	32	74	3	25
13	Özcan Sabancı Anadolu ML.	155	3	52	344	-	-
14	Ahmet Andiçen TicaretLisesi	1848	82	23	1209	60	20
15	İmam Hatip Lisesi	814	72	11	399	91	4

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

(*) Kesme işaretinin bulunduğu okullarla ilgili istatistiksel veriler bulunamamıştır.

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul Yenikent Köy Lisesi'dir (9). Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul Özcan Sabancı Anadolu Meslek Lisesi (52) olmuştur.

2001-2002 öğretim yılına gelindiğinde öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul İmam Hatip Lisesi (4) iken aynı yıl, öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul Yunus Emre Lisesi (44) olmuştur.

İki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde Sincan ilçesinde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı yükselme eğilimi göstermektedir. Norm kadro uygulamasının bir etkisi gözlenmemiştir.

Yenimahalle İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Yenimahalle ilçesi ortaöğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve 1999-2000 ve öğretmen başına düşen öğrenci sayılarını 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 48'de gösterilmiştir

Çizelge 48: Yenimahalle İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması (*)

Sıra No	Ortaöğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
1	Alparslan Lisesi	1550	90	17	1622	85	19
2	Batıkent Lisesi	1867	89	21	2380	87	47
3	Gazi Çiftliği Lisesi	836	61	14	1090	51	21
4	Halide Edip Lisesi	1538	78	20	1279	65	20
5	Kaya Beyazıtöğlü Lisesi	1696	78	22	2009	81	25
6	Mehmet Akif Ersoy Lisesi	407	54	8	617	46	13
7	Mimar Sinan Lisesi	935	75	12	1156	65	18
8	Mobil Lisesi	855	59	14	1544	68	23
9	Mustafa Kemal Lisesi	1589	100	16	1538	85	18
10	Prof.Dr. Şevket Raşit Hatipoğlü Lisesi	685	50	14	995	46	22
11	Şentepe Lisesi	720	53	14	870	48	18
12	Yahya Kemal Beyatlı Lisesi	2224	105	21	2238	104	22
13	75. Yıl Lisesi	518	33	16	932	38	25
14	Atatürk Anadolu Lisesi	1255	110	11	1566	104	15
15	Batıkent Anadolu Lisesi	279	24	12	847	42	20
16	Gazi Anadolu Lisesi	1201	83	14	1162	72	16
22	Çiğdemtepe Endüstri Meslek Lisesi	332	48	7	345	43	8
23	Gazi End.Meslek Lisesi	872	132	7	631	116	5
24	M.R.U.Kimya Meslek Lisesi	592	81	7	435	74	6
25	Yapı Meslek Lisesi	888	136	6	766	126	6
26	Yenimahalle Endüstri Meslek Lisesi	1211	126	10	1109	131	8
27	Çiğdemtepe Teknik Lisesi	44	-	-	-	-	-
28	Gazi Teknik Lisesi	203	-	-	157	-	-
29	M.R.U. Kimya Teknik Lisesi	82	-	-	84	-	-
30	Yapı İnşaat Teknik Lisesi	118	-	-	49	-	-
31	Yenimahalle Teknik Lisesi	380	-	-	292	-	-
32	Çiğdemtepe Anadolu Teknik Lisesi	44	-	-	68	-	-
33	Gazi Anadolu Teknik Lisesi	96	15	6	105	11	10
34	M.R.U. Kimya Anadolu Teknik Lisesi	87	3	29	83	6	14
35	Türk Telekom Anadolu Teknik Lisesi	361	41	9	481	172	3
36	Yenimahalle Anadolu Teknik L.	202	21	10	198	17	12

Çizelge 48'in devamı		1999-2000			2001-2002		
Sıra No	Ortaöğretim Okulunun Adı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
37	Yenimahalle Anadolu KML.	681	133	5	197	5	39
38	Yunus Emre Kız Meslek Lisesi	317	95	3	518	89	6
39	Yenimahalle Anadolu Meslek Lisesi	158	7	23	197	5	39
40	Yunus Emre And. Mes. Lisesi	51	-	-	-	-	-
41	Batıkent Şevket Evliyagil Ticaret Meslek Lisesi	851	41	21	-	-	-
42	Yenimahalle Ticaret Meslek Lisesi	1924	90	21	-	-	-
43	Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi	629	72	9	-	-	-
44	Batıkent Şevket Evliyagil Anadolu Meslek Lisesi	99	-	-	-	-	-
45	Yenimahalle Anadolu Mahalli İdareler Lisesi	24	-	-	-	-	-
46	Demetevler İ.H.L.	386	45	9	-	-	-
47	Tevfik İleri İ.H.L.	1262	204	6	-	-	-
48	Tevfik İleri Anadolu İ.H.L.	262	-	-	-	-	-

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

(*) Kesme işaretinin bulunduğu okullarla ilgili istatistiksel veriler bulunamamıştır.

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul Yunus Emre Kız Meslek Lisesi'dir (3). Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul Kimya Anadolu Teknik Lisesi (29) olmuştur.

2001-2002 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul Türk Telekom Anadolu Teknik Lisesi (3) iken, aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısı en yüksek olan okul Batıkent Lisesi (44) olmuştur.

İki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde Yenimahalle ilçesinde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı yükselme eğilimi göstermektedir. Ortaöğretim okulları bağlamında norm kadro uygulamasının herhangi bir etkisi gözlenmemiştir.

Akyurt İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Akyurt ilçesi ortaöğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayılarını 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 49'da gösterilmiştir.

Çizelge 49: Akyurt İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Sıra No	Ortaöğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
1	Akyurt Çok Programlı Lisesi	187	18	10	373	18	21

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

Akyurt ilçesindeki tek ortaöğretim okulunda öğretmen başına düşen öğrenci sayısı yükselme eğilimi göstermektedir. Öğretmen sayısı aynı kalmıştır. Norm kadro uygulamasının bir etkisi olmamıştır.

Ayaş İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Ayaş ilçesi ortaöğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayılarını 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 50'de gösterilmiştir

Çizelge 50: Ayaş İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması (*)

Sıra No	Ortaöğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
1	Çok Programlı Lise	214	23	9	303	30	10
2	İmam Hatip Lisesi	43	12	4	-	9	-

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

(*) Kesme işaretinin bulunduğu okullarla ilgili istatistiksel veriler bulunamamıştır.

Ayaş ilçesinde Çok Programlı Lise'de öğretmen başına düşen öğrenci sayısında yükselme eğilimi görülürken, İmam Hatip Lisesi'nin 2001-2002 öğretim yılı verileri Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü kayıtlarında yer almamaktadır. Norm kadro uygulamasının bir etkisi olmamıştır.

Bala İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Bala ilçesi ortaöğretim okullarının öğrenci, öğretmen sayıları ve öğretmen başına düşen öğrenci sayılarını 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 51'de gösterilmiştir.

Çizelge 51: Bala İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması (*)

Sıra No	Ortaöğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
1	Bala Lisesi	237	10	24	270	18	15
2	Endüstri Meslek Lisesi	178	15	12	134	13	10
3	Afşar Çok Programlı Lisesi	24	-	-	66	6	11
4	Kesikköprü ÇPL	63	4	16	73	7	10

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

(*) Kesme işaretinin bulunduğu okullarla ilgili istatistiksel veriler bulunamamıştır.

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul Endüstri Meslek Lisesi (12) iken, aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısı en yüksek okul Bala Lisesi'dir (24).

2001-2002 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı en düşük okullar Endüstri Meslek ve Kesikköprü Çok Programlı Liseleridir (10), Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısı en yüksek okul Bala L.'dir (15).

İki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde Bala ilçesinde diğer ilçelerden farklı olarak öğretmen başına düşen öğrenci sayısında düşme görülmektedir. Norm kadro uygulamasının olumlu veya olumsuz bir etkisinden söz edilemez.

Beyazarı İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Beyazarı ilçesi ortaöğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayılarını 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 52'de gösterilmiştir

Çizelge 52: Beyazarı İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Sıra No	Ortaöğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
1	Beyazarı Lisesi	719	34	21	944	40	24
2	Anadolu Lisesi	328	29	11	505	27	19
3	Endüstri Meslek Lisesi	370	29	13	333	30	11
4	Kız Meslek Lisesi	120	19	6	234	25	9
5	Ticaret Meslek Lisesi	261	18	15	226	27	8
6	İmam Hatip Lisesi	119	24	5	76	16	5

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul İmam Hatip Lisesi (5) iken , aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul ise Beypazarı Lisesi'dir (21).

2001-2002 'de durum değişmemiştir.

İki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde ilçedeki 6 ortaöğretim okulunun 3'ünde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı artarken, 3'ünde düşmüştür. İmam Hatip Lisesi'nde ise öğrenci ve öğretmen sayıları da düşmüş, öğretmen başına düşen öğrenci sayısı.ise değişmemiştir. Norm kadro uygulamasının bir etkisi yoktur.

Çamlıdere İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Çamlıdere ilçesi ortaöğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayılarını 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 53'de gösterilmiştir

Çizelge 53: Çamlıdere İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Sıra No	Ortaöğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
1	Çamlıdere Lisesi	52	9	6	82	10	8
2	İmam Hatip Lisesi	68	6	11	63	8	8

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

Çamlıdere Lisesi'nde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı yükselirken İmam Hatip Lisesi'nde bu sayı düşmüştür. Norm kadro uygulamasının bir etkisi olmamıştır.

Çubuk İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Çubuk ilçesi ortaöğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayılarını 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 54'te gösterilmiştir

Çizelge 54: Çubuk İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması (*)

Sıra No	Ortaöğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
1	Çubuk Lisesi	613	37	17	877	39	22
2	Anadolu Lisesi	158	18	9	402	18	22
3	Endüstri Meslek Lisesi	511	37	14	534	57	9
4	Teknik Lise	55	-	-	12	-	-
5	H.Aslan Kız Meslek Lisesi	87	26	3	192	27	7
6	H. Aslan Kız Teknik Lisesi	14	-	-	-	-	-
7	Ticaret Lisesi	277	6	46	323	17	19
8	İmam Hatip Lisesi	305	53	6	161	33	5

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

(*) Kesme işaretinin bulunduğu okullarla ilgili istatistiksel veriler bulunamamıştır.

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul H.Aslan Kız Meslek Lisesi'dir (3). Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul Ticaret Lisesi'dir (46).

2001-2002 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul İmam Hatip Lisesi'dir (5). Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okullar Çubuk Lisesi ve Anadolu Lisesi (22) olmuştur.

İki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde Çubuk ilçesinde İmam Hatip Lisesi dışındaki ortaöğretim okullarında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı yükselme eğilimi göstermektedir. Norm kadro uygulamasının bir etkisi olmamıştır.

Elmadağ İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Elmadağ ilçesi ortaöğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayılarını 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 55'te gösterilmiştir

Çizelge 55: Elmadağ İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Sıra No	Ortaöğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
1	Elmadağ Lisesi	539	36	15	705	34	21
2	Fatih Lisesi	168	22	8	258	23	11
3	Hasanoğlan Atatürk Anadolu Öğretmen Lisesi	868	50	17	676	50	14
4	Elmadağ EML	592	40	15	680	58	12
5	Elmadağ Kız Meslek Lisesi	81	21	4	106	19	6
6	Hasanoğlan KML	51	10	5	29	12	2
7	Elmadağ İmam Hatip Lisesi	75	16	5	46	11	4

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okullar Hasanoğlan Kız Meslek Lisesi ve Elmadağ İmam Hatip Lisesi'dir (5). Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul Ticaret Lisesi'dir (46).

2001-2002 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı en düşük okul Hasanoğlan Kız Meslek Lisesi'dir (2). Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul ise Elmadağ Lisesi'dir (21).

İki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde Elmadağ ilçesinde İmam Hatip Lisesi dışındaki ortaöğretim okullarında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı yükselme eğilimi göstermektedir. Norm kadro uygulaması bu ilçede herhangi bir etki yapmamıştır.

Evren İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Evren ilçesi ortaöğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayılarını 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 56'da gösterilmiştir.

Çizelge 56: Evren İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Sıra No	Ortaöğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
1	Evren Lisesi	108	6	18	104	6	17

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

Evren ilçesindeki tek ortaöğretim okulundaki verilerde önemli bir değişiklik görünmemektedir. Norm kadro uygulamasının herhangi bir etkisinden söz edilemez.

Güdül İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Güdül ilçesi ortaöğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayılarını 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 57'de gösterilmiştir

Çizelge 57: Güdül İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması (*)

Sıra No	Ortaöğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
1	Güdül Çok Programlı Lisesi	272	17	16	263	20	13
2	Çağa Lisesi	32	5	-	-	-	-

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

(*) Kesme işaretinin bulunduğu okullarla ilgili istatistiksel veriler bulunamamıştır.

1999-2000 öğretim yılında Güdül Çok Programlı Lisesi'nde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 16 iken 2001-2002 yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 13'e düşmüştür. Norm kadro uygulamasının bir etkisi olmamıştır.

İlçede bulunan iki liseden Çağa Lisesi'nin Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü kayıtlarında verileri bulunmadığından bir yorum yapılamamıştır.

Haymana İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Haymana ilçesi ortaöğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayılarını 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 58'de gösterilmiştir.

Çizelge 58: Haymana İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması (*)

Sıra No	Ortaöğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
1	Oyaca Lisesi Köy	71	11	6	64	14	5
2	Çok Programlı Lise	329	22	15	22	9	2
3	Endüstri Meslek Lisesi	123	9	14	154	-	-
4	İmam Hatip Lisesi	85	15	6	84	17	5

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

(*) Kesme işaretinin bulunduğu okullarla ilgili istatistiksel veriler bulunamamıştır.

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul İmam Hatip Lisesi (6) iken aynı yıl, öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul Çok Programlı Lise (15) olmuştur.

2001-2002 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul Çok Programlı Lise'dir (2). Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okullar Oyaca ve İmam Hatip Liseleri (5) olmuştur.

İki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde Haymana ilçesindeki ortaöğretim okullarında öğretmen başına düşen öğrenci sayısında düşme görülmektedir. Ancak ortaöğretim okullarında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı çok küçük olduğundan norm kadro uygulamasının olumlu bir etkisi olmamıştır.

Kalecik İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Kalecik ilçesi ortaöğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayılarını 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 59'da gösterilmiştir.

Çizelge 59: Kalecik İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

S/N	Ortaöğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
1	Kalecik Lisesi	125	19	7	182	21	9
2	Çok Programlı Lise	84	17	5	62	17	4
3	Ticaret Meslek Lisesi	123	8	15	82	10	8
4	İmam Hatip Lisesi	69	18	4	39	10	4

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul İmam Hatip Lisesi iken, aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul Ticaret Meslek Lisesidir.

2001-2002 öğretim yılına gelindiğinde öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul yine İmam Hatip Lisesi, aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısı en yüksek okul Kalecik Lisesi olmuştur.

İki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde Kalecik Lisesi dışındaki okullarda öğretmen başına düşen öğrenci sayısı düşmüştür. Ancak ortaöğretim okullarında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı çok küçük olduğundan norm kadro uygulamasının olumlu bir etkisi olmamıştır.

Kazan İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Kazan ilçesi ortaöğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayılarını 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 60'ta gösterilmiştir

Çizelge 60: Kazan İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Sıra No	Ortaöğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
1	Kazan Çok Programlı Lisesi	214	27	7	351	29	12
2	Kazan İmam Hatip Lisesi	130	22	6	57	17	3
3	Kazan Efes Meslek Lisesi	138	15	9	120	22	5
4	M. Hakan Güvençer Anadolu Lisesi	88	3	29	103	7	15

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul İmam Hatip Lisesi'dir. Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul Anadolu Lisesi olmuştur.

2001-2002 'de durum değişmemiştir.

İki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde ilçedeki çok programlı lise dışındaki 3 okulda öğretmen başına düşen öğrenci sayısı düşmüştür. Ortaöğretim okullarında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı çok küçük olduğundan norm kadro uygulamasının olumlu bir etkisi olmamıştır.

Kızılcahamam İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Kızılcahamam ilçesi ortaöğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayılarını 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 61'de gösterilmiştir

Çizelge 61: Kızılcahamam İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması (*)

Sıra No	Ortaöğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
1	Kızılcahamam Lisesi	207	28	7	328	26	13
2	Anadolu Lisesi	165	15	11	292	17	7
3	Endüstri Meslek Lisesi	374	32	12	223	43	5
4	Teknik Lise	22	-	-	33	-	-
5	Anadolu Teknik Lisesi	106	2	53	110	3	37
6	Kız Meslek Lisesi	25	12	2	85	14	6
7	Ticaret Meslek Lisesi	61	11	6	35	15	2
8	İmam Hatip Lisesi	190	32	6	43	2	22
9	Anadolu İmam Hatip Lisesi	5	-	-	95	28	3

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

(*) Kesme işaretinin bulunduğu okullarla ilgili istatistiksel veriler bulunamamıştır.

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okullar İmam Hatip Lisesi ve Ticaret Lisesi'dir. Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul ise Anadolu Teknik Lisesi'dir.

2001-2002 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük düzeyde gerçekleştiği okul Ticaret Lisesi'dir. Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul Anadolu Teknik Lisesi olmuştur.

İki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde Kızılcahamam Lisesi dışındaki ortaöğretim okullarında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı düşme eğilimi göstermektedir. Ortaöğretim okullarında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı çok küçük olduğundan norm kadro uygulamasının olumlu bir etkisi olmamıştır.

Nallıhan İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Nallıhan ilçesi ortaöğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayılarını 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 62'de gösterilmiştir

Çizelge 62: Nallıhan İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması (*)

Sıra No	Ortaöğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
1	Çayırhan Lisesi	99	14	7	169	15	11
2	Sarıyar Lisesi	25	3	8	24	4	6
3	Çok Programlı Lise	435	45	10	329	15	22
4	Şehit Vural Arıcı Anadolu L.	208	10	21	473	40	12
5	Fettah Güngör E.M.L.	208	20	10	231	28	8
6	Fettah Güngör Teknik Lisesi	61	-	-	47	-	-
7	İmam Hatip Lisesi	44	9	5	6	7	0,8

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

(*) Kesme işaretinin bulunduğu okullarla ilgili istatistiksel veriler bulunamamıştır.

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul İmam Hatip Lisesi iken, aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek gerçekleştiği okul Anadolu Lisesi'dir.

2001-2002 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul İmam Hatip Lisesi, aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul Çok Programlı Lise olmuştur.

İki öğretim yılı değerlendirildiğinde Çayırhan Lisesi ve Çok Programlı Lise dışında ilçedeki diğer okullarda öğretmen başına düşen öğrenci sayısı düşmüştür. Norm kadro uygulamasının etkisi olmamıştır.

Polatlı İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Polatlı ilçesi ortaöğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayılarını 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 63'te gösterilmiştir

Çizelge 63: Polatlı İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması (*)

Sıra No	Ortaöğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
1	Polatlı Lisesi	1516	76	20	2020	86	23
2	Anadolu Lisesi	472	36	13	799	39	20
5	Anadolu Ticaret Meslek Lisesi	154	10	15	98	7	14
6	Ticaret Lisesi	487	37	13	407	38	11
7	Endüstri Meslek Lisesi	1274	73	17	-	-	-
8	Teknik Lise	95	-	-	-	-	-
9	Kız Meslek Lisesi	200	39	5	-	-	-
10	Anadolu Kız Meslek Lisesi	22	-	-	-	-	-
11	İmam Hatip Lisesi	129	46	3	-	-	-
12	Anadolu İmam Hatip Lisesi	44	-	-	-	-	-

Kaynak: Ankara Millî Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

(*) Kesme işaretinin bulunduğu okullarla ilgili istatistiksel veriler bulunamamıştır.

1999-2000 öğretim yılında 6 okuldan öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okullar Anadolu ve Ticaret Liseleri iken, aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısı Polatlı Lisesi'nde en yüksek düzeyde gerçekleşmiştir.

2001-2002 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul Ticaret Lisesi'dir. Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul Polatlı Lisesi'dir.

İki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde ilçedeki 12 ortaöğretim okulundan 6 tanesinin verilerine ulaşılmış olup diğer okulların verileri Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü istatistiklerinde yer almamaktadır. Norm kadro uygulamasının herhangi bir etkisi olmamıştır.

Şereflikoçhisar İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması

Şereflikoçhisar ilçesi ortaöğretim okullarının öğrenci, öğretmen ve öğretmen başına düşen öğrenci sayılarını 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına göre karşılaştırmalı olarak Çizelge 64'te gösterilmiştir

Çizelge 64: Şereflikoçhisar İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması (*)

Sıra No	Ortaöğretim Okulunun Adı	1999-2000			2001-2002		
		Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
1	Şereflikoçhisar Lisesi	770	44	18	1173	52	23
2	Çalören Lisesi	38	7	5	30	6	5
3	Kaçarlı Lisesi	22	9	2	-	-	-
4	Anadolu Lisesi	266	15	18	400	17	24
5	Endüstri Meslek Lisesi	274	23	12	227	29	8
6	Teknik Lise	15	-	-	5	-	-
7	Kız Meslek Lisesi	50	9	6	90	9	10
8	Ticaret Meslek Lisesi	245	8	31	215	16	13
9	İmam Hatip Lisesi	140	19	7	106	18	6

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2000 ve 2001 İstatistikleri

(*) Kesme işaretinin bulunduğu okullarla ilgili istatistiksel veriler bulunamamıştır.

1999-2000 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul Kaçarlı Lisesi (2) iken, aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul ise Ticaret Meslek Lisesi (31) olmuştur.

2001-2002 öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en düşük olduğu okul Çalören Lisesi'dir (5). Aynı yıl öğretmen başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu okul Şereflikoçhisar Lisesi (23) olmuştur.

İki öğretim yılı karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde Şereflikoçhisar'daki ortaöğretim okullarının yarısında öğrenci öğretmen oranı düşerken, yarısında yükselmiştir. Norm kadro uygulamasının bir etkisi olmamıştır.

Ortaöğretim okullarında öğretmen kadrolarının normlaştırılması sonucunda bu okullarda norm fazlası durumuna düşen öğretmenlerin önemli bir kısmı ilköğretim okullarına atanmışlardır. Sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretimden sonra ortaöğretime olan istemde artma olmuştur. Bir diğer sonuç da imam hatip liselerinde öğrenci sayısının düşmesine koşut olarak öğretmen sayısının düşmesidir. Bu bağlamda ortaöğretimde norm kadro uygulamasının bir etkisinin olmadığı gözlenmektedir. Fakat öğretmen başına düşen öğrenci sayısının yükselmesi, en yüksek sayı olarak kabul edilen 30'u aşmıyorsa ve dersler açık geçmiyorsa, bu durum bir olumsuzluk olarak değerlendirilmemelidir.

Gerek genelde Türkiye'de, gerekse özelde Ankara ilinde 1999-2000 ve 2001-2002 öğretim yıllarına ait istatistikler incelendiğinde her iki yıla ait verilerde özellikle ortaöğretim aşamasında öğrenci sayısında artış olduğu görülmektedir.

Okullar düzeyine inildiğinde Ankara'da 1999-2000 öğretim yılında bazı okullarda öğretmen eksiğinin, bazı okullarda ise öğretmen fazlalığının bulunduğu; 2001-2002 öğretim yılında ise hemen hemen hiçbir öğretmen eksiği ve fazlalığının bulunmadığı görülmektedir. Bu durumda norm kadro düzenlemesinin amacına ulaştığı ve eğitim sistemine olumlu bir katkı sağladığı ileri sürülebilir.

Fakat bu tezi çürüten durum eğitim bölgesi koordinatör ve bir kısmı Halk Eğitim Merkezleri olan depo okullarındaki önemli miktardaki öğretmen sayısıdır. Eğitim bölgesi koordinatör okulu NKY ile oluşturulmuş bir birim olduğu halde depo okulu kavramını düzenleyen herhangi bir yasal dayanağa rastlanmamıştır. Başkent olması, gelişmiş bir kent olması dolayısıyla

öğretmenler gerek isteğe gerekse özür gruplarına (sağlık, eş durumu, boşanma, öğrenim durumu) bağlı olarak Ankara'ya yoğun bir atama isteğinde bulunmuşlar ve bu istekler karşılanmış olduğundan yığılma yaşanmıştır. Atanan öğretmenlerin bir kısmı okullardaki öğretmen ve yönetici kadroları normlaştırıldığından dolayı okullara da gönderilmemektedir. Bu nedenle depo okulları denen okullar ortaya çıkmıştır. Bu öğretmenlerin kadroları bu okullara aktarılmıştır. Depo okullarındaki öğretmenler birkaç yıldır hiçbir eğitim ve öğretim hizmeti üretmemektedir. Herhangi bir okuldaki öğretmenin izin, rapor, doğum, askerlik gibi nedenlerle okuldan ayrılması durumunda geçici olarak yerlerine görevlendirilmektedirler. Bu biçimde görevlendirilenler de oldukça sınırlıdır. Bu durumda bulunan öğretmenlerin büyük çoğunluğu atıl kapasite haline getirilmiştir. Temel amacı atıl kapasiteyi ortadan kaldırmak olan NKY yeni ve daha işlevsiz bir atıl kapasitenin doğmasına yol açmıştır.

Ankara Koordinatör ve Depo Okullarındaki Norm Fazlası Öğretmen İstatistikleri

Ankara koordinatör ve depo okullarındaki norm fazlası öğretmen istatistikleri ile re'sen atanan öğretmenlerin branş ve sayılarını gösteren listeler Çizelge 65'te gösterilmiştir.

Çizelge 65: Ankara İlinde Koordinatör Okullardan Re'sen Atanan Öğretmenler

SIRA NO	BRANŞ ADI	SAYISI
1	Sınıf Öğretmeni	242
2	Tarih	19
3	Türkçe	45
4	Beden Eğitimi	60
5	Rehber Öğretmen	18
6	Matematik	41
7	Resim-İş	43
8	İngilizce	40
9	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	32
10	Sosyal Bilgiler	37
11	Fen Bilgisi	63
12	Coğrafya	8
13	Fizik/Fen Bilgisi	14
14	Biyoloji/Fen Bilgisi	18
15	Kimya/Fen Bilgisi	7
16	Müzik	33
17	İş Eğitimi (Ev Ekonomisi)	43
18	İş Eğitimi (İş ve Teknik Eğitimi)	15
19	İş Eğitimi (Ticaret)	18
20	Türk Dili Ve Edebiyatı/Türkçe	14

Çizelge 65'in Devamı		
SIRA NO	BRANŞ ADI	SAYISI
21	Felsefe	13
22	Giyim/Hazır Giyim	6
23	Okulöncesi	33
24	Sekreterlik	1
25	Bilgisayar	1
26	Almanca	2
27	Sanat Tarihi	2
28	Beslenme/Gıda Teknolojisi	6
29	Elektrik	5
30	Yapı	1
31	Fransızca	2
32	Trikotaj	1
33	Elektronik	1
34	Mobilya Dekorasyon	2
35	El Sanatları/Çiçekçilik	2
36	Zihinsel Engelliler Sınıf Öğretmenliği	1
	TOPLAM	889

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2003 İstatistikleri

Re'sen yapılan atamalar, Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü'nün koordinatör okullardaki norm kadro fazlası öğretmenleri gereksinim olan okullara öğretmenlerin isteği olmaksızın yaptığı yönetsel bir girişimdir. Buna karşın norm kadro fazlalığı durumu ortadan kaldırılamamıştır. Fakat biraz hafiflediği söylenebilir. Aşağıdaki Çizelge 66'daki sayılar, re'sen atamalar yapıldıktan sonraki sayılardır.

Çizelge 66'da Ankara ili koordinatör okullarında atıl durumda bulunan öğretmenlerin branşları ve sayıları gösterilmiştir.

Çizelge 66: Ankara İli Koordinatör Okullarındaki Norm Kadro Fazlası Öğretmenler

SIRA NO	BRANŞ	MERKEZ İLÇE	TAŞRA İLÇE	TOPLAM
1	Okulöncesi	18	0	18
2	Sınıf	285	28	313
3	Genel Bilgi ve Kültür	672	58	730
4	Mesleki ve Teknik	379	23	420
TOPLAM		1574	101	1675

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2003 İstatistikleri.

Çizelge 67'de Ankara ilindeki depo okullarındaki atıl durumda bulunan öğretmenlerin branşları ve sayıları gösterilmiştir.

Çizelge 67: Ankara İlindeki Depo Okullarındaki Norm Fazlası Öğretmenler

SIRA NO	BRANŞ	TOPLAM
1	Okulöncesi	0
2	Sınıf	1762
3	Genel Bilgi ve Kültür	946
4	Mesleki ve Teknik	3818
TOPLAM		6416

Kaynak: Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü 2003 İstatistikleri

Koordinatör okullarında 1675, depo okullarında 6416 öğretmen olmak üzere toplam 8091 öğretmen Haziran 2002 tarihi itibariyle norm kadro fazlası duruma düşerek atıl kapasite haline gelmiştir. Çünkü Türkiye'nin her ilinden Ankara'ya atanma isteği olmaktadır. Buna karşılık Ankara'da görevli öğretmenlerin başka illere atanma isteği çok düşüktür.

Yukarıdaki tablo Ankara'da norm kadro uygulamasında ciddi bir sorunun varlığına işaret etmektedir. Koordinatör okullardaki norm kadro fazlası öğretmenler eğitim bölgelerindeki okullardan kadroları oraya çekilen öğretmenlerden oluşmakta iken depo okullarındaki norm kadro fazlası öğretmenler ise genellikle il dışından atanan öğretmenlerden oluşmaktadır.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu başlık altında araştırmanın sonuç ve önerileri yer almaktadır.

Sonuç

1. Norm kadro düzenlemesi bir yapısal dönüşüm projesi değildir. Çünkü varolan bürokratik yapıyı değiştirme, başka bir yapı önerme, sistem değişikliği amacını taşımamaktadır. Bu düzenlemeye eğitim hizmeti üretiminin yapıldığı okullardan başlatılması yerindedir. Bu uygulama ile esas olarak amaçlanan okullardaki yönetici ve öğretmen atamalarına bir sınırlama getirmektir. Sistemde yer alan öğretmen potansiyelinin etkin bir biçimde kullanılması hedeflenmiştir. Sistemin bütünlüğü açısından MEB'in merkez ve taşra örgütlerinde (il ve ilçe) norm kadro düzenlemesinin yapılmaması ise önemli bir eksikliklerdir.

1. 1. Okul ve kurumlar bakımından tespit edilen müdür yardımcısı norm kadrosunun belirlenmesinde esas alınan öğrenci sayıları yüksek tutulmuştur.

1. 2. Örgün ve yaygın eğitim kurumlarında genel bilgi ve meslek dersi öğretmenlerinin norm kadrosunun köy statüsü ve yerleşim yeri ayrı ayrı dikkate alınarak sınıf ve şube bazında norm kadro belirlenmesi uygulamada aksaklıklara neden olmaktadır. Kentlerde bir okulda norm kadrosu bulunmayan bir branşta başka bir okulda çalışan öğretmen tarafından doldurulabilirken köylerde bu çok güç, çoğu zaman olanaksız olmaktadır.

1. 3. Endüstriyel eğitim yapan mesleki ve teknik okul ve kurumlarda eğitim ve üretim süreçlerinin içiçe olduğu ve bu amaçla sürekli işçi çalıştırılan örgün ve yaygın eğitim kurumlarında atölye ve laboratuvar öğretmeni norm kadrosu düşük tutulmuştur.

1. 4. Mesleki ve teknik örgün ve yaygın eğitim kurumlarında uygulamalı atölye ve laboratuvar derslerine ilişkin ders yükünün hesaplanmasında dikkate alınan öğrenci ve sayıları yüksek tutulmuştur.

1. 5. Özel eğitim okul ve kurumlarında rehberlik servisleri için öğrenci sayısına yer verilmemiştir.
2. 6. Ulusal projeler ile uluslararası çok taraflı projelerde görev alan öğretmenlerin projelerin sona ermesi durumunda durumlarının ne olacağı belirsiz bırakılmıştır.
2. Türkiye genelinde öğretmen dağılımında bir çarpıklık göze çarpmaktadır. Bazı branşlarda fazlalık, bazılarında eksiklik bulunmaktadır. Norm kadro düzenlemesi sonrasında göreceli bir düzelme oluşmuştur.
3. Ankara ili norm kadro uygulaması açısından Türkiye'nin en sorunlu ilidir. Öğretmenler açısından bir cazibe merkezi özelliğinden dolayı her branşta öğretmen fazlalığı bulunmaktadır. İlçeler bazında merkez ve taşra ilçeleri arasında çok önemli farklılık bulunmaktadır. Merkez ilçeler büyükşehir özelliği gösterirken taşra ilçeler kırsal kesim özelliklerine sahiptir.
4. Norm kadro uygulaması sürecinde, Ankara ili örneğinde güçlüklerle karşılaşmıştır. Esas amacı atıl kapasiteyi ortadan kaldırmak olan norm kadro düzenlemesi Ankara büyükşehir belediye sınırları içinde yer alan ilçelerde tersi bir sonuç vermiş, daha fazla sayıda öğretmenin eğitim bölgeleri koordinatör okulları ve depo okullarında birikmesine, böylece atıl kapasitenin artmasına yol açmıştır. Bu durum önceden öngörülememiş ve önlem alınmamıştır.

Öneriler

Uygulamayı Geliştirmeye İlişkin Öneriler

1. Norm kadro düzenlemesinin temel işlemleri olan örgüt çözümlemesi, iş çözümlemesi, görev tanımı işlemleri uzman üniversite eğitimcilerince bilimsel yöntemlerle yapılmalıdır.
2. Aşamalı olarak eğitim bölgelerinden başlanarak tüm okullara psikolojik danışman ve rehber dışında da eğitim uzmanı (belli ölçütlere göre program geliştirme, ölçme ve değerlendirme, eğitim teknolojisi, halk eğitimi, özel eğitim) norm kadrosu tahsis edilmelidir.
3. Okullarda eğitimci olmayan personel (her okula belli ölçütlere göre büro memuru, hizmetli, kütüphane memuru, gece bekçisi; gaz, elektrik, motor bulunan ve işletilen atölye ve laboratuvarlar için tekniker, teknisyen ve usta öğretici) için norm kadro tahsisi yapılmalıdır.

4. Uygulanan norm kadro düzenlemesinden dolayı öğretmen ve okul yöneticilerinin özür grupları (kendisi veya çocuklarının eğitimi, hastalık ve eş durumu) dışında yer değiştirme isteklerinin karşılanması, özellikle sosyoekonomik yönden gelişmiş illerin hemen hemen tüm branşlarda kapalı olmasından dolayı oldukça güçleşmiştir. Ortaya çıkan adaletsizliği gidermek için iller çalışma koşulları açısından hizmet bölgelerine ayrılmalıdır. Eğitim çalışanları dönüşümlü olarak bu bölgelerde çalışmalıdır. Görev yeri değiştirmelerinde gönüllülük, özendirme, hizmet yılının dikkate alınması, özürlerin göz önünde bulundurulması ve toplum yararı ilkeleri gözetilmelidir. Tüm özendirici önlemlere karşın gereksinme karşılanamazsa zorunlu bölge hizmeti konmalıdır. Aynı koşulları ve hizmet niteliklerini taşıyan eğitimciler karşılıklı yer değiştirebilmelidir.
5. Okullara öğretmen norm kadrosu verilirken öğretmenlerin yalnızca öğretim yaptığı varsayılmıştır. Oysa Milli Eğitim Temel Kanunu'nda öğretmenlik mesleğinin eğitim, öğretim ve bunlarla ilgili yönetim görevlerini içerdiği belirtilmektedir. Sınıf mevcutlarının büyüklüğü, öğretmenlerin ders dışı etkinlikleri (nöbet, öğretim planları yapma, eğitsel kol çalışmaları, koro, tiyatro, halk oyunları, gezi, velilerle ilişkiler, öğrenci kişilik hizmetleri, hizmetiçi eğitim gibi) göz önünde bulundurulurken norm kadro tahsisi yapılmalıdır.
6. Bağımsız müdürlüğü olan her okula resim-iş, müzik ve ileride konabilecek başka sanat eğitimi dersleri ile beden eğitimi öğretmeni norm kadrosu verilmelidir.
7. MEB merkez ve taşra örgütleri için de norm kadro düzenlemesi yapılmalıdır.

Araştırma Önerileri

1. Okullarda öğretmenlerin iş/öğretim yüküne ilişkin çalışmalar yapılmalıdır.
2. Norm kadro uygulamasının sonuçlarını Türkiye genelinde coğrafi bölgeler bazında ele alan çalışmalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

Açıklalın, A. (1994). **Çağdaş örgütlerde insan kaynağının (personel) yönetimi**. Ankara: PEGEM Yayınları.

-(1997). **Toplumsal kurumsal ve teknik yönleriyle okul yöneticiliği**. (Üçüncü baskı). Ankara: PEGEM Yayınları.

Akal, Z. (1991). **İş etüdü**. (Genişletilmiş ve Düzeltilmiş Dördüncü Baskı) Ankara: MPM Yayınları.

Alaylıoğlu, R. ve A. F.Oğuzkan. (1976). **Eğitim terimleri sözlüğü**. (Gözden geçirilmiş ve genişletilmiş ikinci baskı). İstanbul: İnkılap ve Aka Kitabevleri.

Ankara MEM. (2000).**Milli eğitim ile ilgili istatistiki bilgiler**. Ankara: Milli Eğitim Müdürlüğü Yayınları.

-(2002). **Milli eğitim ile ilgili istatistiki bilgiler**. Ankara: Milli Eğitim Müdürlüğü Yayınları.

-(2003). **İstatistiki bilgiler**. Ankara: Milli Eğitim Müdürlüğü Resmi yazı ve eki listeler.

Ataay, İ. D. (1990). **İş değerlendirme ve başarı değerlendirme yöntemleri**. İstanbul: İ.Ü. İşletme Fakültesi İşletme İktisadi Enstitüsü Yayınları.

Bakanlar Kurulu. (20.12.2000). Kamu kurum ve kuruluşlarında yapılacak norm kadro çalışmalarında uyulacak usul ve esaslar. **Resmi Gazete. Sayı:24266**.

Başbakanlık. (11/07/2001). Kamu kurum ve kuruluşlarında yürütülmekte olan "norm kadro" çalışmaları ile ilgili 2001/39 sayılı Başbakanlık genelgesi. **Resmi Gazete. Sayı: 24459**.

Başaran, İ. E. (1982). **Örgütsel davranış**. Ankara:AÜ EBF Yayınları No:108.

-(1985). **Örgütlerde işgören hizmetlerinin yönetimi**. Ankara: AÜEBF Yayınları No:139.

-(1996). **Eğitim yönetimi**. (Beşinci baskı). Ankara.

Fidan, N. ve M. Erden. **Eğitime giriş**. Ankara: Alkım Yayınları.

Güler, ř. **Eğitim bölgeleri ve norm kadro uygulamalarının eğitim olanaklarının geliştirilmesine etkisi**. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Güvenç, B. (1991). **İnsan ve kültür**. (Beşinci baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Oktay, A. G. (1990). İşletmelerde personel planlaması. **Verimlilik Dergisi. Yıl:1990 Sayı: 4**.

Öktem, M. K. ve U. Ömürgönülşen, (1989). Türkiye'de iş çözümlenmesi çalışmaları üzerine. **Verimlilik Dergisi. Yıl: 1989 Sayı: 3**.

Özdüzgün, H. (1992). **Norm kadro düzenlemesi**. (Yayımlanmamış Uzmanlık Tezi). Ankara: DPB Yayınları.

Kalkandelen, H. (1976). **İşletmelerde ve kamu kuruluşlarında norm kadro ve reorganizasyon**. Ankara: Önder Matbaacılık.

-(1994). **Reorganizasyon ve norm kadro**. Ankara: Adil Yayınevi.

-(1997). **Örgütlerde yeniden yapılanma ve norm kadro**. (İkinci baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

Kaynak, T. (2002). İnsan kaynakları planlaması. **İnsan kaynakları yönetimi**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi yayınları.

MEB. (10/8/1999a). Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okul ve kurumların yönetici ve öğretmenlerinin norm kadrolarına ilişkin yönetmelik. **Resmi Gazete. Sayı: 23782**.

-(10/8/1999b). Milli Eğitim Bakanlığı Norm Kadro Yönetmeliği ve Uygulamaya İlişkin Açıklamalar Uygulama Kılavuzu. www.meb.gov.tr.

-(1999c). **Milli eğitimle ilgili mevzuat 1**. (İkinci baskı). Ankara: MEB Yayınları.

-(2000a). **Milli eğitim sayısal veriler 2000**. Ankara: MEB Yayınları.

-(2000b). **2001 yılı başında milli eğitim**. Ankara: MEB Yayınları.

-(2001). **2002 yılı başında milli eğitim**. Ankara: MEB Yayınları.

-(2002a). **Milli eğitim sayısal veriler 2001-2002**. Ankara: MEB Yayınları.

-(2002a). **Müfredat laboratuvar okulları modeli**. (Düzeltilmiş üçüncü baskı) Ankara: EARGED Yayınları.

-(30/11/2003). MEB'e bağlı okul ve kurumların yönetici ve öğretmenlerinin norm kadrolarına ilişkin yönetmelikte değişiklik yapılmasına dair yönetmelik. **Resmi Gazete. Sayı: 25302**.

MEB ve Eğitim Sen. (19/1172002). Milli Eğitim Bakanlığı ve Eğitim Sen temsilcileri tarafından oluşturulan atama ve yer değiştirme komisyonunun raporu. Ankara.

Pehlivan Aydın, İ. (2001). **Yönetmelik, mesleki ve örgütsel etik**. (İkinci Baskı). Ankara: Pegem A Yayınları.

Püsküllüoğlu, A. (1994). **Arkadaş Türkçe sözlük**. Ankara: Arkadaş Yayınları.

Sabuncuoğlu, Z. (1994). **Personel yönetimi**. Bursa.

Sadullah, Ö. (2002). İnsan kaynakları yönetimine giriş. **İnsan kaynakları yönetimi**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi yayınları.

Seçim, H. (1987). **Sanayi işletmelerinde norm kadro tespiti yöntemi**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Senge, P. M. (2000). **Beşinci disiplin**. (Çev. A.İldeniz ve A. Doğukan). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Şen, S. (1981). **İşletme yönetimi (Yönetim fonksiyonları)**. Ankara: Emel Matbaacılık.

Tanilli, S. (1992). **Nasıl bir eğitim istiyoruz?** (Altıncı baskı). İstanbul: Say Yayınları.

Taymaz, A.H. (1997). **Hizmetçi eğitim**. (Üçüncü baskı). Ankara.

Tikici, M. (1989). **Hizmetiçi eğitimin norm kadro ile ilişkilendirilmesi ve kamu iktisadi teşebbüslerinde örnek uygulama.** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınları.

Timur, H. (1984). **İş ölçümü, iş planlaması, verimlilik.** Ankara: TODAİE Yayınları.

-(1986). Norm kadro ve iş değerlendirmesinin emek verimliliğine etkisi. **Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi.** Cilt: 4, sayı: 1-2.

-(1990). İş değerlemesinden önce yapılması gerekli çalışmalar. **Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi.** Cilt: 8, sayı: 1.

Tortop, N. ve E. G. İsbir. (1986). **Yönetim bilimi.** Ankara: Bilim Yayınları.

Tosun, K. (1984). **İşletme yönetimi.** Ankara: Savaş Yayınları.

Tural, N. ve K. Karakütük. (2000). İnsan kaynakları yönetimi. **Yönetici adaylarının eğitimi semineri.** (S:171-186). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

Tural, N. (2002). **Eğitim finansmanı.** Ankara: Anı Yayıncılık.

Tutum, C. (1979). **Personel yönetimi.** Ankara: TODAİE Yayınları.

Uyargil, C. (1990). İş analizlerinin personel yönetimi faaliyet ve programları ile ilişkileri. **Verimlilik Dergisi. Sayı: 1990/2**

Ün, T. (1992). **Kamu kurum ve kuruluşlarında standart kadro uygulamaları.** (Yayımlanmamış Uzmanlık Tezi). Ankara: DPB Yayınları.

Yüksel, Ö. (2000). **İnsan kaynakları yönetimi.** Ankara: Gazi Kitabevi.

ÇİZELGELER LİSTESİ

	Sayfa
Çizelge 1 : Müdür Yardımcısı Norm Kadrosu	37
Çizelge 2 : Şube Sayısına Göre Genel Bilgi ve Meslek Dersleri Öğretmenleri Norm Kadrosu	39
Çizelge 3 : Ders Saati Sayısına Göre Genel Bilgi ve Meslek Dersleri Öğretmenleri Norm Kadrosu	40
Çizelge 4 : Atölye ve Laboratuar Dersleri Öğretmeni	41
Çizelge 5 : Rehber Öğretmen Norm Kadrosu	42
Çizelge 6 : İl ve İlçe Düzeyinde Eğitim Bölgeleri	47
Çizelge 7 : Türkiye’de Öğretim Düzeylerine Göre Öğrenci ve Öğretmen Sayılarının Karşılaştırılması	53
Çizelge 8 : Türkiye’de Okul Öncesi Eğitim	54
Çizelge 9 : Türkiye’deki Genel Ortaöğretimde Okul, Öğrenci ve Öğretmen Sayılarının Karşılaştırılması	55
Çizelge 10 : Türkiye’deki Mesleki Teknik Ortaöğretimde Okul, Öğrenci ve Öğretmen Sayılarının Karşılaştırılması	56
Çizelge 11 : Türkiye’deki Erkek Teknik Ortaöğretimde Okul, Öğrenci ve Öğretmen Sayılarının Karşılaştırılması	57
Çizelge 12 : Türkiye’deki Kız Teknik Ortaöğretimde Okul, Öğrenci ve Öğretmen Sayılarının Karşılaştırılması	58
Çizelge 13 : Türkiye’deki Ticaret ve Turizm Ortaöğretimde Okul, Öğrenci ve Öğretmen Sayılarının Karşılaştırılması	58
Çizelge 14 : Türkiye’deki Din Öğretiminde Okul, Öğrenci ve Öğretmen Sayılarının Karşılaştırılması	59
Çizelge 15 : Türkiye’deki Özel Eğitimde Okul, Öğrenci ve Öğretmen Sayılarının Karşılaştırılması	60
Çizelge 16 : Ankara İli İlköğretim Okullarının İlçelere Göre Okul, Öğrenci, Derslik ve Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	62

Çizelge 17 : Altındağ İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	63
Çizelge 18 : Çankaya İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	66
Çizelge 19 : Etimesgut İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	69
Çizelge 20 : Gölbaşı İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	70
Çizelge 21 : Keçiören İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	71
Çizelge 22 : Mamak İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	74
Çizelge 23 : Sincan İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	77
Çizelge 24 : Yenimahalle İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	78
Çizelge 25 : Akyurt İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	81
Çizelge 26 : Ayaş İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	82
Çizelge 27 : Bala İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	83
Çizelge 28 : Beypazarı İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	84
Çizelge 29 : Çamlıdere İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	85
Çizelge 30 : Çubuk İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	86

Çizelge 31 : Elmadağ İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	87
Çizelge 32 : Evren İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	88
Çizelge 33 : Gündül İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	89
Çizelge 34 : Haymana İlçesi İlköğretim Okullarının İlçelere Göre Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	89
Çizelge 35 : Kalecik İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	91
Çizelge 36 : Kazan İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	92
Çizelge 37 : Kızılcahamam İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	93
Çizelge 38 : Nallıhan İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen Sayıları ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	94
Çizelge 39 : Polatlı İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	95
Çizelge 40 : Şereflikoçhisar İlçesi İlköğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	97
Çizelge 41 : Altındağ İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	98
Çizelge 42 : Çankaya İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	100

Çizelge 43 : Etimesgut İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	101
Çizelge 44 : Gölbaşı İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	102
Çizelge 45 : Keçiören İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	103
Çizelge 46 : Mamak İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	104
Çizelge 47 : Sincan İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	106
Çizelge 48 : Yenimahalle İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	107
Çizelge 49 : Akyurt İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	109
Çizelge 50 : Ayaş İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	109
Çizelge 51 : Bala İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	110
Çizelge 52 : Beypazarı İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	110
Çizelge 53 : Çamlıdere İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	111
Çizelge 54 : Çubuk İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	112
Çizelge 55 : Elmadağ İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	113

Çizelge 56 : Evren İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	113
Çizelge 57 : Güdül İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	114
Çizelge 58 : Haymana İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	115
Çizelge 59 : Kalecik İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	116
Çizelge 60 : Kazan İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	116
Çizelge 61 : Kızılcahamam İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	117
Çizelge 62 : Nallıhan İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	118
Çizelge 63 : Polatlı İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	119
Çizelge 64 : Şereflikoçhisar İlçesi Ortaöğretim Okullarının Öğrenci, Öğretmen ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Karşılaştırılması	120
Çizelge 65 : Ankara İlinde Koordinatör Okullardan Re'sen Atanan Öğretmenler	122
Çizelge 66 : Ankara İli Koordinatör Okullarındaki Norm Kadro Fazlası Öğretmenler	123
Çizelge 67 : Ankara İlindeki Depo Okullarındaki Norm Fazlası Öğretmenler	124